Päewaleht

Tänast lehte 10 külge

PÜHAPÄEVAL HINNATA KAASANDED
PILKE- JA NALJALEHT „KRATT" JA KUNSTI ERILISA „KUNST JA KIRJANDUS"

Toimetus ja talitus: Pikk tän. 2. Kontor avatud 9—5. Ärijuhatuse kõnetunnid 9—11. Aadress: „Päevaleht", Tallinn, postkast 433.

Telefonid: Keskjaama väljakutse nr. 428-83 igal tööpäeval kella 8—15. Kella 15-nest alates kuni kella 8-ni teisel hommikul ja pühapäeviti on kasutada järgmised numbrid: nr. 428-84 lehe kontor, ukseholdja ja Pika t. raamatukauplus; nr. 428-85 lehe ekspeditsioon; nr. 428-86 trükikoja kontor; nr. 428-87 peatoimetaja Tammer; nr. 428-88 toimetuse kaugekõned ja nr. 428-89 ärijuhatus. Pärnu m. ja Suur Karja tän. nurgal asetseva raamatukaupluse tel. nr. 446-11 ja 479-25.

Peatoimetaja H. TAMMER

Üksik number **6 senti**
Jimub 7 korda nädalas
TELLIMISHINNAD:

1 kuu postiga 1 kroon 50 senti.	1 kuu postita 1 kroon 3
2 kuud „ 3 „ — „	2 kuud „ 2 „ 2
3 kuud „ 3 „ 70 „	3 kuud „ 3 „ 2

Üle 3 kuu korraga tellides iga järgneva kuu eest 1 kr. 20 s. Välismaale 4 kr. kuus.

Üle 3 kuu korraga tell järgneva kuu eest 1 k
Aadressi muutmine 1

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 6 senti, teksti ees teksti sees 15 senti ja tekstis tekst kirjaga 18 senti m laiuses. Kohaotsimise kuulutused kuni Kr. 3.— poole
Kuulutuste koha valikut ei kindlustata.
Kuulutusi võetakse vastu lehe jooksvasse numbrisse igapäev k laupäeval kl. 10-ni.
Tarvitamata jäänud käsikirju alal ei hoita. Need saadetakse ta vastav postmark on lisatud.

Nr. 62 — Kesknädalal, 3. märtsil 1937 — XXXII

KINO „MODERN"
TARTU M. 4. TEL. 304-68

TÄNA LÕBUS ESIETENDUS!
Jäähoki ja armastus!
Võrratu koomikute koosseis
ADELE SANDROCK, RALPH ARTUR ROBERTS, CHARLOTTE DAUDERT, JACK TREVOR
hooaja ülemeelikumas naerupommis, tulvil ootamatusi, pikantsusi ja lõbusaid seiku
KADUNUD INGEL
Filmi tulipunkt: Kanada — Ungari maavõistlus jäähokis.
Reshii: CARL BOESE
5 7 9

Lgp.
kuulutajad
— ärimehed ja töösturid!
Kuulutusel on suurem mõju, kui ta on hästi silmapaistvalt ja maitsekalt laotud
See nõuab aga rohkem aega, seepärast palume kuulutusi ära anda eelmisel päeval

1905. a. põgenik oli 25 aastat kadunud

Mahalaskmise eest põgenenud Harjumaa Armi mõisa sepp Waldmann otsib omakseid. — Surnukspeetu elutseb 68-a. wanakesena New Yorgis

Kiri tuli Moskwa kaudu, kuna põgenik pole kuulnud Eesti iseseiswusest

Kuigi 1905. aasta rahutustest ja selle järelsündmustest on möödunud juba enam kui kolmkümmend aastat, näib leiduwat siiski weel nende rahutute aegade põgenikke, kes ekslewad seni ringi mööda laia maailma ja pole wahepeal meie kodumaal aset leidnud olukordade põhjalikust ümberkujunemisest wähemalkki teadlikud.

Üks sarnane peagu uskumatu sündmus tuli ilmsiks alles neil päewil, kus Wirumaalt pärinew Gustaw Waldmann, kes 1905. a. rahutustest wõttis osa Harjumaal Armi mõisas j. m., läkitas Ameerikast kodumaale kirja, milles ta otsib taga oma lapsi ja omakseid. Lugu on seda imelikum, et Waldmanni peeti juba kümneid aastaid surnuks, ja nagu kirjast nähtub, ei tea ta ka meie iseseiswusest üldse wähematki, kuna ka kiri on adresseeritud Wenemaale ja tuli Rakweres elutsewatele omastele kätte Moskwa kaudu.

Gustaw Waldmanni abikaasa elutseb praegu Wirumaal-Rakwere walla Leyna asundustes, kus meie lehe kirjasaatjal oli temaga lähem kõnelus. Nagu selgus, on Gustaw Waldmann, kes praegu on juba 68-aastane, olnud 1905. a. Harjumaal Armi mõisas sepaks. Sama aasta detsembris, kui ümbruskonnas olid rahutused täies hoos, tulnud neli Tallinna meest mõisa, kus Waldmannile antti käst kätte, et ta rakendaks hobuse ette ja tuleks küübimeheks. Armi mõisast wäeti kinni mõisnik Hippius, kes reele asetati ja lähedusse üksi pondi walwe all kinni pandi. Mehed aga süüdi koos sepaga Ojamaa mõisa, kus koos suure hulga Tallinnast kohale tulnud töölistega pandi toime mõisa rüüstamine. Purustati ja rüüstati weel ka Abaja mõis, kuna ümbruskonna Kaiu ja Kuimetsa mõisad tuhaks põletati. Armi mõisnik Hippius pidi aga põletajatega käima kogu neg kaasas ja teiste rüüstetööd pealt waatama. Lõpuks tahetud Kuimetsa mõisas mõisnikku maha lasta, kuid sepp Waldmann astus siin wahele ja seetõttu jäeti ta ellu. Mõisnikul oli aga mingi kepp käes ja Waldmann läks teda ära wõtma. Seejuures löi aga Hippius Waldmannile ühe kepihoobi, mida löödu aga wõlgu ei jätnud. Tugewa mehemürakana, kes oma jõu poolest oli kuulus, löi siis Waldmann ka mõisnikku ning wõttis kepi ikkagi käest.

Selles seisiski öieti kogu Waldmanni süü, mille pärast teda ka warsti kimbutama hakati. Ta wiidi karistusfalga poolt kodust ära, ja kui ta alul mitmete palwete peale mahalaskmisest pääsis, siis anti talle Ojasoo mõisas alul kolme foldati poolt sada witsahoopi. Seepeale lasti Waldmann küll koju, kuid siis asuti teda jällegi taga ajama ja taheti mahapõletatud Kuimetsa mõisa juures maha lasta, kuna ta ei wõinud parun Hippiusele antud hoopi muidu lunastada.

Waldmann kadus nüüd põranda alla, kus ta elutses kuni 1906. a. talweni, millal põgenes Soome ja sealt edasi Ameerikasse.

Nüüd järgnesid põgeniku rännakuaastad, kus ta alul töötas New Yorgis chitustöölisena, kuid siis asus tegutsema meremehena, sõites läbi peagu kogu maailma. Kuue aasta wältel, s. o. kuni 1912. aastani, saatis ta omakseteele järjekindlalt raha, kuid siis katkes äkitselt igasugune ühendus ja temale adresseeritud kirjad tulid isiku mitteleidmise tõttu kõik tagasi. Kodused olid arwamisel, et põgenik on saanud mingi juhuse läbi surma, mida tõenbas ka warsti pärast seda ajalehti läbinud sõnum, kus teatati, et Waldmanni nimeline meremees on hukkunud ühel Inglise laewal ja jätnud 67 naelsterlingi suurune päranduse ühte wälismaa panka.

See summa jäi omakseteele küll kätte saamata, kuid surmateade wöeti siiski täielise tõena. Waldmanni neljast lapsest elawad praegu weel kolm, nendest üks tütar Wenemaal, üks Tallinnas ja poeg Woldemar Rakweres, kus ta on autoomanikuks. Nüüd, kus juba 25 aastat isa täielisest kadumisest on möödunud, ei teadnud keegi tema leidmisele enam mõtelbagi. Mööbunud nädalal aga saabus Wenemaale adresseeritud „Wesenbergi" lähtekohta kandew kiri, kus Gustaw Waldmann, kes esineb küll ka A. Puusepa nime all, otsib taga oma naist ja lapsi.

Nagu näha, pole Waldmann oma emakeelt weel täielisel unustanud, kuid millest on tingitud see weerandsada aastat wälbanud kadumine ja kus ta need aastad on wiibinud, sellest ta alul midagi ei teata. Küll aga nähtub, et ta wahepeal oma kodumaal aset leidnud sündmustest kõige wähematki ei tea, waid arwab meid wiibiwat weel ikkagi Wenemaa all. Kirjas palub omakseid, kui nad weel elawate kirjas wiibiwad, saata enesele sellest teadet ja awaldab lootust, et nad sel juhul weel üksteist näewad. Ta tähendab kirjas ka seda, et weedab nüüd New Yorgis wanusepäewi ja tööd teinud ta wiimati 1932. aastal. Oma waranduslikku seisu ta aga wähimatki ei nimeta.

Rakwerest läks nüüd 1905. a. kadunud põgenikule teele mitu kirja, milles teatati sedagi, et meil pole enam Wenemaaga ega ka parunitega midagi tegemist, waid pühitsesime neil päewil Eesti wabariigi 19. aastapäewa. Nüüd jääb oodata huwiga Gustaw Waldmanni kirja, milles ta selgitaks oma kaugeid rännakuaastaid. Igatahes wõib oletada, et ta on wiibinud kusagil kauges ja mahajäetud maailmakolkas, kuhu pole seni saabunud weel teateid Eesti iseseiswusest.

Wer.

Gustaw Waldmann.
Üleswõte on tehtud New Yorgis põgeniku rännakute algaastail.

DU NORD
Homme, neljapäeval, 4. märtsil,
küünlavalguse-ö
(Kõik ruumid valgustatud küünlatuledega)
Serveeritakse
Extra du Nord soup
Les canapés Moscovites
Borchchoque, petit pâté au Parmesan
Coquille aux p
Dinde rôtie, sa
Crême de banane
Lauad palutakse ette telli

Külmanud mees lumehangel

Narwa, 3. 3. Eile leiti Edise-Kukruse wahelisel teel lumehangel lamamas külmanud mees. Ta toimetati Jõhwi haiglasse. Elluäratamise katsed ei annud tulemusi. Selgus, et mehe nimi on Rudolf Eerik, pärit Jõhwist. Mis teel mees sattus Edise teele ja seal külmas, on alles selgumata.

ELEKT
on ainsamaks elektr
kirjaks E
Jimus
Nõudke ajalehekioskitest

Tööliste kokkuwool Kiwiõlisse

Kaewanduse walitsuse wastutuleku positiiwseid tulemusi

Kuna Kiwiõli põlewkiwitööstuse poolt on asutud õige ulatuslikule tööliste olukorra parandamisele, siis on see äratanud ka otsest huwi laiemates töölisringides. Wabrikuwalitsuse wastutulekul loodetakse tulewikus saada üle paljudestki raskustest, mis seni kaewandustöölisi ennem eemale ajas, kui juure tõi. Eriliselt hinnatakse siin ettewõtte hoolt korterite muretsemisel, kuid peale selle on osutunud ka õige määrawaks tööhindade tõstmine allmaakaewanduses.

Teated tööliste olukorra parandamisest on mõne päewaga lewinud ka kõikjale ja nüüd on Kiwiõlisse alanud arwukas tööliste kokkuwool. Iga rong nii Tallinna kui ka Narwa poolt toob kokku kümneid töölisi, kes suuremalt osalt ettewõtte poolt ka tööd saawad, kuna wajatakse weel kuni 200 töölist. Kohapeal teeb praegu raskusi küll weel korteriküsimus, kuid siingi katsutakse peale poola tööliste jaoks reserweeritud hoonete leida mujalgi lähemates majades ruumi.

Nagu sellest nähtub, näib meie kaewandustööliste kriis lahenewat palju kergemini, kui seda alul taheti mõista. Mõningate wastutulekute juures ei näi meil ka tööliste puudust üldse olewatki. Lõplikult raugeb see aga kaewandustes küll alles siis, kui on suudetud lahendada korteriküsimus. Sellest loodetakse aga saada üle eelolewal suwel, kuna praegu on metsadest kaewandusrajoonidesse käimas hoogus ehitusmaterjali wedu ja kewadel tehakse suure hulga töölismajade püstitamisega algust.

Soome valitsus esitas lahkumispalve

Algasid läbirääkimised uue walitsuse kujundamiseks

Helsingi, 2. 3. (ETA) Täna kell 13 walitsus pidas oma esimese istungi uue presidendi Kallio juhatusel. Istungil peaministri asetäitja minister Holsti esitas presidendile walitsuse lahkumispalwe. President palus walitsust jääda ametisse kuni uue walitsuse moodustamiseni.

Helsingi, 3. 3. (ETA) Eile õhtul algasid läbirääkimised uue walitsuse moodustamise asjus. Nagu see on kombeks, kutsus riigipresident Kallio eile õhtul enda juure lossi eduskunna esimehe Hakkila, et temaga arutada uue walitsuse moodustamise küsimust. Samuti oli riigipresidendil läbirääkimisi eduskunna suurima rühma, sotsiaaldemokraatide, juhiga, direktor Tanneriga. „Suomen Sosialidemokraatti" teatel olewat Tanner teletanub, et sotsiaaldemokraatliku rühma arwates tuleks moodustada koonduswalitsus wõimalikult laial alusel, kellega wõiksid liituda kõik demokraatlikul alusel töötawad parlamendirühmad. Täna kutsutakse riigipresidendi juure arwatawasti ka teiste parlamendirühmade juhid. On wõimalik, et riigipresident teeb juba lähemal ajal mõnele ülesandeks uue walitsuse moodustamise. Mitmelt poolt kuuldub siiski, et läbirääkimised erakondade wahel walitsuse moodustamise kohta algawad alles tulewal nädalal.

Uue peaministri kandidaatidena nimetatakse teiste seas professor Cajanderi, direktor Tannerit ja pangadirektor Rytit.

Rootsi välisminister külastab Balti riike

Stokholm, 2. 3. (ETA) Rootsi välisminister Sandler, wastates täna parlamendis küsimusele, kas nõupidamisist Oslo konwentsiooni riikide wahel ei wõidaks kutsuda osa wõtma ka Helweetsiat ja Balti riike, ütles nõusseas, et on loomulik, et neist nõupidamisist wõtawad osa ainult Oslo konwentsiooni riigid. 3. märtsil Haagis algawate läbirääkimiste kohta Oslo konwentsiooni riikide wahel wälisminister ütles, et nende läbirääkimiste eesmärgiks on leida abinõusid takistuste kõrwaldamiseks riikidewahelises kaubawahetuses. Lõpuks Sandler ütles, et juunikuus ta kawatseb teha külaskäike kolme Balti riigi pealinnadesse.

Svinhufvud kodukülas

Helsingi, 2. 3. (ETA) President Svinhufvudile ja proua Svinhufvudile oli nende saabumisel Luumäele korraldatud wäga siidamlik wastuwõtt. Jaama oli kogunenud umbes 700-pealine rahwahulk, nende hulgas kaitseliidu, naiskaitseliidu ja kohaliku omawalitsuse esindajad. Presidendipaarile anti üle lilli ja lauldi isamaalisi laule. President Svinhufvud pidas lühikese kõne, milles ta huumorikalt ütles, et nüüd teil on jälle oma wana „weltweebel". Pärast kohwijoomist jaamahoones presidendipaar sõitis edasi oma Kotkaniemi tallu.

Raske õnnetus Poola püssirohuwabrikus

Warssawi, 2. 3. (ETA) Pionki püssirohuwabrikus Radomi lähedal tekkis püssirohu tagawarade korterimisel tulikahju, millele järgnenud plahwatus nõudis palju ohwreid. Plahwatuses sai 23 isikut haawata, nendest 20 raskesti, Neli isikut suri haawadesse. Tulikahju läks korda kustutada.

Suri 104-a. kindral

Milano, 2. 3. (ETA) Parmas suri kindral dr. Luigi Montanari, kes alles mõne päewa eest pühitses oma 104-dat sünnipäewa. Kindral Montanari on teeninud ühe Sardiinia kuninga ja kolme Itaalia kuninga all ja wõtnud osa Itaalia 1859., 1866. ja 1870. aasta ühendamissõdadest. Fašistliku erakonna poolt ta oli nimetatud erakonna auliikmeks.

Agronoomide kongress

Pühapäewal ja esmaspäewal peetakse Tallinnas Seltskondliku maja ruumes esimene agronoomide kongress. Kongressi kawas on rida referaate aktuaalsete agronoomiliste päewaprobleemide üle. Talundi pärandamisõiguse reformi wajadusest kõneleb mag. J. Nõu, konwentide ülesanneteist agr. T. Kind, agraarpoliitikast agr. K. Liidak, agronoomide kutsetegewusest agr. A. Raidla, Balti riikide põllumajanduslikust koostööst agr. K. Randma, põllumajanduse kutsehariduse korraldusest dr. E. Terasmäe ja agronoomide töö senisest saawutustest prof. J. Mägi, prof. N. Rootsi, dr. A. Miljan, mag. A. Kiwimäe, mag. A. Käspre ja mag. A. Muuga.

Tüüfusebatsillid Rakvere linnavalitsu

Kaewuweest haigestusid kuus isikut. — Ohtli pitseeriti

Rakweres tekitas mõningat ärewust rohke tüüfusehaigete arw möödunud nädalal. Nimelt haigestus Tallinna tänawal asetsewas kahes kõrwutiseiswas linnawalitsuse hoones wiis isikut, kuna kuues haigusjuhtum tuli ilmsiks Metsa tänawal. Kui aga hakati juurdlema wiimast haigusjuhtu, siis ilmnes, et siingi wiibwad nüüdi linnawalitsuse majja, kuna see isik oli käinud samas hoones ja joonud seal ka wett. Kõik tüüfusehaiged paigutati Rakwere linnahaiglasse, kus nende seisukord on praegu rahuldaw ja on loota paranemist.

Kuna oli ilmne, et siin peab tegemist olema mingi kindla tüüfusebatsillide pesaga, siis alustati ka energilist tööd selle awastaamiseks. Kuna tüüfus tawaliselt lewib wee ja ka pima kaudu, siis näis siin haiguse põhjustajaks olewat just wesi, mis on wõetud Rakwere linnawalitsuse hoowil asetsewast taud nakatanud piima kau juhtumeid tulnud ette ka r

Õige otsuse saamiseks weest kui ka piimast ja s liiiijimiseks. Piimaproow weel küll andmed, kuid andmed wee kohta käes kindlaks pisilaste edasikan edasist haiguse lewikut ära riti nüüd linnaarsti korr kaew kinni.

Rakweres on kaewud nud seni nagu kahe silme kohta puudus seni kontr wudest asetseb paepinnas, gistatud pinnawett.

Kihnulased ja ruhnulased hülgepüügil

Kihnu ja Ruhnu hülgekütid asusid juba nädal tagasi hülgejahile. Mõrele mindi mitmekümne paadiga ja toidumoona wõeti kaasa kuuks ajaks. Esialgu teostatakse hülgepüüki Riia lahes, kust siirdutakse edasi Irbeni wäina. Paadid weetakse kaasa kelkudel. Seni pole jahilt weel üksi hülgekütt tagasi saabunud ja seepärast puuduwad igasugused andmed saagi kohta.

Märtsi keskel Eesti Kultuurfilmi poolt wõetakse ette hülgepüügi filmimine. Selleks filmimehed sõidawad mõneks päewaks püügipiirkondadesse. Hülgejahist on huwitatud ka mitmed wälismaa ajalehed, kes oma kirjasaatjaid saadawad kohale. Praegu on teada, et hülgekütimist tulewad kaasa tegema üks daanlane, üks poolakas ja sakslane.

Wargad wangis

Wohnja walla Angape maa talus pandi toime m di ära 4 lammast, 10 ka ku 70 kr. wäärtuses. Na gus pandud toime õige on ööst sõitnud hobusega meest. Nende kolistamise rahwas üles, kuid kui ta raid waatama, siis selgus wäljaspoolt tugewasti su taha pannud latte ja nii et üksi taluinimestes ga tuli pererahwal waad das wargad asetasid la ning sõitsid minema. All mise järele läks perera awada, kuid nüüd olid ba kaugele ja nende taga järgi.

Oma liiget

Aleksander Filipow'it

mälestab sügawas leinas

Eesti Wastutawate Ametnikkude Ühing.

Ootamatult meie keskelt surma läbi lahkunud endisele ärijuhile ja kaasteenijale

Aleksander Filipow'ile

pühendame parimaid mälestusi

P. K. „Estonia" Likvideerimise Komisjon ja endised kaasteenijad

---

Kallist sõpra

Aleksander Filipow'it

mälestab sügawas kurbuses OSKAR KRISTJUHAN.

Surma läbi lahkunud ühinguliiget

Aleksander Filipow'it

mälestab **Tallinna Äriteenijate Ühing.**

Armast sõpra

ALEKSANDER FILIPOW'it

mälestab **D. Dolsky abikaasaga.**

Lahkus meie armas

Karl Gustav Torgren

Sünd. 16. 8. 1873, surn. 1. 3. 1937.

Kirstupanek 4. 3. 1937 kell 7.30 õht. Lennuki 13—1. Matmine 7. 3. 1937 kell 2 p. l. Kaarli kirikus.

Lesk, lapsed ja omaksed.

Raske haiguse järele suikus igawesele unele

Lina Orgmets (Hüpner)

sünd. BRANDT.

Walusas leinas

abikaasa, pojad ja miniad.

Kirstupanek keskn., 3. III s. a. kell 6 W. Ameerika 45. Matmine neljap., 4. III s. a. kell ½2 Jaani kirikus.

Vajame

masinakirjutajat-korrespondenti,

kes on võimeline kirjavahetust pidama eesti, vene, saksa ja inglise keeles. Kiirkirja oskaja eelistatud. Kirjalikud pakkumised esitada **Eesti-Vene Kaubandusühing J. Nihtig ja Ko**-le kuni 6. skp. Tallinn, Tatari 28.

Eesti-Vene Kaubandusühing J. Nihtig ja Ko.

Nooremat

meesametnikku

tarwis, kes walitseb eesti, saksa ja wene keelt, soowitaw kaubanduskooli haridusega. Andmed esitada „Palk 70—80 kr. + 9581".

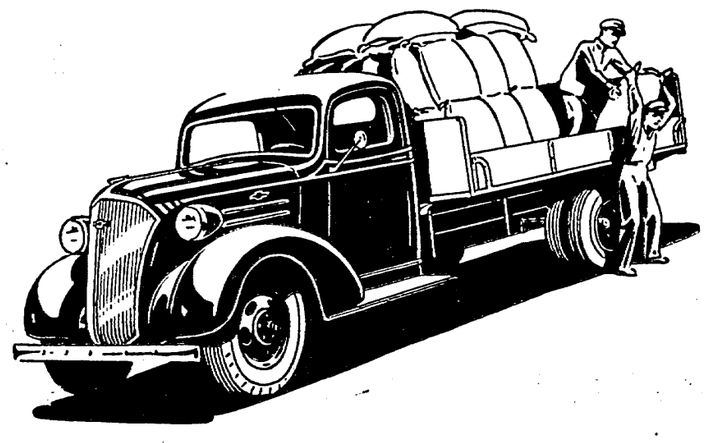

JÕUDSID KOHALE

CHEVROLET 1937

VEOAUTOD

Võimsama mootoriga, tugevama raamiga ja tagateljega ning paljude teiste tähtsate tehniliste uuendustega.

Parimaks tõenduseks CHEVROLET veoautode tulususest ja vastupidavusest on see, et kõikidest Eestis kasutatavatest veoautodest on ligemale

40% CHEVROLET VEOAUTOD!

AINUESINDAJA **J. PUHK & POJAD** TALLINNAS, PÕHJA PST. 21, TEL. 426-40

OSAKONNAD KÕIGIS SUURIMAIS PROVINTSIKESKUSTES.

Mispärast sai «Deniidi» niidiäri kaudu esitatud käsitöö ÜLE EESTI korraldatud «Ankur» käsitööde wõistlusel **I-se auhinna?**

ja **mispärast suurima protsendi preemiaid** said käsitööd, mis olid esitatud «DENIIDI» kaudu?

Seepärast, et «DENIIDI» niidiäril on **suurim walik** niitidest sortides ja wärwides.

Soowitame inglise niiti

märgiga: Mulinee Fileeniiti
Perlé Siidmulinee
Heegelniiti Tricoton
Soft Masinal tikkimiseniiti

Raekoja pl. 13 „DENIIT", niitide erikauplus.

Wiljandi Maakogudus wajab

organisti-asjaajajat

kes tunneb raamatupidamist. Palk Kr. 100.— kuus, priikorteri, kütte ja walgustusega. Üles anda 16. märts. s. a. nõukogu esimehele hra H. Leik'ile, Wiljandi, Maakoguduse kantseleisse.

Arstid

Elan nüüd
Viru tän. 9-10.
Dr. Paul Ruus.

Naha-, põie-, neeru- ja suguhaigused (wereloonte laienemine).
Wastuw. 5—7 p.l., tel. 458-45

Dr. Rafail Rubanovič
Seksuaalhaigused.
Naha-, põie- ja suguhaigused.
Pärnu mnt. 23—3, telef. 435-99.
Vastuv. 9—12 ja 5.30—7.

Palwekirjad

Parim ja odawam büroo
Tõlked, kirjavahetus, ärakirjad
Berlitz School. Wene t. 16—5. Kõnetr. 438-20.

Avatud uus moodne **daamide** ja **härrade juuksetööstus**

„Bon"

Lühikejalg 3 (Rüütli 2), kõnetr. 479-77.

TALLINNA WOORIMEESTE SELTSI

PEAKOOSOLEK

peetakse pühapäewal, 7. märtsil 1937. a. kell 11 homm. Pärnu mnt. Tallinna Töölismuusika ühingu ruumides, kino „Kungla" taga hoowis.

Müüa sõidukorras „Ford"-veoauto, kandejõud 2 tonni. Narwa maantee 16—1, tel. 309-70.

Lühikese raske haiguse järele lahkus wai
selt meie keskelt meie armas õde ja sugulane

Lilli Pihlik

sünd. 5. augustil 1897. a.
surn. 1. märtsil 1937. a.

Kirstupanek 4. märtsil kell 18 Petseri hai
las. Ärasaatmine 5. märtsil kell 16 sealtsamas
Matmine pühap. 7. märtsil Tartus, Maarja ka
mistule.

Sügawas kurbuses

wennad abikaasadega j
omaksed.

Aur. „SKJOLD

laadib siin reedel, 5. ja laup. märtsil

otsekohe Klaipedas
KOPENHAAGEN,
DUNKIRCHENI,
LE HAVRE'I,
LA PALLICE'i
BORDEAUX'sse,

ja ümberlaadimisega Kopenhaagenis, otsek. konossement
SKANDINAAWIA SADAMATESSE,
IDA- ja LÄÄNE-INGLISMAARANDA,
EUROOPA ja AAFRIKA WAHEMERE SADAMAT
NEW YORKI, BOSTONI, PHILADELPHIASSE,
BALTIMORESSE.

Umbes iga 12 päewa pärast aurik.

Kaubaülesandmisi wõtab wastu

CHR. JENSE

Tel. 442-71, 442-72, 442-73. Tallinnas, Pikk tän.

Kristall

suures valikus leia

A. Amos'e

juures

Pärnu maantee

Saksa teatri vastas.

NAISKODUKAITSE TALLINNA RINGK
asjade loterii loosimisel 28. veebr. 1937. a.,
langesid võidud järgmistele piletitele

Pileti nr.	Võidu nr.	Pileti nr.	Võidu nr.	Pileti nr.	Võidu nr.	Pileti nr.	Võidu nr.	Pil nr
6	50	15	47	23	21	62	27	
81	46	95	4	132	22	158	15	
207	12	249	49	255	17	260	30	
289	48	298	1	334	29	369	56	
397	25	398	42	423	37	425	32	
463	2	468	31	473	52	484	6	
588	8	632	44	676	57	705	7	
877	39	957	9	960	41	1003	23	1
1064	59	1088	55	1125	28	1132	43	1
1170	54	1228	33	1233	18	1237	10	1
1309	45	1316	3	1317	51	1350	34	1
1393	16	1413	24	1440	11	1447	53	1

Võite antakse välja igal esmaspäeval, kl.
Naiskodukaitse Tallinna ringk. ruumes Kaar
Võidud, mis ühe kuu jooksul välja v
jäävad N.K.K. Tallinna ringkonna kasuks.
N.K.K. Tallinna ringkonna juh

A.-S. ESIMENE EESTI PÕLEVKIVITÖÖSTU
KOHTLA-JÄRVE kaevandus vajab

hambaarsti

palgaga kuni Kr. 200.— kuus. Erapraksise või
lused. Pakkumised saata aadr.: Kohtla-Jär
telefon Jõhvi 5, kust saab ka lähemaid teatei

MÜÜA PIRITAL

ilus suvila

majas vesi ja elekter (6 tuba, 2 verandat, köök
teenijatuba Krundi suurus 450 r.-s., hinn
Kr. 28.000.—. Teat. kirj. slt. „Ostja 1813—92

„LASTE RUUM" on laste maail

Wajatakse wõimalikult kesklinna läh
suuremat

äriruum

Soowitaw kahe waateaknaga. Teat. «Nr. 22702».

Uuendage veel täna Päevalehe tellimisi 1. märtsi

Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse trükk.

Põhiseaduse eelnõu arwustussõeladel

Peale awamispidulikkust, kodade ja komisjonide kujundamist asus Rahwuskogu eile hommikul riigiwanema poolt esitatud põhiseaduse eelnõu käsitamisele, mida on otsustatud wõtta uue põhiseaduse wäljatöötamise aluseks. Kuulanud sissejuhatuseks riigiwanema esindaja J. Kleesmendi ja kaitsewägede staabiülema kindral N. Reegi seletused eelnõu kohta, algas selle sõelumine Rahwuskogu liikmete poolt.

Peab kohe tähendama, et seda tehakse õige suure otsekohesusega ja ka õige suure põhjalikkusega, millest selgub, et kuigi eelnõu on olnud õige wähest aega Rahwuskogu liikmete käes tutwumiseks, on jõutud juba hammustada läbi selle koorest ja jõutud sisuni, nii et tema positiiwsed ja negatiiwsed küljed ei ole enam kellegi ees saladuseks.

Eilsetest sõnawõttudest selgus, et aktiiwsema osa Rahwuskogust moodustawad teise koja liikmed, kes kasutasid ka enamuses Rahwuskogu kõnetooli. Esimese koja liikmed tunduwad olewat enam reserweeritud ja tagasihoidlikud. Paistab, et teine koda hoolimata oma arwulisest wähemusest, etendab arwatawasti kaaluwamat osa ka edaspidi uue põhiseaduse wäljatöötamisel.

Mis puutub eilsetesse sõnawõttudesse, siis kandis eile nende enamus arwustawat iseloomu. Eelnõu kaitseks wõttis õieti sõna ainult „Uus Eesti" peatoimetaja H. Kukke. Ka Walga maawalitsuse esimees W. Welner, kes osutus wäga tuliseks presidendi wõimukontsentratsiooni pooldajaks, soowitas selles teha parandusi, kuigi wastupidises suunas teistele kõnelejatele.

Peaprobleemiks, mille ümber eile keerlesid mõttewahetused, oli rahwahääletuse otsuse ettekirjutuste tõlgendamine tulewase riigikorra süsteemi wõi põhimõtete suhtes. Nagu tähendas wäga õieti prof. K. Saarman, on see esmajärgulise tähtsusega ülesanne enne komisjonide tööle asumist. Kui süsteem ei ole selge, wõib juhtuda, et iga komisjon jõuab selles suhtes erinewale seisukohale, ja siis on nende töö kooskõlastamine kui mitte päris wõimatu, siiski ometigi wäga tülikas ülesanne.

Walitsemissüsteemi, mida määrab rahwahääletuse otsus, püüdis deschifreerida enamus sõnawõtjaid, nii prof. A. Piip, H. Tammer, A. Palwadre ja teised. Täit selgust ja üksmeelt selles suhtes sõnawõtjate wahel ei näinud siiski walitsewat. Kui H. Tammer ja A. Piip nägid rahwahääletuse otsuses ja tema motiiwides kindlakujulist ettekirjutust parlamentliku korra põhiseaduse wäljatöötamiseks, oli A. Palwadre selles suhtes juba weidi reserweeritum ja eelnõud kaitswad J. Kleesment ja H. Kukke, kuigi nad tunnustasid rahwahääletuse otsusest tingitult parlamentliku korra elemente uues põhiseaduses, mainisid ka, et riigipea osa on rahwahääletuse otsusega antud omapäraselt, ja et seepärast parlamentliku korra tawaline riigipea ei ole hästi kohaldataw uuele põhiseadusele.

Nende ridade kirjutaja, nagu seda wõis järeldada juba meie lehes seni awaldatud kirjutustest, püüdis mahutada rahwahääletuse otsuse terwikuna parlamentlikku süsteemi, missugune süsteem selgub eriti reljeefselt meie riigijuhtide arwukatest sõnawõttudest ja on ka meie ajalooline traditsioon „Eesti wabariigi walitsemise ajutisest korrast" saadik, olnud suunaks, mille poole kõik meie põhiseaduse loojad on püüdnud seni tagajärjetult, lastes kord ühelt, kord teiselt poolt seatud eesmärgist mööda. Kord on meil täitew wõim arendatud liig kõwaks, kord seadusandlik, kuid sarnast tasakaalu, nagu seda tingiks parlamentlik kord ja nagu see soow kahtlemata on olemas rahwahääletuse otsuses, ei ole läinud korda seni saawutada, ja seda ei näi tabawat ka Rahwuskogule esitatud põhiseaduse eelnõu, mis selles suhtes liigub enam 1933. a. põhiseaduse alustel ja püüab õieti walada põhiseaduse paragrahwidesse meil praegu walitsewat olukorda.

Paistab, et kui Rahwuskogu lahkuks parlamentliku korra taotlemise pinnalt ja jääks seisukohale, nagu seda wäljendas J. Kleesment, et meil tuleb luua kõigist senistest parlamentlikest riigikordadest lahkuminew süsteem, kus presidendil on märksa suurendatud wõim, siis astutakse meil uue põhiseadusega jällegi eksperimentide teele, mille tulemused ei ole mitte ettenähtawalt selged, waid kus alles tuleks selgitada need alused ja toed, mis wõiksid kanda uut riigikorda wankumatult.

Wäga palju õigust oli wist rahwasaadik A. Lauril, et uue põhiseaduse wäljatöötamine ei ole mitte ainult tehniline ja õiguslik probleem, waid suurel määral ka psühholoogiline, ja et sel juhul tuleb arwestada laiemates ringkondades walitsewate meeleoludega, millest ometigi jääb olenewaks uue põhiseaduse püsimine ja eluiga. Need meeleolud aga peaksid seisma meiegi arwates parlamentliku süsteemi kasuks.

Missuguseks kujuneb lõplikult Rahwuskogu seisukoht tarwitusele wõetawa süsteemi suhtes, missugustel alustel kawatsetakse ehitada üles uus põhiseadus, seda on esimese läbirääkimiste päewa järele raske otsustada, kuid kindel on küll, et Rahwuskogu wõtab oma tööd suure andumusega, et ta kaalub selle oma arwustussõeladel läbi kuni wähemate detailideni, ja et toob ka tunduwaid muutusi sellesse eelnõusse, mida ta on otsustanud wõtta uue põhiseaduse wäljatöötamise aluseks.

H. T.

Teised lehed

Kohtute rippumatus ja põhiseaduse-eelnõu

„Postimehes" Rahwuskogu liige J. Kokk tunneb muret kohtute rippumatuse pärast, mille suhtes põhiseaduse-eelnõu minewat liig kaugele. Autor kirjutab muu hulgas:

„Tulewasel presidendil on kohtunike määramisel täiesti wabad käed. Ta wõib arwestada riigikohtu arwamusega, wõib aga sellega ka mitte arwestada. Ta wõib ametisse määrata kandidaadi oma äranägemise järele. Kõnelemata sellest, et see presidendile, kes on eelnõu järgi tegeliku walitsuse poliitika ja sammude juht, n. n. walitsew president, annab waba wõimaluse määrata kohtunikke oma isikliku äranägemise kohaselt, ei ole ka tähtsuseta, et sisuliselt president ka kandidaatide wõimeid ja tulemusi senises töös niiwõrd hästi ei tunne ega saa tunda kui kõrgem kohus, riigikohus. Et meil senises praksises kunagi oleks ilmnenud, et riigikohus kandidaatide esitamisel erapooletu ei ole olnud wõi nõrku kandidaate oleks esitanud, mispärast arwata wõiks, et president erapooletumaid ja asjalikumaid kandid. esitaks kui erap. kohtuasutis, ei ole ette tulnud, mispärast puudub tegelik tarwidus senist korda muuta. Samuti on see ettewõetaw muudatus põhimõtteliselt wastuwõtmatu ja wõib isegi õigusemõistmisele riigis halbu tulemusi tuua.

Senise põhiseaduse § 71 kohaselt sai kohtunikku ametist tagandada ainult kohtu teel. Ühelt kohalt teisele ümberpaigutamine oli wõimalik wastu kohtuniku oma tahet ainult seaduse täitmisest tingitud juhtudel. Eelnõu § 109 toob aga siia juure, küll erandina, weel wõimaluse, et kohtunikku ametist wabastada ja ühest kohast teisele ümber paigutada wõib ka „seaduse alusel kohtute koosseisude muutmisest tingitud juhtudel".

Et aga seadusi ka teatud juhtudel dekreedina anda saab, ning et kohtute ümberkorraldamisi ja koosseisude muutmise seadusi ei ole keelatud dekreedi korras anda (eelnõu § 94), siis awab see wõimaluse tulewasele presidendile soowi korral wäga wabalt kohtute komplekteerimisel toimida.

Nüüd wõtame aga weel lisaks kõigele eeltoodule arwesse, et eelpool tsiteeritud eelnõu § 107 teise lõike kohaselt president ei pruugigi kohe kohtunikku jäädawalt kohale nimetada, waid wõib talle määrata weel kolmeaastase „proowiaja", mille möödudes iga kord ei pruugi uut alalist määramist järgneda, ning et selliselt „tähtajaliselt kolme aasta peale" määratud kohtunik alati peab meeles pidama, et kolme aasta möödudes on presidendi meelewallas teda wallandada sellega, et teda edasi enam ei määrata, siis on selge, kuiwõrd rippuwaks ja olenewaks muutub kohtunik presidendi tahtest."

Rahwahääletuse otsus on Rahwuskogule käsuk…

Meie riigikord peaks olema parlamentlik riigikord. — Seda korda pole meil weel olnud. — Ra… esinduse osa on eelnõus piiratud. — Walitsuse wastutus presidendi ees on suurem kui rah… esinduse ees

Peatoimetaja H. Tammeri kõne Rahwuskogu üldläbirääkimis…

Päewasel koosolekul tõsteti üles küsimus, et kõigepealt oleks tarwis Rahwuskogul jõuda selgusele põhimõtete suhtes ja süsteemi suhtes, mida uus põhiseadus peab kehastama, mille wäljatöötamine on Rahwuskogu ülesandeks. Minu arwates on selle süsteemi kindlaksmääramiseks kolm alust: 1) rahwahääletamise otsus, 2) motiiwid rahwahääletamise otsuse juures ja 3) rahwa tõekspidamised.

Rahwuskogule on otsesest käskiw rahwahääletamise otsus,

ei miski muu. Teised motiiwid omawad selle kõrwal seletawa osa wõi tähtsuse. Ka eelnõu, lugupeetud kaitsja wõi esineja hra Klesment märkis siin ära, et rahwahääletamise otsus meile otsesest ei määra mingit kindlat süsteemi põhiseaduse suhtes ja et meil selle otsusega tuleks töötada wälja omapärane süsteem, mille juures ei saa olla eeskujuks teiste riikide põhiseadused wõi teiste riikide põhimõtted. Ma lubaksin endale selle wastu teatawas ulatuses waielda.

Minu arwates määrab rahwahääletuse otsus siiski kindlakujulise süsteemi, wõrdlemisi kindlakujulise, ja see süsteem on — parlamentarismi-kujuline kord. Minu arwates ei saaks isegi midagi muud selle rahwahääletamise otsuse wormelisse mahutada ja teispidi — et see rahwahääletuse otsus mahub terwiklikult ainult parlamentarismi korra raamidesse ja mitte mujale. Kui meil peaks tekkima küsimus selle otsuse tõlgendamise juures, kas see on tõesti nii, siis wõiks igasugune kahtlus kaduda, kui tuletame meele motiiwe, mis käisid rahwahääletuse eel, neid seisukohti, mida korduwalt wäljendati, härra riigiwanema poolt, osalt ka härra ülemjuhataja ja peaministri asetäitja poolt. Ma arwan, et seal päris selgel kujul wäljendati seda seisukohta, et

meie riigikord peaks olema parlamentlik riigikord

ja ma ei eksi wist, kui ütlen, et härra riigiwanem isegi tähendas, et see parlamentlik riigikord wõib meil olla Inglismaa eeskujule tugenew. Härra riigiwanema kõne uueaasta ööl möödunud aastal wihjas minu meelest selle poole päris selgesti. Ja kui need motiiwid ei ole weel küllaldased põhjendamiseks, et meil tahetakse jõuda parlamentliku korrani, siis wõiksime astuda sammu kaugemasse minewikku ja tuletada meele kõiki neid püüdeid, mis meie seadusandluse-organid ja mida meie rahwas on taotlenud selle aja jooksul, millal meie iseseiswat riigielu elame. Minu arwates on alates 9. juulist 1919, missugusel päewal hakkas maksma Eesti wabariigi walitsemise ajutine kord, wõetud kindel suund parlamentarismi poole. Seda muu seas märgib oma teoses „Parlamentarism ja põhiseadus" E. Maddisoo. Warem oli meil katsetusi ühe ja teise süsteemiga, prowotseeriti üht ja teist, kuid sellest wabariigi walitsemise ajutisest korrast peale wõis pidada kindlat suunda parlamentarismi poole. Sellega wõis pidada otsustatuks küsimus, et parlamentarism on meie riigimeeste ja rahwa silmis olnud ihaldataw riigikorra worm. Kuid mulle tundub traagilisena, et selle juure pole weel kuidagi jõutud. Meil on tehtud kõik, kuid igale poole on wälja jõutud, mitte aga parlamendini.

Parlamentlikku korda meil pole weel olnud

Kui 1920. a. põhiseaduse riigikorda selleks loetakse, siis ei ole see õige. See ei olnud parlamentlik kord. See oli kõnwendi-süsteem — „gouvernement conventionnel", nagu ütleb J. Barthelemy — kus wõim on terwes ulatuses parlamendi käes ja kõik muud organid on tema käes nagu nukud, et neid hüpitada ja mängitada. Nii oli ka Prantsusmaal 1792—1795. a., kus oli walitsemas rewolutsiooniline wõim. Säärane nukust walitses ka meil, sest meie olime tulnud wälja Wene wõimu alt ja rahwa tahe oli koondada wõimu terwikuna oma asutuste kätte, olgu see siis täidesaatew wõim wõi seadusandlik wõim. Seda tuleb pidada kindlaks faktiks ja see on rahwuswahelise kirjanduse poolt tunnustatud, et see 1920. a. põhiseadusega maksmapandud riigikord ei olnud parlamentlik kord. Siis tekkisid uued üritused parlamentliku korra suunas, kuid sinna ei jõutud siiski. 1933. a. põhiseadus wiis meid teisele poole, tuua ta kontsentreeris wõimu sellises ulatuses riigipea wõi presidendi kätte, et parlament kaotas ta wastu wäärika kaalu, et parlament muutus omakorda ta käes mängukanniks.

Kui püüda mõista kõiki neid korduwaid ja rohkeid sõnawõtte, mis on aset leidnud sel puhul niihästi riigijuhtide poolt kui ka laiemates ringkondades, awalikus arwamises, siis tohiks küll olla selge, et kõigi ühiseks sihiks oli, põhiseadust parandada selleks, et luua tasakaalustatud süsteem, mis wastab parlamentliku korra mõistele, s. t. piirata presidendi wõimu ja tõsta parlamendi tähtsust, jõuda teatawasse kooskõlla wõimude suhtes. See on konkreetne ülesanne. Kui meie sellelt pinnalt lahkuksime ja hakkaksime otsima omapärast süsteemi selgumata eesmärgiga, siis oleks see lahkumine sellest positsioonilt, mis on üldiselt heaks kiidetud.

Kui meie heidame pilgu sellele põhiseaduse eelnõule, mis on meile praegu esitatud töö aluseks, siis mina ei leia mitte seal täiel määral nende põhimõtete ja ülesannete läbiwiimist, mida taheti näha. Seal on parlament, kuid parlament ei kanna ise parlamentliku korda, waid selleks on tarwis parlamendi ja täidesaatwa wõimu wastastikusel alusel tasakaalustatud koostööd. Minule näib, et see põhiseaduse-eelnõu, mille juure oleme asunud, wastab umbes Inglise riigikorrale 17. sajandi lõpul ja 18. sajandi alul, peale 1688. a. rewolutsiooni, kus walitsesid kuninga troonil George I ja George II ja parlament oli kuningate käsutada. Parlament on õieti selle mõtte wari, milleks ta sai wabameelsete wõimuletulekuga 1830. a. ja awalduse selles parlamendis, millele pani aluse Robert Piel, missugust meest wõib Inglise parlamentliku korra rajajaks lugeda. Selle Inglise 17. sajandi lõpul ja 18. sajandi alguse süsteemi iseloomustajaks on meie 1933. aasta põhiseadus ja ka praegune eelnõu, sest nende kahe wahel ei ole olulist wahet olulisemates põhimõtetes.

Kui nüüd küsime,

mispärast 1933. a. põhiseadus ei ole pandud maksma täies ulatuses,

mispärast ei ole ta lastud käiku, siis oleme neid motiiwe awalikkuses kuulnud wäga mitmel korral ja nende detailide tsiteerimine läheks pikale. Kokkuwõetult wõib öelda seda, et lugupeetud härra riigiwanem on olnud weendumusel, et 1933. a. põhiseadus täies ulatuses tähendab suurt hädaohtu riigile ja rahwale, sest ta annab riigiwõimu täiel määral wastutamata riigipea kätte ja see wõib diktaatorina arendada tegewust riigi ja rahwa elus niisugustes küsimustes, mis on neile olulised.

On leitud, et niisugune olukord wõib tähendada hädaohtu sisemisele rahule, kui ka wälisele komplikatsioone, kutsuda esile isegi rewolutsioone, nagu Lõuna-Ameerika riikides, kus president kasutab piiramata wõimukülluse. Seepärast on lugupeetud härra riigiwanem toonitanud, et riigis tuleb seada jalule wõimude tasakaal. Wõimude tasakaalu wõib teostada teiste wõimude wastuseadmisega neile, — ütleb Montesquieu. Kui wõimud piirawad üksteist, siis nad on tasakaalus üksteisega, ja siis nad on sunnitud töötama koos.

Ma lubaksin ühe wäikese tsitaadi härra riigiwanema kõnest, mille ta pidas 8. jaanuaril 1936, ja mis on awaldatud koguteoses „12. märtsi rahabel". Seal härra riigiwanem otse klassikalise selgusega analüüsib 1933. a. põhiseaduse puudusi ja minu arwamise järele annab selged juhtnöörid selle kohta, missugune peab olema uus põhiseadus. Mainides eelpool proportsionaalse walimiswiisi halbusi, ta ütleb: „Teiseks see põhiseadus annab presidendi kätte nii suure wõimu, et kui ta oma wõimu täies ulatuses teostama hakkaks, wõiks ta sattuda rahwaesindusega sõjajalale, ja ta wõimukoondus on niiwõrd suur, et wõimu täiel määral tarwitades wõiks sünnitada rahwa seas meelekibedust. Nagu enne oli meelepaha parlamendi wastu, nii wõiks uue põhiseaduse järele tulla kriis ja meelepaha presidendi ülewõimu tarwitamise wastu." Et seda ei oleks, selleks riigiwanem ütleb: „Selleks see wõim peab olema teatawates piirides ja tasakaalustatud. Kui seda aga ei ole, nagu praegumaksewa põhiseaduse juures, siis see ripub inimesest, kes seda wõimu tarwitab: on küllalt niisuguseid näiteid rahwaste elus ette tuua, kus walitsejate riigiesindajaks inimene, keda arwatakse olewat hästi tasakaalukas ja hästi kogenud, kuid suure wõimu juure pääsedes kaotab ta pea, sest wõimul on see kalduwus, et ta tahab ennast laiendada, tahab suuremaks minna ja kõiki teisi wõime, kes kõrwal on, oma alla wõtta. Seepärast on riigitarkus wälja töötanud igale wõimule ta piirid. Need piirid peab põhiseadus kindlasti ette tõmbama ja neid peab pidama, kui ei taheta, et üks wõim teised kõrwale tõrjub, et jõutakse wälja ühe, piiramata wõimu walitsemise juure."

Need olid motiiwid, mis meie rahwast kutsusid möödunud aasta rahwahääletamisel hääletama riigiwanema poolt esitatud wormelt heaks, mille motiiwid, nagu eelpool tähendatud, peaksid meile täiesti selged olema.

Mis ütleb õieti see rahwahääletuse otsus,

mis üheltpoolt arwatakse olewat wäga segane, wäga komplitseeritud, millest ei oska wälja lugeda, mis ta õieti peaks tähendama, kuid mis peaks olema täiesti selge? Rahwahääletuse otsus ütleb täidesaatwa ja seadusandliku wõimu kohta järgmist: „Eesti riiki juhib walitaw riigipea tema poolt ametisse kutsutud walitsuse ning kahekojalise rahwaesinduse tasakaalustatud koostööl. Tõsi, selle otsuse lugemisel wõib esimesel pilgul tunduda, et riigipeale on siin antud wäga juhtiw, wäga domineeriw koht. Meie tulewases põhiseaduses ta juhi briiki. Wõttes wäga mitmesuguseid, praegusel ajal wäga lewinud riigiõiguse teooriaid, wõib juhtimise mõistesse paigutada wäga palju, isegi seadusandluse terwikuna. Kuid minu arwates oleks ekslik ol… riigiwanem ja rahwas rahwahääletuse puhul … endale niisugust totaalset riigijuhtimist. Niisu… taalse juhtimise wõimalusregi wastu oli õietigi … datud rahwahääletus, ja niisuguse juhtimise t… matuks ka rahwahääletuse otsuse järgmine osa, … dakse, et „Eesti jääb rahwawalitsuslikul alusel … tawaks wabariigiks." Juhtiw osa, mille rahwa… otsus annab riigipeale,

ei ole sellega ei monarhi ega diktaato… ega ka mingi teistliiki wõimumehe j… timine,

waid ainult niisugune, mis sobib presidendi wõ… ridega rahwawalitsuslikus wabariigis. Rahwa… otsus ütleb lähemalt, kuidas see riigipea pool… taw riigijuhtimine peab sündima, ja nimelt: … riiki juhib walitaw riigipea tema poolt ametis… rawa walitsuse ning kahekojalise rahwaesinduse … lustatud koostööl."

Minu arwates wõiks see ettekirjutus olla … selt selge. Riigipea juhib riiki kahe organi kau… leks on riigipea poolt ametisse kutsutaw walitsu… hekojaline rahwaesindus. Teistwiisi ei saa sed… otsust seletada. Tähendab, kõik riigipea poolt … tawad aktid, mis kannawad riigijuhtimise iseloo… wad käima nende kahe organi kaudu. (Wal… „kaudu" ei ole seal öeldud.) Aga siit ei s… wälja lugeda: riigipea juhib riiki nende kahe … koostööl. Kas see on kaudu wõi mitte? Kui T… te teisiti, wõite pärast sõna wõtta ja seletada … leian, et teist wõimalust riigipeal ei ole, kui … riiki nende kahe asutuse kaudu wõi läbi. Kinde… et tal on kaks allumat asutust, kelle kaudu ta o… teostab, ja kes peawad omawahel tasakaalustat… töös olema. Rahwahääletus toonitab minu … just walitsuse ja rahwaesinduse tasakaalustatu… töö tarwidust riigi juhtimisel. Kui riigipea … juhtima riiki kas täidesaatwa wõimu — walit… seadusandliku wõimu — rahwaesinduse kaudu, … minu arwates tasakaalustatud koostöö wõimalu… suse ja rahwaesinduse wahel, missugune nõue … hääletuse otsuses on olemas. Seda ei tohiks … Järelikult, kui niisugune tasakaalustatud ko… läinud kaduma, tuleb seda uuendada emba-kumb… kas walitsuse wõi rahwaesinduse kulul. Selle …

tasakaalu järele walwajaks on riigip…

ja tasakaalu hoidmiseks on tal abiks rahwas, … on kõrgeim wõim Eestis. Riigipea ise minu … langeb sellest tasakaalu nõudest wälja, ta on … gemal sellest wahekorrast, mille kohta tasakaal… ta on ainult tasakaalustaja, erapooletu isik, t… neid kaht tegurit, ja kui ühele poolele rohkem… waatab kuidas tasakaalu jälle jalule seada. … paiskuks ise ühele kaalule, siis ei saa tasakaal… olla juttu, ja siis on ka tasakaalu jalulseadja … Kuidas me ka ei waaaks sellele, mida rah… tuse otsus sisaldab, siis ei saa ma teisele otsus… — et see on parlamentlik kord, mille rahwahä… otsus tahab jalule seada. Wõttes selle eelduseks… des waatama, kuidas see tasakaalus ja kuidas … riigi juhtimine on läbi wiidud uues põhiseal… nõus, peaksin ma tegema mõne arwustawa… nende osade kohta, mis minu arwates lähew… rahwahääletuse otsusest ja mis tuleks rahwahä… se otsuse waimus uuesti jalule seada. Mu… dub kõigepealt, et rahwaesindus — parlamen… liialt piiratud ilme saanud.

Rahwaesinduse koosistumise maksimaalseks … nähtud ette 6 kuud, kuid mulle tundub, et waes… waesindus saab nii kaua siiski koos istuda. … bile on selles mõttes jäetud nii mitmed wõimal… wõimu tarwitada, et need peaksid triwituseles … Presidendil on wõimalik koosistumist katkestab… petada. Wõimu koondamise tendentsi juures … kätte on usutaw, et need katkestamised ja lõpet… jää ainult paberile, waid et nad tulewad tegel… ka ette. Aga nüüd, kui kindlaks määrata rahw… töö miinimum, siis minu arwates ei ole üle 4 … rungjärku wõib riigiwanem wõi president katkes… wisel istungjärgul 3 kuu järele, ja sügisesel i… gul isegi 1 kuu järele.

Kui wõtta arwesse, et eelarwe arutamise j… wõtmise peale praegune põhiseaduse eelnõu … 70 päewa, siis paistab, et muudeks seadusan… kontrolliwateks ülesanneteks jääb parlamendil … waesindusel wäga wähe aega üle.

See tähendab ka seda, et harilik seadusan… hakata käima dekreetide kaudu. Ja kui rahw… tuleb kokku, wõib talle kuhjuda laudadele … määral materjali, et ta oma wähese koosist… peab kulutama ainult dekreetide läbiwaatamise…

(Järg 4-dal küljel.)

NAERATAV JUMALANNA

PÕNEVUSROMAAN
EESTISTANUD E. J.

23

Polat pidas kõne, milles ta arwatawasti suurte liialduste ning illustustega seletas Ferrari ja tema naise põlwenemist ning tähtsust. Würst kummardas sügawasti sadulas ja tema selja taga, samuti walgel kaamelil troonides, kummardas keegi amatsoon, arwatawasti würsti lemmiknaine. Naise laias, pruunis näos wälkusid hambad. Puudutades otsaesisega sadulat, ta kuldfiligraanist ning türkiisidest kõrwarõngad kõlisesid. Siis tõstis ta seda uhkemalt pead ja silmitses uudishimuliselt Anastassijat. Ta polnud wist iial näinud nii siniseid silmi. Kui karawanid ühinesid, siis ei suutnud ta end taltsutada ja laskis hämmastuse-hüüdega oma pruunid näpud libiseda läbi Anastassija juukselokkide. Ta rebis neid, ja kui ta oli weendunud, et see kuld oli tõepoolest külge kaswanud, hakkas ta luksuwalt naerma. Ta oma juuksed lebasid sisseraswatatult ja mitmesse palmikusse punutult kummalgi pool nägu ja olid kirewawärwiliste kalliskiwipaeltega läbi põimitud. Ta karusnahaga wooderdatud punasest kuldriidest kleit oli nagu krinoliin seljas õieli ja kohewil, selle alt paistsid tumesinisest siidist püksid; jalad peitusid karusnahaga wooderdatud kirsipunastes nahksaabastes.

Polat tõlkis, mis würsti teener talle oma isanda käsul ja ilma käsuta ütles. Ta jutustas, et würst walitsewat ühe terwe rändrahwa maakonna üle. Ta ise omawat kuuesaja-pealise kaamelikarja, mitu tuhat hobust ja muuli ja üle kümnetuhande lamba. Ta pakkuwat suurele inglise würstile oma külalislahkust oma aasadel, kuna ta ise seiswat wäga heal jalal khaan Mustrufiga.

„Küsi talt, kas ta üle piiri läheb."

Jah, seda ta tegewat. Ta tulewat küllaskäigult khaan Bedrusi juurest Oirati mägestikust ja olewat wõtnud selle waneima tütre endale naiseks. Argu aga wõõras isand mõtelgu, et need wähesed kaamelid ja kasinad pakid on mõrsja kaasawara. Oh, ei! Ühe päewa tee ees minewat kaheksakümne-pealine emakaamelite kari, kakskümmend noort weist, siidkangaste pakid, mitu sada naela teed, kastid-kohwrid riietega, kasukatega, ehetega — üldse kogu rikkast perekonnast würstinna kaasawara.

„Ütlesin neile, et teie omate kodus kaheksatuhat kaamelit, muud wara rääkimata! Ja et proua Ferrar tõi kaasawaraks wiissada noort kaamelit."

Anastassija naeris. Tal oli hea tuju. Elu oli nagu suur seiklus ta ees. Mägituul tuli neile kõrgustikult wastu, mida kaugemale tee läks. Ühest mäeküljest langes tee järsult alla, nii et esmalt nende all oli järsk kuristik mändide latwadega; siis edasi sügaw org, kuhu mäetippudelt kukkusid sadanded wahutawad weekosed, et oru põhjas ühineda ühiseks kärestikuliseks weewooluseks, mis wiis enesega kaasa puutüwesid ja kaljutükke ja pildus neid tihtipeale kobrutawaist wahuwoogudest meetrite kõrgusele. Edasi ridastusid, nagu sinised teatrikulissid, mäeahelikud üksteise järel, ja mida kõrgemale tee läks, seda mitmekesisemaks nad muutusid. Nad sirutasid oma harud paremale ja wasemale poole ja embasid metsikut orgu, nad kaswasid ülespoole, kuhjatud üksteise otsa, kuni hakkasid paistma igaweste raukade auwäärsed pead, kelle juuksed jäid walgeks lumest. Kõige selle kohal kummus taewawõlw, mille kerge pilwewaip liikus edas-tagasi ja mõnikord laskis paista nagu magusat tõotust tükikese sinistkuldset eetririba.

Würsti mustad silmad libisesid ikka jälle Anastassijale.

„Wean kihla, et ta tahaks teid kohe oma naiseks teha," arwas Ferrar.

„Küsigu Polat, kui palju naisi würstil on," ütles Anastassija uudishimuliselt.

„Teener ei tea nii täpselt ütelda. Aga see tütarlaps siin olewat pärast peanaist esimene. Peanaine on juba wana. Ta olewat talle juba kuusteistkümmend last kinkinud," jutustas tõlk.

„Waadake, seal ülal mäe otsas on midagi hüti taolist. Seal asetseb piiritulp."

Selgesti paistis alasti mäetipul teerada ja selle kõrwal, nagu tibatilluke täpp, sõdur läikiwa püssiga.

„See näib ju nagu paljastatud püssitääk," ütles Ferrar. „Kust paganapihta tuleb see siia?"

„Wist wenelastelt piirilahingutes ära wõetud," arwas Polat.

Mees mäetipul muutus ikka selgemini nähtawaks, siis kadus ta täiesti, kui tee keeras kaljurahnu taha. Kui ta jälle nähtawale tuli, oli ta nii ligidal, et tema peagu mustpruunis näos wõis näha pingutatud wõitlushimu ilmet. Ta jooksis hütti ja tõi endale abi.

Kui karawan jõudis mäetippu, sulgesid wiis relwastatud sõdurit püssidega tee.

„Tõepoolest, meestel on täägid käes," ponises Ferrar. Ta waatas Anastassija otsa. Tema meheriietuse all wõis tema südant peksmas näha. Ta rusikas käed lebasid ees sadulal ja hoidsid kõwasti ratsuteid.

„Maha!" karjusid sõdurid, kellel olid seljas määrdunud, räpased, närused khakiülikonnad.

Teenrid libisesid kaamelitelt alla. Würst asetas oma jala esmalt ühe mongoollase õlale, siis peopesale ja jõudis niiwiisi siis auwäärselt maha. Osutus, et see oli wäike, wana mehike, kes oma noorele naisele waewalt ulatus kulmudest saadik. Naine polnud mitte ainult pikem, waid umbes kaks korda nii lai kui mees ja sarnanes oma kuldtardunud seelikus ning kõlisewais ehetes mõnele wõimsale ebajumalale. Siiski läks ta alandlikult oma abikaasale ning isandale järele ja mõlemad lähenesid hütile.

Ka Ferrari saatjad olid kaamelite seljast maha astunud ja wiisid kaameleid ühe küna juure, mis pidi sisaldama joogiwett. See kõik sarnles piibli stseenile, mis oleks wõinud toimuda aastatuhandete eest. Ainult khakiwärwilised olewused oma püssitääkidega mõjusid eksitawalt.

Ferrar ja Anastassija istusid ikka weel sadulais. Ülalt kaameli seljast hakkas Ferrar Polati abil sõdureiga pidama läbirääkimisi, mis nad siis õieti neist tahawad.

„Pabereid. Kes te olete? Kust tulete? Kuhu lähete? Mis otstarbel reisite?"

„Just nagu meie juures," tähendas Anastassija naerdes, aga Ferrar märkas, et tal oli hirm.

„Seleta neile," käsutas ta kurjal toonil Polatti. „Ja ütle neile koerapoegadele, kui nad meid kinni peawad wõi mõnel muul kombel tülitawad, siis on neil tegu kuninganna-emaga wõi kes tahes kellega."

Silma pilgutamata tõlkis Polat.

„Pabereid," palus sõdur pisut ebakindlalt.

„Pabereil, sa saatana poeg, pole sinu jaoks mingit tähtsust; sest sa ei oska ju nii-kui-nii lugeda. Kuidas tahad sa otsustada, mis seisab seal sees?"

„Aga ma pean pitsatit nägema. Kui pitsat peal on, siis on asi korras."

„Hüwa, näita talle Hiina saatkonna pitsatit ja minupärast ka ühispassi."

Polat harutas paberi lahti ja mäetuul puhus ta nagu purje kohewile. Sõdurid jooksid juure ja waatasid pitsatit. Nad wadistasid natuke aega ja noogutasid siis üksteisele pead.

„Nad ütlewad, et see on hea."

„Tubli. Siis wõime maha tulla ja majja minna. Arwatawasti saame sees teed, wähemasti aga wõime endid pisut soojendada."

Ta libises sadulast ja aitas Anastassija kaameli seljast maha.

„Jumalale tänu, et see nüüd möödas on. Mul oli millegipärast kindel aimdus, et läheb halwasti," ütles Anastassija ja naeratas talle.

Piirionnis oli sisse seatud karawanide öömaja-koht. Kui Ferrar Anastassijaga sisse astus, lõi neile wastu paks aur, segu ülipalawaks köetud õhust, tubakasuitsust ja lambaliha raswasest lõhnast. Mattidel piki mööda seinaääri istusid teedjoowad kaameliajajad, Bagrat-khaani inimesed, paar wõõrast ja würst ise oma noore naisega. Toa keskel põles tilluke puusöetuli kiwidega wooderdatud süwenduses, selle kohal kees pott weega tee walmistamise jaoks.

Bagrat-khaan wiipas neile ja nad … mattidele, kuna würstinna ulatas neile … Ka pakkus ta neile keedetud riisi ja … lambalihaleemega, kus sees ujusid lihati…

Kõik sõid ja naersid. Kaameliajajad … nud endid würsti ega wõõraste juures… gada. Wäikese akna kaudu tungis ainu… walgust tuppa, peasselle olid tubakapil… paksud, et isegi wastasasetsewat seina … walt näha.

Anastassija jõi pikkamisi ja nautid… suppi. Ta oli külmanud ja näljane. Ka… kohal ja sein selja taga! Toasoojus … mata hea! Pool unistades hoidis ta p… palawa leemega huulil ja imes ja imes… hoidis ta pilgutamata otse enda ette w…

Äkki läbistas teda jäine hirm. Ta p… jatama ja kausi minema wiskama ja j… pistma. Ta ainus eluwaist oli: joosta, … mis jalad suudawad.

Aga ta hoidis kausi seda kõwemi… ega liigutanud end. Ta katsus anda om… dele wõimalikult ükskõikset ilmet, ku… pekses waljusti kõmisedes rinnus.

Sest tema silmad olid kohanud üh… paari, üht torkawat pilku, mis teda … oli nagu nõelanud, siis teda tema t… olekust wälja kiskunud, nii et ta samu… tis otse ettepoole. Nagu mingi schokk o… tanud teda: neid äratundjaid, neid h… likke silmi, mis tigeda irooniaga … temasse, neid silmi tundis tema ka. … kiiresti andis juba waist talle wastust, e… kui ta silmad olid selgesti eritanud me… piirjooni mustas wahariidest mantlis: … timukas lööwialusest piirialewikus.

Ainult mitte näidata, et tunnen t… nult mitte näidata, et kardan, mõtles… tassija ja hoidis kõwasti kinni puuk… Aga nagu kanget lainetust, tundis ta se… mõju all ikka tugewamat wärinat ihus. … hirm, mida ta oli tunnud tol koledal, … matul ööl, waldas teda uuesti, nii et … suurima waewaga ning jõupingutusega … karjatust alla.

Rahwuskogu kõneleb edasi

Kõnelejate järjekord pikk.— Waidlused jatkuwad täna õhtupoolikul

Eile õhtul ei jõutud weel lõpule üldläbirääkimistega, mispärast järgmine koosolek määrati täna hommikuks, algusega kell 10.

Sõnasoowijaid on rohkesti. Hommikuse koosoleku alul oli kõnelejate nimekirjas 8 Rahwuskogu liiget.

Esimesena sai sõna J. Kokk (l. k.), kes wäitis et põhiseaduse eelnõu annab liig suure wõimu riigipeale. Pooldas presidendi walimist walijameeste kaudu. Teine koda, nagu see nähtud ette eelnõus, on kui mitte ülearune, siis wähemalt sobimatu. Kui 2. koda peab olema piduriks 1. kojale, siis peab märkima, et 1. kojal ongi juba peal kõik pidurid.

Teiskordselt wõttis sõna prof. A. Piip, kes kõneles peamiselt ülikooli kohta käiwast paragrahwist, mis pole küllalt täpne. On jäetud wälja ka ülikooli autonoomia ja selle asemele wõetud omawalitsus. Kuid nende mõistete wahe on suur.

Mis puutub eraomandi kasutamise kohta käiwasse osasse, siis on siin toodud sisse kollektiwistlik printsiip.

Kolmandana kõneles O. Rütli, kes oma kõnega wahest waheaja kuulutamiseni wõis jõuda lõpule.

Kuna sõnatahtjaid oli weel küllalt, siis wõis toimetuse töö lõpul arwata, et koosolek määratakse kella 5 p. l.

Rahvuskogu kodukord muutmisele

Rahwuskogu juhatuse eilsel koosolekul oli kõne all kodukorra küsimus. Teatawasti on grupp Rahwuskogu liikmeid algatanud kodukorra muutmise küsimuse ning kogunud wastawale esitisele rohkem allkirju, kui see on nähtud ette. See esitis ei ole aga seni jõudnud Rahwuskogu juhatusse, kes eile ise otsustas algatada kodukorra muutmist.

Eile määrati kindlaks ka komisjonide tööpäewad ja -aeg. Nimelt peawad kõik kolm komisjoni oma koosolekuid teisipäewal, kesknädalal ja neljapäewal enne ja pärast lõunat.

Üliõpilase elukardetav vigastus lumesaha all

Raske õnnetus Narwa maantee teepuhastamise töödel. — Lumesaha ratas muljus sisse noormehe rinnakorwi

Teisipäewa hommikul kella 10 paigu jäi Narwa maanteel Kose-Kallaste teeristil Harju maawalitsuse lumesaha alla ja sai raskesti wigastada Tallinnas Koidula tän. nr. 7—3 elutsew 24-a. Heljo Alwer. Noormees toimetati omnibusega rawimisele Tallinna erahaiglasse, kus arstid tema seisukorra tunnistasid elukardetawaks. Selgus, et tal on murdunud roided ning tekkinud muud seesmised wigastused. Arstid ei pea aga tema seisukorda siiski täiesti lootusetuks.

Alwer on Eesti Kultuurfilmi endise direktori E. Alweri poeg. Noormees on Tallinna tehnikainstituudi üliõpilane. Harju maawalitsuse teetöödel töötas ta praktikandina, olles abiliseks lumesaha juhile Johannes Graule.

Tee lumest puhastamine algas Narwa maanteel teisipäewa warahommikul. Kohal wiibis üks lumesahaga warustatud teehööwel ja üks lumesahk. Töödest wõttis osa umbes 30 töölist, kes kohale toimetati o.-ü. Mootori omnibusega. Tööd juhatas Tallinna linnaümbruse teemeister R. Maas.

Õnnetus juhtus kella 10 paigu endise Tondi kõrtsi läheduses 7. kilomeetritulba juures. Seal oli sügaw lumehang, mis takistas liiklemist ja mida lumesahaga asuti kõrwaldama. Grau istus juhiruumis rooli taga, kuna praktikant Alwer askeldas lumesaha muude seadeldiste kallal. Millegi pärast lakkas lumesaha mootor aga äkitselt töötamast ja seda ei saadud enam kohe käima. Mehed arwasid, et rike on tingitud külmast ja seepärast wõttis Alwer seljast oma palitu ning asetas selle mootorile katteks. Ise asus ta lumesaha tagumisele rattale, kuhu jäi püsti seisma. Samal momendil andis aga Grau lumesahale tagurpidi käigu. Noormees kaotas seejuures tasakaalu ning kukkus otse ratta ette. Mõni hetk hiljem wajutas ratas tema rinnakorwile. Õnneks märkasid aga juhtumit teised töölised ning nende kisa peale pani lumesaha juht Grau momentaalselt masina seisma. Seetõttu ei weerenud ka ratas Alwerist üle ja pealegi aitas rasket surwet pehmendada lumi. Arwatawasti ei oleks aga noormees pääsnud eluga, kui lumesaha juht oleks olnud aeglasem.

Õnnetuskohal wiibinud töölised jooksid kohe wigasaanu juure, kandsid ta läheduses ootawasse omnibusesse ning toimetasid Tallinna. Teel kaebas Alwer, et tunneb rinnus suurt walu. Aegajalt suhu walguw weri tõendas, et ta on saanud raskeid seesmisi wigastusi.

Vali kord Rumeenias

Ajutiselt suleti kõik ülikoolid ja üliõpilaste kodud. — Üliõpilastele keelatakse poliitika

Bukarest, 2. 3. (ETA) Walitsus pidas täna hommikul koosoleku, kus tehti tähtsaid otsuseid korra kõwendamiseks riigis. Walitsus otsustas muuseas ajutiselt sulgeda kõik ülikoolid ja üliõpilaskodud. Ülikoolid awatakse uuesti alles pärast nende ümberkorraldamist wastawalt selleks antawale uuele seadusele. Wastawasse seaduseelnõusse walitsus otsustas sisse wõtta artikli, millega keelatakse üliõpilastele kuulumine poliitilistesse erakondadesse ja osawõtmine poliitilisist meeleawaldusist. Pealeselle walitsus wõttis wastu muudatuse poliitiliste organisatsioonide wormikandmise keelus ja kiitis heaks haridusministri demarschi õigeusu kirikupea juures, et takistada kiriku muutumist poliitiliste wõitluste instrumendiks. Peale selle walitsus wolitas siseministrit wiiwitamatult laiali saatma kõik wabamüürlaste looshid ja teised salaühingud.

Bukarest, 2. 3. (ETA) Jassyst teatatakse, et parempoolsete üliõpilaste kallaletungi ohwriks langenud ülikooli rektori Trajan Bratou seisukord on endiselt raske.

Politsei poolt toimepandud läbiotsimisel „Raudse Kaardiwäe" poolehoidjate üliõpilaskodus, kuhu kallaletungijad olewat põgenenud, wangistati keegi üliõpilane, kelle kuub oli määritud werega. Atentaat on tekitanud kõikjal üldist meelepaha ja leidnud hukkamõistmist ka kõigi parlamendi erakondade poolt.

Pärast Jaapani kabineti esimest koosolekut

Esimeses reas wasemalt: rahaminister Toyotaro Yuki, peaminister kindral Sanjuro Hayashi, põllutööminister Tatsunosuke Yamazaki. Seisawad wasemalt: kaubandusminister aseadmiral Takuo Godo, mereminister aseadmiral Mitsumasa Yonai, sõjaminister kindral-leitnant Kotaro Nakamura, siseminister Kakichi Kawarada ja kohtuminister Suyehiko Shiono.

Põhiseaduse uuendus Kanadas

Kuna Kanada riigikohus äsja tühistas mitmed eelmise, konserwatiiwse walitsuse korraldused, nii ühiskondlikul kui majandusalal, ehkki need korraldused kuidagi ei riiwanud senist, 1867. aastast saadik kehtiwat põhiseadust, kaswab Kanadas arwamine, et ka põhiseadus ise tuleb wõtta rewideerimisele, — et ta enam ei saaks wõimaldada tagurlist seadusandlust. Praegu kaalutakse, kas selleks tuleks arwestada ka osariikide arwamisi, wõi piisaks selleks parlamendi otsustest.

Odawate apelsinide hooaeg jõuab haripun

75 päewaga toodi sisse 10.000 kasti apelsine. — Hooaja lõpuks kalkuleeritakse sissen kastile

Tolli loowutamine ei tõstnud suuresti tarwitamist

Riigiwanema dekreediga on täiendatud wälismaalt sisseweetawalt puuwiljalt wõetawa erimaksu seadust selles mõttes, et erimaksust on waba wälismaa puuwili, mis on saadetud wälisriikide diplomaatilistele esindustele, diplomaatilistele esindajatele ja diplomaatilisse koosseisu kuuluwatele isikutele, nende poolt kaasa toodud wõi nende poolt tolliwabalt ostetud.

See soodustus, peale tollita sisseweo, oli diplomaatidele makseW ka warem. Selle kohta oli wastaw märkus wõetud tolliseadusse. Kuid uuest tolliseadusest, mis hakkas maksma 1. jaanuarist s. a., see märkus kuidagi oli jäänud wälja, mille tõttu osutus tarwilikeks täiendada erimaksu seadust wastawa paragrahwiga.

Importöörid maksawad wälismaa puuwiljalt erimaksu järgmiste normide järgi: apelsinid ja sidrunid 10 senti, wiinamarjad ja banaanid 20 senti kilolt. Erimaks läheb kodumaa puuwilja ekspordi soodustamiseks.

Nagu selgub wastawatest andmetest, on wälismaa wärske puuwilja sissewedu wõrdlemisi elaw. Ka kaupmehed ei nurise tarwitajate puuduse üle, kuigi tollide kaotamisest loodeti suuremat effekti. Suurema läbimüügi saawutamist tõkestab siiski nõrk ostujõud. Elu üldiselt on läinud kallimaks. Palgad püsiwad wäheste eranditega aga endisel tasemel. Seetõttu ei jatku laiematel rahwahulkadel raha wälismaa puuwilja ostuks, kuigi hinnad on läinud odawamaks. Wälismaa puuwilja tarwitamisest toiduainena ei saa meil weel teha juttugi. Seda tarwitatakse ainult maiustusena.

Käesolewal hooajal on toodud sisse majandusministeeriumi andmetel seni apelsine 400 tonni wõi 10.000 kasti. Sellest 300 tonni Palestiinast, ülejäänud Itaaliast ja Hispaaniast. Läinud aastal, kus kehtis wõrdlemisi kõrge toll, weeti sisse kogu hooaja kestes 680 tonni apelsine. Hooaeg kestab teatawasti 31. maini. Arwatakse, et tänawune apelsinide import tõuseb 800 tonnile, ületades eelmise aasta normi waid 120 tonni wõrra. See wäike suurenemine ei illustreeri kuigi ilmekalt „odawate apelsinide" hooaega. Tarwitajad kurdawad, et apelsinid ei saagi odawaks minna, sest kaupmeeste teenistus olewat wäga suur. Tuletatakse meele suwiseid matkasid üle Soome lahe, kus apelsinid on poole odawamad kui meil. Wõrdlemisi wäike erimaks ei wõiks tarwitajate arwates tekitada nii suurt hinnawahet. See wastawat ligikaudu wäikesele tollile, mis on makseW Soomes apelsinide sisseweolt.

Arwestades apelsinide sissewedu ülalkalkuleeritud normini, jääb riigil tänawu saamata
ümber. Siia tuleb arwata suur
jääwad laekumata teistelt puuwil

Lihawõttepühad osutuwad „od
natsiooniks. Praegu saabub wäli
kaupa. Kuid kaunis rasked trans
tunduwalt selle wäärtust. Eriti
wiinamarjad ja banaanid. Siin
sent kaunis tunduw. Esimesed a
kaubaga olid peagu praagita.
sageli, et kasti kohta tuleb paar
apelsini. See on asjaolu, mis ka
dasid laskma alla, kuigi sellega sa
müük. Hilisematelt partiidelt tule
kahjusid.

Kuna meil puuwilja hoidmise
lemisi wiletsad, siis on pärast pühi
ralikku kaupa. Pühadega lõpeb te
maa puuwilja tarwitamise hooaeg
wõimaldatud weel kahe kuu jooksul
lõpu poole muutuwad äärmiselt
suta enam sisseweowõimalusi. Li
weoks on seni antud täiesti waba

Ilmus Suurmeeste Elulood 36

Joh. Hiiemets

Franciscus Assisi'st.

Wendluse kuulutaja.

Assisi Franciscus'e kuju on üks huwitawamaid, mis kunagi tõusnud katoliku pühameeste hulka. Loendamatuis legendides heliseb edasi selle waesuse rüütli, sulaste-sulase, Jumala narri ja kõigi elawate olendite suure sõbra puhas hing. Hulgad maalid kujutawad teda jutlustamas loomadele ja linnudele. Kes ja mis ta oli?

Elulugu. 132 lk., 8 pilti. Hind 1 kr. 50 s., ilukõites 2 kr.

Suurmeeste Elulugude sarjas on sel aastal ilmumas weel järgmised elulood: Kopernik, Puschkin, Pilsudski, Kuninganna Elizabeth ja Willem Reiman. Kõik 6 numbrit à umb. 150 lk., ette tellides 7 kr. 50 s.

Eesti Kirjanduse Selts

Tartu, Aia 19, tel. 6-01, posti jooksew arwe 20-36.

Maailma tüsedam golfipoiss. Miami wõib uhkustada, et temale kuulub maailma tüsedaim golfipoiss William Odin, kelle kaal on 157,5 kilo.

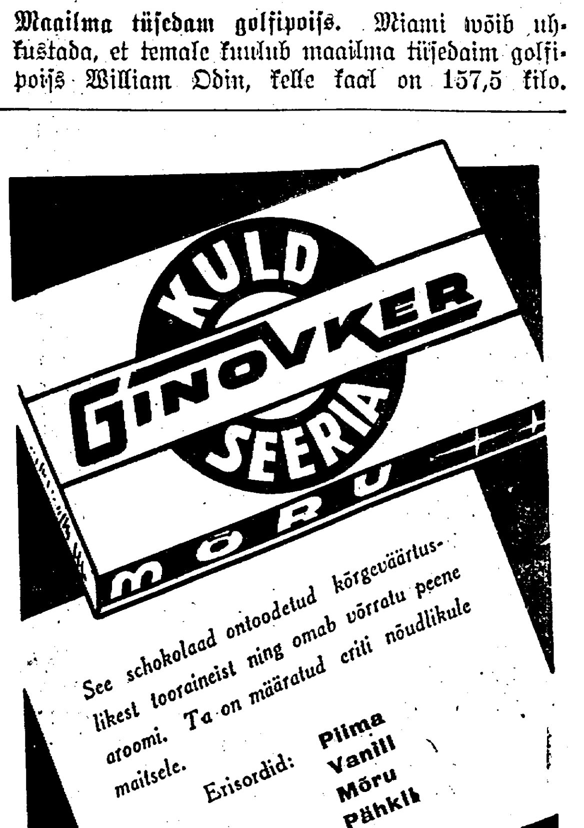

Hispaania mässurindelt

„Madrid ei lange iial

Pealinna sõjawägi wõrduwat Euroopa riikide regu

Madrid, 2. 3. (ETA) Wälisminister Alvarez del Vayo, kes wiibis neil päewil Madridis, awaldas enne tagasisõitu Valenciasse Havasi esindajale oma weendumust, et Madrid ei lange iialgi walitsuswastaste kätte. Ta rõhutas seejuures walitsuswägede edukust wiimaseil nädalail Madridi frondil. Madridi armee sõjaline wäärtus on wõrdne ükskõik missuguse Euroopa riigi regulaararmeele, rõhutas del Vayo. Ka on Madridi elanikkonna moraal tõusmas ja walitsuse wiimased abin
rustamise parandamiseks hak
tulemusi, seletas del Vayo.

Madrid, 2. 3. (ETA)
suurtükiwägi lõi möödunud ö
misega segi waenlase wäekoo
ülikoolilinnakese, Prantsuse
juures. Walitsuswastaste wa
linnakeses muutub ikka ras
nüüd weel ainult öösi.

Itaalia avaldab poolehoidu francolastele

Heakskiit Itaalia-Saksa liidupoliitikale

Rooma, 2. 3. (ETA) (Havas) Faschistliku suurnõukogu wõttis wastu järgmise resolutsiooni: Faschistlik suurnõukogu awaldab oma poolehoidu Hispaania rahwuslastele, kelle wõit tähendab kõigi bolschewistlike püüete lõppu Lääne-Euroopas ja uue wõimsa sotsiaalselt õigusliku ajajärgu algust Hispaania rahwale, kes on seotud Itaalia rahwaga igiwanade keeleliste, usuliste ja ajalooliste sidemetega. Wälisministrile tehakse ülesandeks kindral Francole ametlikult teatada sellest resolutsioonist.

Peale selle suurnõukogu wõttis wastu weel järgmise resolutsiooni: Suurnõukogu, olles ära kuulanud wälisministri aruande Itaalia poliitilise tegewuse kohta pärast 18. nowembrit 1936, kiidab aruande heaks ja on õnnelik konstateerima, et Itaalia-Saksa liidupoliitika on edasi arenenud ja näidanud oma progressiiwsust ja realistlikkust.

Jarama rindelt

Madrid, 3. 3. (ETA) (Havas) Jarama sektoris walitsuswäed on Morata ja Perales de Tajuna külade piirkonnas wal
suswastaste kaewikut. Waat
taste ägedaile wasturünnakuil
wägedel end uutel seisukohtad

Madridi rindel

Lumi takistab sõ

Madrid, 2. 3. (ETA)
teatas täna keskpäewal: Madridi
24 tunni jooksul tekkinud mingit t
litsuswägede rünnakul La Coruna
palju wange. Pinto sektoris wa
laiali waenlase tugewa wäekoondi

Bilbao, 2. 3. (ETA) A
walitsuswägede rünnakul Marquin
positsioonidel on saadud saagiks pa
sa päritoluga relwi. Teistes sek
katkestanud sõjalised operatsioonid.

Madrid, 2. 3. (ETA) (Re
do frondil walitsuswäed on wall
kwartaali koolihooned, mida kasut
wale edasitungile Oviedo sõjamo
juba walitsuswägede tule all.

Pommitamisest purustatud tänaw Madridis.

Mõrwar Shiletkin ei saanud armu

Rööwmõrwar Iwan Shiletkin, kelle sõjaringkonnakohus möödunud nädalal mõistis surma taluperemees Jaak Matsoni tapmise ja rööwimise pärast, esitas riigiwanemale armusaamise palwe. Täna see palwe waadati läbi ja jäeti tagajärjeta. Otsus Shiletkini kohta tuleb täitmisele ettenähtud korras: kas wabatahtlik mürgitamine wõi poomine sunniwiisil.

Loodetaw ilm

[illegible]päewal, 4. märtsil. [illegible] hel keskmiselt kõwani, mujal keskmise kiirusega [illegible] tuuli. [illegible]

„Päewaleh
põnewad lug
paeluwad k
jätke wahele
numbrit, selle
site mõndagi

Rahwahääletuse otsus...

(Algus 2-sel küljel.)

endal seaduste algatamiseks ja seadusandlikuks tööks wõib äärmiselt wähe aega jääda järele. Muu seas ei tea ju meie weel oma tulewase parlamendi isikliku koosseisu, kas ta koosneb rühmadest wõi isikutest seltskondlike walimiste alusel. Kui oletada wiimast ja ka seda, et nõutakse seaduste algatamiseks ¼ parlamendi liikmest, siis wõib see nõue olla kaunis raske. Kui meil on aga parlamendi alamkojas tegemist suuremate rühmadega, kus üks wiib ennast üle poole wälja, teine wiib ¼ lähedale, siis näeme, et see tingimus, § 86, ei oleks parlamendil nii raske täita. Kui aga jõutakse olukorrani, et meil on tegemist wäikeste erakondadega, wõi indiwiduaalselt iseseiswate inimestega, siis oleks küll wäga raske kujutada ette, et parlament selles olukorras saaks seadusi algatada. Riigi tulusid ja kulusid ja riigi relwastatud jõude ja kodanike kohused riigikaitse alal puutuwate seaduste algatamine on aga tehtud wabariigi walitsuse, õigemini presidendi monopoliks. Seega riigikaitsesse puutuwad seadused ähwardawad libiseda rahwaesinduse käest kontrolli mõttes, sest wabariigi president wõib ka rahwaesinduse koosistumise ajal anda dekreete (§ 122), kuna teiste alade suhtes on dekreediandlus mõeldud rahwaesinduse istungjärkude wahe-ajal edasilükkamatu riikliku wajaduse korral. (Wahelehüüe.) Hra Kukke, ma wõiksin teile wastata seda, et minu arwates walitsuse kaasallkiri sel juhul ei maksa mitte midagi.

Juhataja: Palun kõnelejat mitte segada.

H. Tammer: Ma tulen pärast selle juure tagasi. Kui president wõib igapäew walitsuse ametist wabastada, ilma et temal tarwitseks kellelegi aru anda, siis on arusaadaw, et

walitsus peab täitma presidendi käsku ja ta kaasallkiri ei tähenda mitte midagi.

Walitsusel on riisiko, et president wõib temale awaldada umbusaldust, et wabariigi walitsuse liikmed wõiwad kaotada oma seisukohta. Kui parlamendi usaldus on mittemejärguline ja wastutus presidendi ees selge, otsekohene ja wältimatu, on ka selge, et walitsusel tuleb arwestada presidendi usaldust ja mitte parlamendi usaldust. Dekreedid ei waja rahwaesinduse kinnitamist, kuid rahwaesindus wõib neid muuta, wõib tunnustada neid makswaks (§ 94[1]). Eelnõus ei ole aga öeldud, missuguse tähtaja jooksul on president kohustatud esitama dekreedid arutamiseks.

Riigikaitsesse puutuwate dekreetide kohta on öeldud, et need esitatakse Rahwuskogule niipea, kui riigi julgeoleku huwid seda wõimaldawad (§ 122). See wõib aga kesta aastaid. Küll on aga Rahwuskogu kohustatud niisuguste, ilma tema kontrollita tehtud seaduste järele lubama krediite riigi eelarwe kaudu, sest ta ei saa talle esitatud eelarwe-ettepanekus wähendada kulusid, mis on määratud niisuguse seadusega (§ 98).

Kuiwõrd piiratud osa õieti rahwaesindusel uue eelnõu järgi on täita,

nähtub sellest, et kõige tähtsam otsus, mis on riigiwõimul, nimelt sõja ja rahu üle otsustamine, ei kuulu üldse rahwaesinduse kontrolli alla, waid president otsustab selle küsimuse iseseiswalt. Teie wõite öelda — kaasallkirjad. Kuid nagu tähendasin kaasallkirjade kohta, on see rohkem teoreetiline kui tegelik garantii. President otsustab selle küsimuse iseseiswalt, saates wastawa otsuse teadmiseks Rahwuskogule (§ 124). Samuti otsustab president sõjapidamiskulude eelarwe ning sõjapidamiskuludeks sise- ja wälislaenude tegemise, mis ilma et rahwaesindus saaks jällegi rääkida kaasa, wõib Eesti riiki ja rahwast koormata aastasadasid (§ 125). Sest tuleb wõtta arwesse, et wälislaenud ja siselaenud, mida tehakse sõja korral, ulatawad alati miljarditesse ja need jääwad aastakümneteks ja wõib-olla aastasadadeks lasuma kogu rahwa õlgadele. Meie ei ole praegu suutnud weel wabaneda neist sõjawõlgade kohustustest, mis wabadussõda meile pani, ja kui tuleb praegu wajadus uute laenude tegemiseks, kus warustus peab terwena olema tehniline, kus kogu sõjawägi on motoriseeritud, siis need kulud on mitu korda suuremad kui need, mis wabadussõja puhul tehti, kus osteti ainult sineleid ja natuke peekonit. Ja siin wõib tulla niisugune suur summa riigi kanda, mis riigile ja rahwale on wäga raske kanda, ilma et rahwaesindus saaks sõna öelda.

Kui 1933. aasta põhiseaduse üheks suuremaks puuduseks peeti seda, et tema wõimaldas eelarwe maksmapanemist dekreediga, loob esitatud eelnõu kaunis keerulise olukorra. Rahwaesindusele on eelarwe wastuwõtmiseks jäetud aega 70 päewa, millest teisele kojale on wist reserweeritud 15 päewa. Mulle tundub tõeliikuks osutuwana, et Rahwuskogu ei jõua selle aja jooksul toime selle tööga.

Kui wõtta arwesse, et eelarwe wõib 70 päewa jooksul käia kolm korda esimeses kojas — Maapäewal, kaks korda teises kojas ja üks kord lepituskomisjonis, ja kui weel wõtta arwesse, et eelarwe arutamisel rahwaesindus wõib kokku põrgata kulubega, mille otstarwe temale teadmata, kuid mille andmist temalt nõutakse, siis on see minu arwates üks niisugune punkt, mis

tahtmata peab rahwaesinduse ja walitsuse wiima konflikti.

Ja kui tekib konflikt, siis on see aja kaotus. Ilma konfliktita aga üle ei saa, kui on eelarwes niisugused summad, mille otstarwe on rahwaesindusel teadmata ja mille otsustamisest rahwaesindus ei ole wõtnud osa. Kui rahwaesindus ei tule toime eelarwe wastuwõtmisega 70 päewa jooksul, siis on ta töö olnud asjata, sest eelarwe pannakse siis maksma walitsuse poolt esitatud kujul, kuigi § 94 ütleb, et wabariigi president ei wõi panna maksma tulude-kulude eelarwet dekreediga. Siin on minu arwates wäga oluline wastuolus põhiseaduse eelnõus.

Ma juba osalt puudutasin kaasallkirja ja walitsuse wastutuse küsimust, mida wajawad presidendi aktid ja dekreedid, et walitsusel ei saa olla kahesugust wõrdset wastutust, waid et wastutus jääb tegelikult püsima selle instantsi ees, kes awaldab temale suuremat mõju, suuremat surwet, kuna ta teise wähem talle tunduwa, wähem kardetawa wõimuteguri ees muutub olematuks. See on minu arwates wana tõde. Seda on nii mitmedki riigiõiguse teoreetikud käsitanud, et mul ei maksa hakata siin midagi uut leidma ning uut selgust tooma. Wõin waid konstateerida seda, nagu ma ütlesin, et kui wastutus on kahepoolne, siis ühe poole suhtes tegelikult wastutus on ilmaaegne. Ma juba ütlesin, et kui walitsus wastutab parlamendi ja presidendi ees ja kui need wastutusemäärad ei ole wõrdsed, on loomulik, et wastutus on sealpool tähtsam, kus wastutuse kohustus on tunduwam. Siin on selge, et

presidendi ees on walitsusel wastutus suurem.

President wõib tegelikult ilma pikema jututa walitsuse liikmeid üksikult wõi terwes koosseisus laiali saata, kuna parlament seda ei saa. Parlamendi suhtes on ette nähtud kaunis keeruline ja komplitseeritud wiis. Umbusalduse küsimust wõidakse algatada rahwaesinduse esimeses kojas — Maapäewa seadusliku koosseisu ¼ poolt kirjalikult. Kuid umbusalduse awaldus wõib ise tulla otsustamisele järgmisel päewal pärast esitamist. On õige, et sellega wõib-olla tahetakse anda rahwaesindusele wõimalust oma sammu kaalumiseks ja selle tagajärgede üle mõtlemiseks, kas on soowitaw kriisitada, kuid wõime ka teist wõimalust oletada, et president päästab walitsuse ta wastutuse kohustusest — ta wõib parlamendi istungi katkestada wõi parlamendi hoopis laiali saata. Kui järgmisel päewal siiski umbusalduse awaldus teoks saab, on presidendi otsustada, kas ta wabastab walitsuse wõi mitte. Kolm päewa on presidendile antud kaalumiseks. Ja kui ta ei wabasta walitsust, läheb umbusalduse küsimus otsustamisele rahwaesinduse teises kojas, kes teeb oma otsuse jällegi järgmisel päewal. Tähendab, president wõib weel kord interweneerida. Kuid kõige hullem lugu tuleb minu arwates siis wälja, kui teine koda ei ühine esimese koja umbusalduse awaldusega ja president sellest tingitult ei pea tarwilikuks walitsust wabastada. Tähendab, walitsus wõib wõimule jääda, niisugune walitsus, kellel tegelikult ei ole usaldust esimese koja ees, kes peaks lahkuma, kuid kes siiski tegutseb, toimib riigi nimel, kes algatab seadusi, kirjutab alla presidendi aktidele, dekreetidele, kuid kes ei oma usaldust rahwaesinduse ja, wõiks oletada, seega ka rahwa seas. Minu arwates on see üks niiwõrd raske olukord, et seda ei tohiks meie põhiseadusse jätta, waid see on üks niisugustest põhjustest, mis wõiks rewolutsioonilisi akte esile kutsuda. Niisugust asja peaks wältima, et umbusalduse osaliseks saanud walitsus wõib weel tegutseda edasi.

Ma ei taha pikale minna, mul läheb raskeks kõnelemine. Lõppkokkuwõttes wõiks seda järeldada, et see lühike wõrdlus, mis ma tegin rahwahääletuse otsuse ja eelnõu suhtes, järeldab, et

need ei ole kokkukäiwad õige mitmes punktis,

ja õige mitmes olulises punktis. Minu arwates tuleb seda küsimust kaaluda. See ülesanne peaks olema Rahwuskogul.

Rahwuskogul oleks selle juures pidada silmas, nagu ma tähendasin, rahwahääletuse otsus, rahwahääletuse motiiwid ja kõike seda, mis meie awaliku mõtlemise suunas on kuuldawale tulnud alates 1919. aastast saadik. Nende otsustega peab Rahwuskogu wiima kooskõlla talle esitatud põhiseaduse eelnõu.

Mis kõneldakse Rahwuskogus põhiseaduse eelnõust

Üldläbirääkimised algasid eile ja kestawad täna edasi

Rahwuskogu asus eile riigiwanemalt esitatud põhiseaduse-eelnõu läbiwaatamisele, pidades seks kaks mõlema koja komisjonide ühist koosolekut, ühe enne lõunat, teise pärast lõunat.

Ennelõunasel koosolekul, mis algas kell 10.15, esines kõigepealt seletusega eelnõu kohta riigiwanema ja wabariigi walitsuse esindaja J. Klesment, kes muu hulgas ütles järgmist:

Rahwuskogu on awaldanud oma tahte wõtta põhiseaduse küsimuse arutamise aluseks esitatud eelnõu kogu ulatuses. Muidugi oleneb Rahwuskogu edasisest tööst ja tema tahtest, missuguseks kujuneb eelnõu komisjonides ja kui suures ulatuses wõetakse wastu riigiwanemalt algatatud põhimõtted, samuti millises ulatuses Rahwuskogu neid töötab ümber wõi annab neile oma kuju.

Annud lühikese ülewaate esitatud eelnõu wäljatöötamise käigust, toonitab seletuseandja, et rahwa otsuse kohaselt on Rahwuskogu liikmetel töötamine waba. Rahwuskogu wõib töötada wälja paranduse uue põhiseaduse jaoks, kusjuures selle osa kohta aga, mis puudutab kõrgemat riigiwõimu, on rahwa otsuse kohaselt teatawad eeskirjad,

millest ka Rahwuskogu peab kinni pidama.

Põhiseaduse neis osades, mis ei puutu kõrgema riigiwõimu töötamist, ei ole Rahwuskogu rahwa otsusega piiratud.

Need osad aga, kus rahwas kindlad juhtnöörid üles seab tulewasele põhiseadusele, on süsteemilt niiwõrd erinewad kehtiwast põhiseadusest, et ei ole wõimalik põhiseadusse wõtta endise põhiseaduse mõnd osa, seda muutes wõi täiendades. 1933. a. paranduste sissewiimisega on põhiseaduses juba praegugi süsteemilagedus, mis suureneks selle teiskordse parandamisega niiwõrd, et põhiseaduse süstemaatiline ehitus muutuks üldse küsitawaks.

Edasi toonitab kõneleja, et juhtnöör, mille on annud rahwahääletuse otsus, sisaldab teiste riikide põhiseadustega wõrreldes täielise omapära, nõnda ei saa olla kõnet mõnes teises riigis kehtiwate põhimõtete omakswõtmisest. See osa eelnõust, mis puudutab riigiwõimude konstruktsiooni, on

põhilaadilt täiesti omapärane

ning temasse tuleb suhtuda kui seesugusesse.

Minnes eelnõu üksikute osade waatlemisele, märgib J. Klesment kodanike kohustuste wäljatöötamist ja et rahwa otsus pole wõtnud omaks Prantsuse 1830. a. juuli rewolutsioonist päritud põhimõtet, mille järele riigipea ainult presideerib, kuid ei walitse, s. t. ei wõta osa riigi juhtimisest. Meie riigipea peab olema tegelik riigi juht, kuid mitte ainuwõimne, waid ta peab tegutsema tasakaalustatud koostööl walitsuse ja rahwaesindusega. Meie tulewast riigipead ei saa wõrrelda ei Inglise kuningaga, ei Prantsuse presidendiga ega ka Saksa Weimari põhiseaduses ette nähtud presidendiga, kes on nagu magaw lõwi.

Parlamentarismi põhimõte tuleb meil arendada wälja mõnigate piiramistega riigipea kasuks. Wõrreldes 1933. a. põhiseadusega, tuleb aga suurendada ja arendada nii parlamendi wõimu kui ka parlamendi usaldusele toetuwa walitsuse wõimu ja iseseiswust.

Wõtnud skemaatiliselt kokku kõrgemate riigiwõimude wõimupiirid ja nende wahekorrad märgib kõneleja, et presidendi õiguste tarwitamine wõib sündida ainult peaministri ja ministri kaasallkirjadega wabariigi walitsuse wastutusel.

Edasi analüseerib kõneleja kõiki esitatud eelnõu osasid, teeb nende juure kommentaare, toob põhjendusi, miks üks kui teine osa on nonda kujunenud wälja, nagu ta on esitatud. Nii tähendab ta presidendiwalimiste kohta, et riigipea walimine parlamendi ja walijameeste poolt ei ole soowitaw, kuna need wiisid wõimaldawad igasuguseid kombinatsioone. Seepärast on meil nähtud ette walimine wahenditu rahwa poolt. Samuti ei ole praktiline kandidaadi ülesseadmine rahwa poolt.

Uue põhiseaduse järele

parlament ei ole enam kõrgeimaks wõimuks

ja seepärast ei ole ta ka permanentne.

Teise koja ellukutsumist põhjendab kõneleja sellega, et igas riigis on niisuguseid isikuid, kes riigielu awaldustes wõiksid olla tähtsad, kuid neil ei ole seesugust gruppi, kes nad walimistel wiiks läbi. Seepärast on wajaline teine tee nende pääsmiseks riigielu awalduste juure. Teise koja moodustamiseks on wõetud eeskujuks Ungari, Rumeenia ja Greeka põhiseadused. Dekreediõigus presidendile on jäetud, kuid suurte piiramistega, wõrreldes praeguse põhiseadusega.

Mis puutub riigieelarwesse, siis on see jäetud parlamendi hooleks, seda dekreediga maksma panna ei saa, kuid parlament ei saa suurendada kulusid ega wähendada niisuguseid kulusid, mis on määratud seadustega.

Lõppeks loodab kõneleja, et uue põhiseadusega pääseme wälja põhiseaduse kriisist, mis meie riigis on liig kaua leidnud aset.

Kell 11.24 kuulutati ¼-tunniline waheaeg. Selle lõppedes esines seletustega põhiseaduse riigikaitse osa kohta kaitsewägede staabiülem kindral N. Reek. Tema seletused wõime kokkuwõetult juba eile, nii et nende juures enam ei peatu.

wõim peab olema tasakaalustatud ja sellel tasakaalustatud wõimul riigipea juhib. Ta on mingi sümbol, mitte aktiiwne juht selle juhiõiguse mõttes. Säärane rahwaotsus eeldab seadusandliku ja walitsusewõimu esmalt jaotamist ja siis kontrollimist ja kooskõlastamist. Seepärast rahwahääletamise otsus käsib maksma panna riigikorra, mida wõiks nimetada presidentsiaalkorraks, kus maksma pannakse presidentsiaalkorra põhimõte, nimelt wastastikune järelewalwe ja tasakaal. Meie ei saa aga kõnelda sellest, et rahwahääletuse otsus oleks meile presidentsiaalkorra ette kirjutanud, seepärast, et rahwahääletus arwestas tegeliku olukorraga. Presidentsiaal-süsteem on meile täiesti wõõras.

Meie peame ikka wõtma aluseks asja ajaloolist tausta, ta reaalset olukorda. See kahtlemata ütleb, et meil on parlamentaarne süsteem, nii et riigipea wõim on selle rahwa otsuse järele asetatud tasakaalu teiste riigiorganite wõimuga ja ta ei ole hõljuw ja ainult dirigeeriw organ, kuigi wähemate wõimupiiridega, kui see oli 1933. a. põhiseaduses.

Sellest seisukohast waadates, tuleks presidendi osas waadata läbi ta walimiswiisi. Kontinuiteedi mõttes oleks õigem kui hoiaksime alal praeguse walimiswiisi, samuti ka kandidaatide ülesseadmise wiisi. Minu arwates ei ole kooskõlas rahwa walimisõigusega see, et sõja ajal määrab oma asemiku riigipea ise. See on wäga suur delegeerimise õigus.

Edasi peaks sisse tooma riigipea osasse ka teatud normid, mis kontrolliksid riigipea tegewust, mis looksid tasakaalu riigipea enese suhtes parlamendiga.

Samuti on kohtuwõimud teatud määral pandud sõltuwusse riigipeaga. Aga riigipea on ja jääb täiesti mingiks kontrollimata, wastutamata, täiswõimuliseks asutuseks. Kui me waatame, missuguseid wälislepinguid riigiwanem ei tarwitse anda Rahwuskogule kinnitamiseks, siis näiteks on siin lepingud, mis puutuwad territoriaalküsimusse. Siin anname terwelt territoriaalmuudatuste küsimused ainult riigipea kätte.

Meie senise põhiseaduse järgi oli, et sõja otsustab parlament, nimelt artikkel 60. on öeldud, et kuulutab sõja ja teeb rahu riigikogu wastawa otsuse põhjal.

Ma arwan, et sõja kuulutamise küsimus ja selle tahte absoluutne ulatus anda ainult riigipea kätte,

tähendab kahtlemata riigipea wõimu tunduwat suurenemist wõrreldes sellega, mis 1933. aasta põhiseaduse järgi oli.

Seepärast oleks õige kui sarnast suurendamist ette ei wõetaks üheltpoolt ja teiseltpoolt pean tarwilikuks, et riigipea suhtes mõned kontrollabinõud tarwitusele wõetakse, kas wõi niisuguse seaduse näol, nagu hiljuti Inglismaal wastu wõeti.

Ma arwan, meie

ei wõi põhiseadust teha ainult teatud riigijuhtide koosseisu kohta.

Meil on riigijuhid, meie teame, kes riigipea on, tema jaoks pole üldse põhiseadust waja. Meie teeme seda tulewiku jaoks, selle jaoks, kes tuleb 10—15 aasta pärast. Meie ei taha, et see koht jääb nii wabaks, et riigipea wõib teha, mida ta tahab ja et Eesti riik on patrimoonia. Praegused riigijuhid seda ei taha. Meil on suur lugupidamine praeguste riigijuhtide wastu, nemad on meie riigi rajajad ja neile wõib anda wabamad käed, aga meie ei tee põhiseadust nende jaoks.

Tahan, et rajaksime uuendatud põhiseaduse, mis likwideeriks selle pahe, mis on kestnud pikemat aega, nimelt põhiseaduse kriisi ja et meie töö oleks sarnane, mis leiaks rahwa kiitmist ja wõtaks päewakorrast ära põhiseaduse muutmise wajaduse pikemaks ajaks.

Peab looma tasakaalustatud koostöö

K. Saarmann (1. k.) arwab, et meie ei wõi ühtki seisukohta wastu wõtta uue põhiseaduse loomisel, milline ei ole kooskõlas rahwa otsusega, selle sisuga. See aga omakorda eeldab, et meil peab täitsa selge olema, mida see rahwa otsuse sisu meile pakub, mida ta meilt nõuab. Mulle paistab aga, et sisuline redaktsioon selles küsimuses jätab teatawa wõimaluse ühtwõi teistmoodi tõlgendada seda küsimust.

Raskused seisawad selles, kui räägitakse kolmest riigiwõimust — riigipeast, rahwaesindusest ja walitsusest — siis selle redaktsiooni tõttu ei ole selge, missugune wahekord peab walitsema nende kolme wõimu wahel. Tõsi, p. 2 rahwa otsuses lõpeb sõnaga „koostööl", ja sellest peaks järeldama, et need wõimud omawahel koostöös tegutsewad, s. t., et nad wõrdse wõimuga warustatud on. Aga teisest küljest leidub seal sõna „juhtimine". Ja seepärast nende kahe sõna puhul peab meil algusest peale selge olema, missugune on prewaleeriw mõiste. Need wõrdselt makswad ei wõi olla.

Mina isiklikult leian, et selle redaktsiooni järgi wõib ainult seisukohale asuda, et

kõik kolm riigiwõimu peawad tasakaalustatud koostööl asuma.

Seda redaktsiooni enese pärast kui ka rahwa otsuse seisukohalt. Walitsuse esindaja tähendas, et selles eelnõus on katsutud hüljata kaht asja. Esmalt 1920. a. põhiseaduses wäljenduwat parlamendi autokraatiat ja 1933. a. põhiseaduses wäljenduwat riigipea monokraatiat. Kui see tõesti nii on ja minu arwamise järgi teist mõtet ei wõiks sel olla, siis peab kõrw mõlema wõimu ja selle asemele looma t koostöö.

Kõneleja leiab, et mida lühem on põ eksaktsem ta on, seda parem on teda kä

Tähtis on see, et oleksid fikseeritud tatud normid, s. t. niisugused normid, hariliku seadusandlusega muuta. Kõik mida wõib hariliku seadusandlusega korral kuuluma põhiseadusesse paigutamiseks. tähendada ka deklaratiiwsete normide su

Mõtet ja wäärtust on neil deklarati del, mis midagi uut pakuwad, mitte a mis redigeeriwad olemasolewaid ümber nult midagi uure, millel eriliselt wäärtust

President ei ole kontro riigipea

H. Kukke (2. k.) leiab, et antud asuda teele, et kõik on korras ja läheme sellele korrale, mis oli nähtud ette 1920. kes ja hakkame regema samu katsetusi, s minema, mida mööda meie riigikogu kriisi seni wälja jõudsime.

Kitsamas ulatuses ülesannet wõtm kooskõlas ajaga, mis antud Rahwuskogul on täiesti paratamata, et Rahwuskogu hiseaduse wäljatöötamisel kaalumisele need küsimused, mis nagu juhtnööridena mise otsuses tähendatud, waid kogu mei täies ulatuses. Ei ole kuidagi põhjenda nagu Rahwuskogu wõib käsitada ainult eraldi ära tähendatud, see ei ole kuidagi hääletamise otsuses üteldud.

Küsimus on selge, juhtnöörid ja aluse Kas on siis uues põhiseaduse eelnõus, mi riigiwanem esitas Rahwuskogule ki midagi kardetawat, rahuldamatut, mis pea tegema maale ja rahwale kui ka Rahwu selle eelnõu mitteusaldawaks wõi seadma eelnõu niisugusesse seisukorda. Kõneleja rele ei ole see põhjendatud.

Polemiseerides prof. A. Piibuga, ütl on wäga palju põhiseadusi, kus põhiõig loetletud. Kõnesolewasse eelnõusse on mida wana põhiseadus ei tunne. See o Ei ole õige ka wäide, et sotsiaalõiguse p jäetud wälja: wastawad normid on uue mes paragrahwis palju täielikumad ku seaduses.

Riigipea suhtes arwab, et siin ei ole gust, mis erineks sellest, mis on rahwa ke aastate eest ja mis on kajastanud riigiko töötatut ja rahwa poolt wastu wõetut. riigipea walimisse, siis kandidaadi ülesse ma tähtis kui walimine ja eelnõu püüa mas, kuidas paremini korraldada kandida mist.

Mida eelnõu tahab kätte saada on se ametisse kutsumine,

walitsuse moodustamine, läheks

ja rutemini kui waremalt. Ei ole wõim nõuet, et president peab kutsuma ametis nagu riigikogu, nagu rahwaesindus seda likus elus see wõib nii kujuneda, aga p midega ei saa seda küll teha. Kui tahete nõue, et president peab olema seotud hääle wuskogus, siis peab nõudja andma lube wõimalikud seaduse raamid antud, et kahe teem kujuneks.

Ja selge on, et walitsuse kujundamise on koostöö. Nii et ka selles suhtes ei s et siin on õieti president ise ja üksinda kõ ja walitsuswõimu teostaja ilma parlamen

Selle eelnõu järele

wabariigi president ei ole kontrollim

waid ümberpöördult, on ettenähtud walit walitsus on kohustatud walwama seadus seaduse täitmise järele ja on wõtnud rahwaesinduse ees oma peale ja kahtlem poliitiliselt kogu see wõimu teostamine ra wastutawaks tehtud. Aga peale selle on seb garantiid, mis kõnelewad sellest, et mist kontrollimata riigipeaga.

Lõppeks teeb kõneleja senistest sõna duse, et esitatud eelnõu ei ole wastolus

H. Kuke kõne järele lõpetatakse hatuse otsusel peetakse teine koosolek

Teisel koosolek

saab esimesena sõna H. Tammer kõne awaldame teisal.

Pärast seda wõtsid weel sõna A. W. Wellner (1. k.), A. Palwa E. Laaman (2. k.) ja O. Kap Koosolek lõppes kell 8,03 õhtul.

Täna toimetuse töö lõpuni ei sa jandus Rahwuskogu bülletääni nende ta, mispärast ei saa awaldada kõne teid.

Muudatuse peasiht — riigiwanema liigse wõimu piiramine

Pärast kindral N. Reegi esinemist ja sellele järgnenud lühikese waheaja lõppu awatakse üldläbirääkimised.

Esimesena saab sõna 2. koja liige prof. A. Piip. Ta kõneleb:

Kui Rahwuskogu walimistel tegi ülikool mulle ülesandeks olla tema esindaja siin kogus, siis tundsin ma olewat oma esimeseks kohuseks waadata omalt poolt järele, milles õieti probleem praegu seisab. Sellest seisukohast wäljudes olen ma nii-öelda küsimust omapead arutanud ja seepärast wõib-olla on mu mõttekäik mõnes suhtes teissugune, kui kuulsime seda lugupeetud walitsuse esindaja suust. Seepärast wõib-olla ei ole ülearune Rahwuskogu liikmetel kuulda ka seda teist mõttekäiku. Seejuures ei unusta ma silmapilgukski, et ma ei ole seotud mingisuguse mandaadiga selle kõrgewäärt asutuse poolt, kes mind siia on saatnud, kuid ta sajandite pikkune minewik paneb mulle moraalse kohustuse peale suhtuda neile küsimusile, mis nad on wäärt. Kui ma teen siin märkusi, siis seda selles weendumuses, et need wäljendawad mu tahet ja ka nende ringkondade meeleolu, kelle esindajana ma siia olen saadetud.

Mina arwan, et asudes põhiseaduse läbiwaatamise töösle, tuleks meil ka kontinuiteedi põhimõte tõsiselt esile tõsta ja ainult

muuta seda, mis tingimata wajalik.

Teine põhimõte, mis meil peaks olema minu arwates juhtnööriks, on õigusliku korra juures legaliteedi küsimus. Eesti rahwas on saawutanud oma wabaduse legaalsuse põhimõtte alusel.

Edasi mulle näib, et ka kolmas põhimõte siiski peab meie tegewuses olema, see on südametunnistuse põhimõte. See südametunnistuse põhimõte, et meie ei laseks ennast juhtida möödaminewast faktist, olukorrast, et meie ei teeks põhiseadust ei enestele ega kellelegi teatud kompleksile inimestele wõi walitsusele, waid peame wõtma oma kawa aluseks teatud abstraktse realiteedi, õiguse hindamise ja tegema niisuguse Eesti riigi korraldamise aluse, mis wastaks meie rahwa elunõuetele ja ka meie rahwa waadetele ning arusaamistele.

Nüüd, asudes põhiseaduse kawa juure, mis on wõetud Rahwuskogu otsusega arutamise aluseks, tahaksin omalt poolt märkida, et nii, nagu mina aru sain lugupeetud riigiwanema kõnest,

ei ole see niisugune käsk, ega niisugune koraan, milles ühtki tähte muuta ei wõi.

Riigiwanem ütles, kui mina mälu järele õieti tean, et Rahwuskogu on oma tegewuses waba ja see eeskawa antakse tööde kergenduseks, aga mitte eeskirjaks. Kui on mõneski suhtes, mõneski põhiseaduse küsimuses mindud küllaldaselt lahku, siis mina arwan, see ei ole mingi kuritegu, waid loomulik asja hindamine nende argumentide ja tegurite järele, mis inimestel disponeerida on. Ma ütlen seepärast seda, et see on arutuse aluseks antud ja mitte selleks, et tõstame käe üles, et see on ilma arutamatagi hea.

Ka 1933. a. põhiseadus ei ole sugugi nii paha, kui meie iseendast seda wõtame. Sel põhiseadusel oli ainult üks wiga, et riigipea wõimu ulatus ei olnud küllalt defineeritud. Nagu üks Rahwuskogu liige õieti wäitis oma kirjatöös, et 1933. a. põhiseaduse järgi oli wõimalik neli wariatsiooni: parlamentaarne, presidiaalne, autoritaarne ja — neljandat ma ei mäleta. Ja tõepoolest, nii ta oli. Seal oleneb kõik riigipea ja riigiwanema tahtest, kuidas ta oleks walitsuse wälja kujundanud. Meie teame, et ajalookäik läks weidi teisiti: tulid wahele rahwa kired, mis ei lasknud põhiseadust normaalselt rakendada. Ja jõudsime arusaamisele, et niisugusesse ebaselgesse seisukorda ei wõi riigipea küsimust jätta. Ja meie teame, et selle tagajärjel siis läinud aastal riigiwanema otsus pandi rahwahääletamisele selge sihiga, mis wäljendatud on osalt rahwa otsuses eneses, seda rohkem aga neis kommentaarides, mida tegi walitsuse juht, üksikud walitsuse liikmed, paljud teised ja nende seas ka ma ise, kus meie arwasime, et selle

muudatuse peasiht on riigiwanema liigset wõimu piirata.

Ja see on õieti sihuw, peaks olema minu arwates sihuw ka Rahwuskogule, sest kui ütleme, et meie ennast tahaksime nimetada kuningaks, siis kuningal on ka oma piirid, milles ta tegutseda wõib.

Meie ei wõi silmist lasta seda, et juristide arwamised lähewad lahku rahwa otsuse kohta. Siin on kaks risti üksteisele wastukäiwat wäidet, üks ütleb, rahwa otsust tuleb kitsendawalt tõlgitseda ja muuta põhiseaduses ainult seda, mis rahwa otsuses on otsekohe mainitud, see on korraldada kõrgema wõimu wahekordi. Iga muudatus peab wõimalikult wäike olema,

ei tohi asjata uudsusi sisse tuua,

kui selleks käskiwat wajadust ei ole. Meie oleme asunud teisele seisukohale, wõttes põhiseaduse wäljatöötamise ülesande enesele, ja oleme selles mõttes wõtnud teise teooria aluseks, mille järgi ainus kindlasisuline norm rahwa otsusel on, et parlament olgu kahekojaline ja riigiwõimude koostöö peab olema tasakaalustatud. Mis tähendab tasakaalustatud? Mis tähendab kaks koda? See on omaette probleem...

Ma tahaksin siinkohal selle soowiawalduse esile tuua, et terminoloogiat muudetaks nii wähe kui wõimalik, et meie rahwast ei sunnitaks uusi nimetusi õppima, nagu oleme seda teinud endi rahaüksusega. Ma arwan, et neid nimetusi, mis seni maksawad on olnud, ei wõi mitte nii kergesti üle parda wisata ja neid tuleb säilitada nii suurel määral kui wähegi wõimalik.

Edasi soowitaksin säilitada mõndki endisest põhiseadusest sisuliselt, näiteks sissejuhatuse.

Näeksin hea meelega, et oleks territoriaalne jaotus üldeeskirjadesse wõetud, nii nagu kehtiwas põhiseaduses, millel on suur tähendus selles mõttes, et seda pärast muuta ei saa.

Mis puutub kodanike põhiõigustesse ja kohustustesse, siis on toonitatud, et õigused on sõltuwad kohustustest. Seni on wiga selles seisnud, et kohustuste momenti ei ole põhiseaduses küllalt rõhutatud. Mina leian, et see ei ole wiga. Kui teie wõrdlete kogu maailma põhiseadusi, siis näete, et kodanike kohustustest iial ei kõnelda. Selles ei ole mingit reaalset sisu.

Ma kahetsen, et

terwe rida sümpaatseid paragrahwe on wälja jäetud,

ja nimelt mis käsitawad rahwa sotsiaalse õigluse põhimõtet ja meil on sisse wõetud wanas põhiseaduses § 25 all. Wõib-olla öeldakse selle kohta, et see ei ole teostamist leidnud jne., kuid see ei ole mitte nii. See on teostamist leidnud suurel määral, ta on kogu aeg ideaaliks olnud, ta on annud kodanikele tunde, et riik ei ole nähtud ette rahwa rõhumiseks, waid aitamiseks. See on suures osas tema põhimõte. Selle sissewiimine oleks wajaline ja terwitataw sellest seisukohast, et riigi üldisi sihti ära määrata.

Edasi, kõneldes rahwast, näeme, et siin on wälja mindud postulaadist, et

kodanike õigusi tuleb kitsendada,

wõrreldes makswa põhiseadusega. Kaitsewäekohustus hakkab meil 20. eluaastast ja kestab waewalt ühe aasta, nii et 21-aastaselt on kodanikel kaitsewäekohustus täidetud. Seega ei ole mingit põhjust aktiiwse walimisõiguse juures wälja minna sellest seisukohast, et wanaduse alammäära tõsta; wanaduse piir peaks jääma 20 aastat, et mitte wähendada rahwa suure osa õigusi, ja me ei peaks loobuma rahwa hingele omaseks saanud põhimõtteist.

Riigipea wõim on tehtud wäga suureks

Ma wõiksin öelda, et rahwahääletus otsustas, et riigipea juhib riiki.

Meie wõiksime siit wälja lugeda, nagu oleks meil tegemist siin mingi juhiprintsiibiga, ja seepärast kogu riigi konstruktsioon peab olema ehitatud juhiprintsiibile.
Mulle näib, et sarnane tõlgendamine ei ole õige,

sest siin öeldakse, et mitte ainult ühe isiku tahe ei ole määraw, waid riigi juhtimine peaks sündima wäga oluliselt kitsendawate eeskirjade raamides, peab sündima walitsuse kui erilise kindla kompetentsiga organi ja rahwaesinduse koostööl, kusjuures nende elementide

Ema protsessib tütrega loteriiwõidu p

Kohtuwõimude korraldusel pandi seisma wõidu wäljama

Klassiloterii suurwõidu ümber, mis wiimasel klassiloterii loosimisel langes Wõrru, on tekkinud skandaalne lugu, mis läheb nüüd kohtu lahendada. Suurwõidu, 25.000 kr. ühe poole wõitja pr. H. Kõlwalti nõudel pandi wõidu wäljamaksmine seisma ja küsimus leiab lahendust kohtuprotsessil lähemail päewil.

Teatawasti langes üks 25.000-kr. wõit Wõrru. Wõidu ühe poole sai 6-liikmeline rätsepatööliste kollektiiw J. Urtsoni riidetööstuses, kuna teise poole sai Rud. Kaweri äris teeniw pr. H. Kõlwalt. Wõidusummasid mõlemad pooled kasseerisid sisse Krediit Panga Wõru osakonna kaudu. Pank maksis wälja 6 wõitjale 10.000 kr., kuid teise poole wäljamaksmisel saabus kohtuwõimude poolt korraldus, millega pandi wõidumiljoni wäljamaksmine esialgu seisma. Wõidumiljoni saamiseks esitas pileti pr. H. Kõlwalti ema, Leena Kawer, kes peab Wõrus Tartu tänawal toiduainetekauplust. Sellega polnud päri aga ta tütar, keda kogu aeg peeti wõitjaks, waid nõuab nüüd raha Kõlwalt kinnitab, et wõidupileti kuna ta ema aga peab wõidupileti nikuks ennast, kuna pilet olewat raha eest ja on olnud seni tema k

Miljonilugu lahendub igatahes k ja protsessi on oodata juba tule Wõrus 1. jaoskonnakohtuniku juur sustatakse wõidumiljoni saatus: ka emale wõi tütrele?

Wõit wiib abielusad

8 Wana-Roosa poissmeest moo juti kollektiiwi klassiloteriil mäng lektiiwi liikmed sõlmisid omawahel pingu, mille järele peawad kõik liikmed abielluma hiljemalt järgmis aastapäewaks juhul, kui langeb suurem wõit. Lepingu-purusta maksma kõrget „rahatrahwi" — krooni.

Uusi tööstusmasinaid Saksast

Majandusministeerium andis loa:

Mööblitööstus A. Kadanikule, Tallinnas, ühe höövelmasina ostuks Saksast 1.600 kr. wäärtuses.

Weia wesiweski oman. O. Elkenile, Tartumaal, ühe diiselmootori ostuks Saksast 6.400 kr. wäärtuses.

K.-m. Walter Kordesele, Tallinnas, ühe höövelmasina ostuks Saksast 1.450 kr. wäärtuses.

Balti nahawabrikule — Birin ja Dobruschkes, Pärnus, ühe nahalõhestamismasina ostuks Saksast 8.310 kr. wäärtuses.

K.-m. Walter Kordesele, Tallinnas, mimismasina ostuks Saksast 530 kr. wä

A.-s. A. Le Coq'ile, Tartus, ühe w laskeseadise ostuks Saksast 500 kr. wäär

Pagaritööstus Peeter Pottseppale, Ta nasegamismasina ostuks Saksast 1.300 k

Seadised ja masinad on määratud t seadiste uuendamiseks ja ajakohastamisek

Waldadele eestipäraseid

nõuab maaomawalitsuste liidu häälekan jumaal ja mujal leidub waldu, mis ka mõisate wõi mõisnike nimesid, kuna w kohanimed on jäetud kõrwale.

Demokraatlike riikide aktiviseerumine

Missuguseid sihte taotleb Oslo konwentsioon?

Hollandi peaminister Colijn'i initsiatiiwil algab täna Haagis Oslo konwentsiooni kuuluwate riikide asjatundjate konwerents wastastikuse kaubawahetuse laiendamiseks.

Oslo konwentsioon sõlmiti 22. dets. 1930. a. Rootsi, Norra, Daani, Hollandi ja Belgia—Luksemburgi wahel, kellega pärastpoole ühine ka Soome.

Mainitud kokkuleppe sihiks oli kaubanduspoliitika ühtlustamine teiste riikide suhtes ja kaubawahetuse süwendamine omawahel. Tegelikult astus Oslo konwentsioon jõusse alles 7. weebruaril 1932. aastal, millal selle ratifitseeris wiimasena ka Holland.

Oslo konwentsiooni peatähtsus seisis selles, et loodi wäiksemate demokraatlike riikide blokk, kes siis ühiselt astusid nii rahwuswahelistel konwerentsidel kui ka wõimalikkuse korral kaubalepingute sõlmimise puhul ühiselt oma huwide kaitseks wälja. Pealesselle aga awaldus wõimalikuks Oslo konwentsiooniga eriti alla kriipsutada ka seda majanduslikku erikaalu, mida moodustab see riikide blokk.

Kuna majanduskriisi süwenemise kestes ei saadud küllalt tõhusalt teostada ülesseatud eesmärke ja arendada wajalises ulatuses omawahelist kaubawahetust, siis on nüüd ses suhtes aga olukord suuresti muutunud.

Esiteks seepärast, et kõik Oslo konwentsiooni kuuluwad riigid on oma wääringud kullaalusel loowutanud ja ühinenud sterlingbloki maade wääringupoliitikaga. Teiseks on praegu wõtmas maad üldine hindade tõus, mille tagajärjel ei ole enam waja siseturutööstust kaitsta endises ulatuses tollidega ja kontingentidega. Ja kui rahwuswaheline hinnatase on arenemas tõususuunas, siis selle tagajärjel wõidakse ka lõdwendada wäliskaubandust tõkestawaid abinõusid. Seda ollakse gi sunnitud tegema põhjusel, et hoida sisemine hinnatase teatawas sõltuwuses ja wahekorras maailmaturu hindadega.

Oslo konwentsiooni aktiwiseerimist algas jookswa aasta jaanuari teisel poolel wäga intensiiwselt Hollandi peaminister dr. Colijn, kes saatis eelläbirääkimisi pidama Rootsi ja Norrasse kaubandusministri prof. Gelisseni ja põllutööministri dr. Deckersi, kuna ise astus läbirääkimisse Belgia peaministri van Zeelandiga. Pea pärast nimetatud läbirääkimisi järgnes Rootsi kuninga Gustaf V ja Rootsi wälisministri Sandleri ametlik külaskäik Belgiasse, mis pidi alla kriipsutama eriti ka Belgia püsiwa koostöö jatkamise tahtmist Skandinaawia riikidega. Brüsseli sõidu puhul pidas Rootsi wälisminister Sandler läbirääkimisi samuti Daani wälisministri dr. Munchiga ja Hollandi peaministri Colijniga. Kõik see kokku pidi näitama, et Oslo konwentsiooni kuuluwate riikide kindlaks tahteks on luua kindlamaid sidemeid nii majanduslikuks kui ka poliitiliseks koostööks senisest tunduwamalt ühele liinile wiidud alusel.

Nii palju kui selgub wälisajakirjanduses awaldatud seisukohtadest ja ametlikest teadaannetest Oslo konwentsiooni aktiwiseerimise puhul, osutub selle eesmärgiks wastastikuse kaubawahetuse elustamine eesmärgiga, et ükski konwentsiooni kuuluwaist riikidest ei satuks ühe kui teise suurriigi ülekaaluwa mõju alla. Esijoones on siin peetud silmas Saksamaad. Kui praegu Daani ja Saksa kaubawahetus on järjest suurenemas, siis wõiwat selle tagajärjel Saksa edaspidi hakata awaldama küllalt suurt mõju Daanile.

Kuna aga Oslo konwentsiooni kuuluwate riikide kaubanduspoliitika sihiks osutub wabakaubanduslik printsiip, seewastu aga jälle Saksas autarkiline suund, siis olewatki wäiksemate demokraatlike riikide kohus leida abinõusid selleks, et üks ega teine neist ei satuks wastupidiste mõjude orbiiti.

Praktiliselt olewat selleks wajaline tihendada kaubanduslikke suhteid Inglismaaga ja kaubawahetust elustada omawahel. Et aga Daanis wäliswaluuta küsimus on akuutne, siis olewat selle probleemi lahendamiseks wajaline uus wälislaen, mida wõiwat anda Daanile wastuwõetawail tingimustel Rootsi.

Üldiselt paistab, nagu juba eespool on mainitud, et Oslo konwentsiooni aktiwiseerimine taotleb korraga nii majanduslikke kui poliitilisi sihte. Wiimane asjaolu näib selguwat sellestki, et kõikides neis riikides on hakatud erilist rõhku panema just kaitsejõudude arendamisele ning sõjalise kaitse tugewdamiseks wõimalike pealetungijate wastu. Kuigi Oslo konwentsiooni kuuluwaist riikidest maailmasõjast wõttis osa waid Belgia, teised olid aga erapooletud, siis nüüd seewastu on aga hakatud juba järjekindlalt süwendama koostööd enesekaitseks kõikide konwentsiooni kuuluwate riikide wahel.

Oslo konwentsiooni kuuluwad riigid omawad kõik demokraatliku riigikorra, mitte üksnes paberil, waid ka tegelikult. Ja kuna demokraatlik riigikord kirjutab oma poolt ette ka teatawa majandusliku süsteemi eramajandusliku kallakuga ülekaalus, siis on sellega loodud ka ideeline alus koostöö wõimaluste koordineerimiseks ning koostöö platformi leidmiseks. Kuid pealesselle on Oslo konwentsiooni kuuluwate riikide üksteisele ligindamine tingitud ka oma iseseiswuse aluste kinnitamisest senise süsteemi säilitamisel.

Et Euroopa wäiksemad demokraatlikud riigid on leidnud ühise sihi ja ühtlase suuna, näitas juba 1930. aastal Oslo konwentsiooni toimetulek, seda kinnitab nüüd weel kord Oslo konwentsiooni aktiwiseerimine ja täna Haagis kokkuastuw asjatundjate konwerents, kus otsitakse neid praktilisi teid ja neid praktilisi wõimalusi, mis aitaksid üksteisele lähenemise ideed ühes majandusliku ning poliitilise koostöö süwendamisega senisest suuremal määral realiseerida.

Meile pakub Haagi konwerents erilist huwi seepärast, et sellest wõtawad osa nende riikide asjatundjad, kelle maade toodang on üksteisele paljudel aladel wäga sarnane. Ja kui ses suhtes leitakse siiski mõni uus moodus wastastikuse kaubawahetuse elustamiseks, siis peaks see osutuma küllalt tõhusaks praktiliseks näpunäiteks ka Balti riikide omawahelise kaubawahetuse elustamises.

Tja.

Austria langeb Saksamaa rüppe!

Monarhia jaluleseadmisel tungiwad Saksa wäed Austriasse

London, 2. 3. (ETA) (Reuter) „Daily Maili" diplomaatlik erikorrespondent kirjutab, et Saksa wälisministri von Neurathi ja Austria kantsleri Schuschniggi wiimase kohtamise tagajärjel wõidawat lähemas tulewikus oodata Austria-Saksa poliitilist ja majanduslikku ühinemist (Anschluss) Habsburgide dünastia uuesti jaluleseadmisest ei wõiwat aga juttugi olla, sest Saksamaa seiswat sellele mõttele nii wäga wastu, et igasugune katse Habsburgide restaureerimiseks wiiks peagu paratamatult ja silmapilkselt Saksa wägede sissetungimisele Austriasse. Korrespondent lisab, et Saksa informeeritud ringkonnis kinnitatakse, et Jugoslaawia olewat walmis toetama niisugust aktsiooni.

Saksa-Austria kultuurkomisjoni töö

Wiin, 2. 3. (ETA) Saksa-Austria kultuurkomisjon lõpetas täna oma esimese istungjärgu. Pärast süüdamlikke nõupidamisi on kokkulepe saawutatud mitmes küsimuses, ringhäälingu saatekawade ja filmi alal. Hiljem komisjon jatkab nõupidamisi teaduslike kui ka ülikoolidesse ja ajakirjandusse puutuwate küsimuste üle. On loodud alamkomisjonid üksikasjade arutamiseks. Pärast nõupidamisi Saksa suursaadik von Papen andis eine Saksa-Austria kultuurkomisjoni liikmete auks.

Wiin ja Berliin

Möödunud kuu sündmuste mõjul Wiinis on mitte ainult Austrias, waid ka Pariisis ja Londonis hakatud elawamalt kõnelema keiserriigi jaluleseadmisest Austrias.

Meenutagem kõigepealt, et Austria riigikantsler dr. Schuschnigg, kes on ise weendunud monarhia poolehoidja ja on seni oma awalikel esinemistel alati kriipsutanud alla monarhia jaluleseadmise mitteaktuaalsust, esines 14. weebruaril „isamaalise rinde" meeleawaldusel tähtsa poliitilise kõnega, milles ei olnud enam juttugi ettewaatlikust „mitteaktuaalsusest", küll aga selest, et restaureerimise küsimus otsustatakse soodsal momendil rahwahääletuse teel „rahwa, maa ja dünastia huwides".

See kantsleri seletus, mis tähendab loobumist endisest taktikast, näitab, et wahepeal on olnud sündmusi, mis sunniwad wõtma teist suunda monarhia jaluleseadmise probleemi lahendamisel.

Mis on siis sündinud?

On teada, et pärast rahwussotsialistide wõimuletulekut Saksamaal muutus Austria seisukord hädaohtlikuks Saksa püüete tõttu ühendada seda wabariiki enesega Austria sisemise natsistamise teel. Need püüded ei annud tulemusi, küll aga nõudsid ohwriks kantsler Dollfussi. Teiste riikide, peamiselt Itaalia, pealekäimisel sõlmiti möödunud aasta 11. juulil Saksa ja Austria wahel leping, mille alusel Saksamaa tagab Austria suweräniteedi. Kuid see leping tõi õige pea pettumuse. Loobudes otsesest kallaletungist Austria iseseiswusele, sai Berliin wõimaluse arendada ja suurendada rahwussotsialistlikku propagandat. Wõitlus selle propaganda wastu, mis sisaldab ohtu Austria rippumatusele, on wäga raske, sest Berliin on wäga tundelik reageerima wähimatelegi abinõudele, mis wõetakse Wiinis tarwitusele natsliku kihutustöö wastu. Kui näiteks Wiinis jaanuari lõpul wõi weebruari alul konfiskeeriti ühe pangermanistliku ajakirja number, milles kiideti üles natslikku reshiimi, siis protesteeris Saksa ajakirjandus selle abinõu wastu wäga ägedasti ning süüdistas Austriat 11. juuli lepingu rikkumises.

Pärast Saksa wälisministri v. Neurathi ebaõnnestunud wisiiti Wiini, kus ta pidas läbirääkimisi Austria wälisministri ja kantsleriga, on wahekorrad muutunud weel terawamaks.

Wiini natside kärarikkad meeleawaldused Saksa wälisministri auks näitasid üheltpoolt, kuiwõrd kaugele on arenenud rahwussotsialistlik liikumine Austrias, teiselt poolt aga lõid nad ebasoodsa õhkkonna läbirääkimisteks ja soodsate tulemuste saawutamiseks.

Ametlikust kommunikeest, mis awaldati pärast läbirääkimiste lõppu ja mis on koostatud optimistlikus toonis, kuid udustes sõnades, wõib järeldada, et v. Neurathi wisiidi ainsaks konkreetseks tulemuseks on olnud otsus, kujundada komisjon kultuuriliseks lähendamiseks. Kuid juba enne Neurathi sõitu oli wälismaa ajakirjandusel teada, et Wiinis tuleb kõne alla rida wäga aktuaalseid küsimusi, nagu Habsburgide restaureerimine, Austria ühinemine kommunismiwastase rindega, rahwussotsialistliku propaganda wabadus jne.

Esimesena nimetatud küsimuse kohta kõnelesid Pariisi teated, et v. Neurath seletab Austria walitsusele selgesti ja täiesti kindlasti, et Saksamaa mingil tingimusel ei luba Habsburgide astumist Austria troonile. Peaks see aga siiski sündima, siis wõtab Saksamaa seda wäljakutsena, millele reageerib kõigi tema käsutada olewate wahenditega.

Eelmainitud kommunikeest ei ole näha, kas v. Neurath on esinenud toodud seletusega ja kas on olnud kõne all ka teised eelmainitud küsimused, kuid informeeritud wälismaa ajakirjandus teab, et kõigist neist küsimustest olewat Wiinis siiski kõneldud ning Austria kantsler olewat kategooriliselt keeldunud igasugustest järeleandmistest Berliinile. Austria ja Saksa lehtede toon, mis näitab, et mõlemale poolele on jäänud suhu halb maik läbirääkimistest, tahab tõendada teiste allikate eelpooltoodud andmeid.

Pärast v. Neurathi wisiiti hakati weelgi kindlamalt kõnelema, et Austria walitsus kawatseb kiirustada Habsburgide restaureerimisega, sihiga, teha lõpp Saksa pealekäimistele ja natside intriigidele ning luua monarhia kaudu kaitsewall Saksamaa wastu. Sest kirjutawad ju ka saksa lehed, et ertshertsog Otto wõimalik tagasitulek troonile püstitab kauaks barjääri mõlema Saksa rahwuse wahele.

Wõitluses iseseiswuse eest wõis Austria loota Itaalia toetusele, sest kuni wiimaste päewadeni walitses mulje, et Itaalia, olles huwitatud Austria iseseiswuse säilitamisest, pooldab Habsburgide restaureerimist. Kuid nüüd on Roomas sündinud järsk pööre, millest wäga selge pildi annab Mussolinile lähedal seiswa „Giornale d' Italia" kirjutus. Selles üteldakse, et „Austria rahwuslik elu" on tagatud Itaalia ja Saksamaa poolt ja seepärast polewat mingit wajadust muuta reshiimi. „Tuleb selgesti ja lõplikult ütelda, et Itaalia peab monarhia jaluleseadmist Austrias mitteaktuaalseks ja hädaohtlikuks."

Sarnase järsu pöörde põhjuseks peetakse Briti relwastuse poliitikat, milles Rooma näeb otsest ähwardust oma Wahemere plaanidele ja unistustele. Sellise ähwarduse juures ei tahtwat Rooma wiia riisikosse oma wahekorda Saksamaaga, toetades Austria kawatsusi.

Järsk pööre Itaalia suhtumises Austriale on äratanud suurt tähelepanu Prantsusmaal. Hulkade osawõtt natslikest meeleawaldustest v. Neurathi auks olewat tõenduseks, et Austria walitsuse jalgealune kõigub ja et ainsaks wastumürgiks, ainsaks päästeabinõuks oleks Habsburgide restaureerimine. Teade, et Itaalia ei waidle enam wastu Saksa kategoorilisele „vetole" Habsburgide suhtes, olewat weennud Prantsuse walitsust, et Itaalia, olles tugewasti huwitatud Saksa sõprusest reas teistes küsimustes, on otsustanud lüüa käega Austriale, jätta teda ta enese saatuse hooleks. Pariisis kardetakse, et nüüd algawad Austrias wäljaspoolt õhutatud natside putschid ja peagi wõiwat seal hakata maksma reshiim, mis annab wõimaluse ühendada Austriat Saksamaaga.

Ka Londonist tuleb teateid, et seal kaldutakse samasugusele arwamisele Austria saatuse ja Habsburgide restaureerimise suhtes, nagu Pariisiski. Omalt poolt näib Austria otsiwat lähenemist Prantsus- ja Inglismaaga, et nende abil wõita Wäikeliidu wastuseisu Habsburgide tagasitulekule.

Igatahes wormuleeritakse Wiinis tekkinud olukorda järgmiselt: Habsburgid tulewad tagasi kas wõi wastu Saksamaa tahtmist, kuid Prantsusmaa, Inglismaa ja Wäikeliidu nõusolekul.

•

Eelmised read olid juba laotud, kui telegraaf andis edasi inglise lehe „Daily Maili" teated, et lähemal ajal olewat oodata Austria poliitilist ja majanduslikku ühinemist Saksamaaga, ja et kui tehakse katset restaureerida Habsburge, siis tungiwad Saksa wäed wiibimata Austriasse.

Kuiwõrd see teade wastab tõsioludele, on praegu raske ütelda, kuid, arwestades praegusi wahekordi, peab möönma, et Saksamaa mõningaid abinõusid tarwitusele wõtab. See nähtub ka v. Neurathi eelpooltoodud seletusest.

Kodukäsitöö juubelinäitus

„Kodukäsitöö" näituselt. Wäljapanekuid ja waatajaid.

Eile awati Kunstihoones o.-ü. „Kodukäsitöö" näitus ta kümneaastase tegewuse puhul. (Osaühisus asutati 1927. a.) Näituse awas haridusministri abi Wold. Päts, kes toonitas kõnes rahwakunsti tähtsust meie omapära arendamisel ja meie tutwustamisel wäljaspool kodumaad. Eesti kodukäsitöö on saanud teistele rahwastele ergutuseks ja eeskujuks oma rahwakunsti arendamisel ja on meil juba nimetamiswäärseks ekspordikaubaks.

Rahwast oli näituse awamisel õige tihedalt. Naiste huwi näis peamiselt koonduwat walgete tööde nurga wastu, kus imetleti peent pitsitehnikat. Eesti käsitööst on kauneim pits nõelapits ja see on meil rahwakunstis peamiselt arenenud Wiljandimaal. Sellega saab wäga maitsekalt dekoreerida mitte ainult garnituure, waid ka rõiwastust.

„Massiprodukt" on pannud wälja tubade sisustusi — moodsat söögituba, magamistoa ja kabineti mööblit. Neile on kodukäsitöö wäljapanijad leidnud wäga maitsekaid waipu, katteid ja pitsigarnituure. Kuid selle modern mööbli ja kodukäsitöö wahel walitses dissonants. Moodsate mustritega kodukäsitöö mööbliriie sobis suurepäraselt neile poleeritud toolidele, sobis paremini kui wabrikuriie, olles soliidne ja maitserikkamalt wälja töötatud. Kodukäsitöö on mööbli kattena indiwiduaalselt kunstipärane, mida ei wõi ütelda kalleistki wabrikukangaist. Kuid eesti mustritega waibad, portjäärid ja aknaeesriided ei sobi selle liig kaine ja asjaliku, kuigi wäliselt lihwilt peenutsewa mööbliga, millel täiesti puudub kunstiline omapära. Nii hästi ja maitsekalt kui ongi töötatud wälja moodne mööbel, ta on isikupäratu, on üldkaup, küll mitte hinnalt, kuid wormilt. Kodukäsitöös aga sealjuures on oma erinew hing, oma stiil, oma minewiku wõlu. Kahju, et kõigi nende ilusate kodukaunistamise asjakeste juure, mida siin oli wälja pandud nii rikkalikult (nägime weel keraamikat, filigraantöid, nahatöid, eesti portselanikirja, punnikerdusi j. m.) polnud leidnud ka eestipärast mööbli katsetust. Meie naabrid, lätlased, kes meie kodukäsitöönäitusest on nii huwitatud ja kes Eestist soowiwad eeskuju oma koolidele, on rahwusliku mööbli alal meist ammu ees. Muu seas nad sisustasid oma presidendi lossi Riias osalt läti rahwuslikku stiili mööbliga. Meie naised on kodukäsitöö uuestisünnis ja arendamises nii palju teinud, aeg oleks ka meestel oma sõna ütelda meie rahwusliku mööblistiili arendamises.

Imelik on, et kuigi näitusel oli keraamikat, filigraantöid, punnikerdusi j. m. pealtnäha puht-meestetööd, selgus järelepärimisel siiski, et need on wähemalt segatööd. Filigraantöödki näitusel on naiselt, ilusad rahwusmustritega poleeritud karbid ka naistelt, kunstkäsitöökooli lõpetajailt.

Erilist tähelepanu wäärib näitusel ekspordiosakond. Siin paistawad juba kaugele silma eriti kirewad wärwid. See on ameeriklaste maitse. „Kodukäsitööl" on Ameerikas ühe firmaga sõlmitud kauba walmistamise leping kümneks aastaks. Meie spordikinnaste, -sallide, -mütside, kampsunite jne. wäljawedu Ameerikasse takistab suuresti kõrge toll, mida wõetakse kuni 200 protsendi suuruses kauba wäärtusest, kuid nõudmine nende järele on siiski hea, hoolimata nende kallidusest. Ameeriklased saadawad ise tellimisi, wärwe ära määrates nii- ja niisugustele mustritele. Ses kaubas, mis läheb Ameerikasse, pole midagi rahwuswaheliste moemustrite mõjustatut, nagu meil nüüd siin walmistatakse näiteks kangastel kootud mööbliriiet, sinna läheb puhas eestipäraste mustritega kaup. „Ameerika tellijad teewad meie kodukäsitöö eriti rahwuslikuks," naljatab seletusi andew pr. Warma.

Meil nõutakse, et spordiesemed oleksid wõimalikult tugewast ja paksust lõngast, ameeriklased nõuawad wastupidiselt hästi õhukest lõnga. Rahwusmustritega sweatrid ja kindad on neile moeasjadeks, mida kantakse ainult kord, ja juba järgmisel korral tahetakse jälle olla rõiwastatud waitselt. Meie spordiesemete ostjaks seal on jõukas klass.

Nüüd eksporditakse Ameerikasse õige tunduwal arwul ka nukke. „Teil on kõige ilusamad nukud maailmas," on Ameerikast kirjutatud „Kodukäsitööle". Neid ongi wälja pandud terwe kogu trepi kohale, sissekäigul saali — hulk rahwarõiwais naisi. Waatajate huwi paeluwad aga elawad rahwarõiwastatud neiud ja noorikud, näituse gaidid. Imetellakse nende toredaid peakatteid. Hästiriietatud seltskonnadaamide rõiwastusest see on nii erinew, rõõmsalt kirew ja elewuslik. Imelik, „Pariisi rõiwastuses" on wõimalus tarwitada nii palju fantaasiat ja wabulõikeid, kuid ometi näitas eriti maitsekas rahwarõiwastus — ei tule unustada, et selle wäljapanijaks oli sedapuhku kunsti taotlew organisatsioon — kuipalju erinewust ja ühtlasi ka nagu rohkem indiwiduaalsustki näib wõimaldawat juba wärwi walikult nii awar rahwarõiwas.

Kindla ja kestwa teenistuse on endale leidnud need naised, kes walmistawad kaupu Ameerika tellimise peale. Neid on ainult 30, sest see töö nõuab suurt osawust ja kunstitunnet. Ameeriklased telliwad üksikuid mustreid, iga kord erinewalt, nende tellimiste täitjad, kes iga nädal walmistawad esemeid isemustriga, peawad suurepäraselt tundma mustri lugemise aabitsat. Lihtsalt — tööd oleks Ameerikale walmistada weel rohkemgi, kui ainult leiduks osawaid tegijaid.

Möödunud aastal on „Kodukäsitöö" andmeil suuremad töökeskused meie rahwamustritega kaupu wälismaale eksportinud 234.423 krooni eest. Nüüdsest peale hakatakse summa nimetamiswäärsust silmas pidades kodukäsitöö ekspordi summasid üles wõtma ka meie kaubabilansi.

Ml.

Odavad raamatud:

		End. hind
Ed. Oja: Veski Liisi. Novellid.	—.75	2.50
E. M. Remarque: Läänerindel muutuseta	1.50	2.75
O. Luts: Valimised. Näidend.	—.10	—.40
„Tapper I" Kirj. ja pilke almanak.	—.25	1.25
Jahiseadus Metsaseadus. Kalapüügiseadus. Ühes sead. teost. määrustega.	—.90	1.75
Raamat igale naisele. Anat. piltid.	—.75	2.50
Laste toitmisest ja kasvatamisest	—.75	1.75
Keda kosida? 30 j. auhinn. tööd.	—.25	1.—
Riigiteenijate arstiabi määrused ja taksid.	—.50	1.20

Müügil alandatud hinnaga „Päevalehe", Rahvaülikooli" ja teistes suuremates raamatukauplustes üle riigi. — Raha või postmarkide vastu saadab Kirj. „TAPPER" (aadr. Tartu, p.-k. 202) raamatud kuludeta kätte.

Läti seimi e... P. Kalninsch...

Latwia wabariigi kaua... endine esimees dr. Paul Ka... aastaseks. Meil on põhjust ... sellepärast, et P. Kalninsc... põlwest saadik on seotud m... tega, pidades käsikäes wõ... eest.

Dr. P. Kalninsch sünd... jana. Alghariduse sai ta ... Liibawi gümnaasiumi. Kõrg... Moskwa ja Tartu ülikoo... loodus- ja arstiteadust.

Noore üliõpilasena lii... aluse rewolutsioonilise liiku... läti radikaalse lehe „Deen... hiljem toimetajaks. Aga ... kohtu alla ja mõisteti ... 1903. a. tal awanes wõ... tagasi pöörduda. Sel ajal ... kus puutus kokku meie se... mis on jatkunud kogu ... kestes.

Pärast 1905. a. rewol... põgenema kodumaalt. Ta ...

Reaktsiooni-aastatel P... randaalust ajalehte „Zihne... kuid samal ajal tegi ta ka ... tele läti lehtedele. Maailm... ja wiibis sõjawäearstina ri...

Pärast 1917. a. wen... Kalninsch Latwia iseseiswu... Ta on olnud kõigi Latw... alates 1925. a. saeima esim... deni, millal rahwaesindus ...

Dr. P. Kalninsch, kes ... sõbraks, jälgib praegugi ... likku arengut.

S.O.S. sign...

Eile õhtul 10 minu... meie raadiojaam merelt ... mille andis aurulaew „... weatas aurik 54 kraadi ... kr. 7 min. Ost suunas. ... peni madalik Saksa rann... mise signaali ei kuuldud, ... wa saatuse kohta puudu...

Eesti weed...

Tulelaewad ...

Soodsate tuulte mõjul ... pool Tallinna muutunud ... pääsewad ka laewad Tall... murdjate abita, mispära... täiesti normaalselt.

Eile rains jäämurdja ... miinisadamasse, mille taga... osa jääb kandis minema.

Teisipäewal saadeti Wahe... linna madal", kuna „Hiium... juba üle nädala.

Soomes on jääolud sam... Töll" wiis eile Helsingi ... tõi wälja 6. Täna hommi... alustas jäämurdja teekond... tuleb abistada mitmeid la...

Kuiwatatud ... nahad t...

Majandusminister ... tud määruses lubanud ... lita kuiwatatud lamba... tamise otstarbel kindatöö...

Sissewedoks on tarn... jandusministeeriumilt, ... tolliasutusele kauba läbi...

Kukkus me...

Narwa, 3. 3. Na... pectud meesterahwa pal... kumendid Rudolf Wend... Wender on meelega kuk...

Wender on pärit me... tööd otsima. Tööd ta ...

Leedu ...

on homme, 4. märtsil, ...

Wiljandi tule... ulatuwad ...

Kogu teisipäewase päew... tulekahju tekkimise põhjust ... nukitehases, kuid need on ... waid selgunud niipalju, et ... osutuwad palju suuremaks ...

Tule läbi said kannata... de põlemise läbi tekkinud ... handele krooni. Kõige rä... mõisa omaniku H. Leiti ... tõrje kiire abi tõttu hoiti ... gern-Sternbergi autotehase ... 9 autot. Neist oli osa to... res olid kolm omnibust tä... sid omnibuseliinide pidajal ... peale ehitada kerésid. Wii... lid masinad põlewast hoon...

Kohe pärast tuleõnnetu... biwale tehaseomanikule H. ... mane pidi kiires korras le... koju. Loodetawasti jatkur... mise põhjuse. Samuti pea... guma ka tegelik kahju. ... tuhandetesse kroonidesse.

Kiwisüsi kü... tu...

Wabariigi walitsus... 1937./1938. eelarwea... wõtetel tarwitada kütt... leks on hangitud luba... mise komiteelt.

Sport

Kalevlaste Euroopa-matkalt

Poolatarid wõitjad täiel rindel. — Warssawi korwpallimeister wõideti 13 silmaga. — Järgmine wõistlus Triestis neljapäewal

Warssawis, 1. märtsil.

S. S. „Kalewi" wõrk- ja korwpalli nais- ja meeskonnad wõistlesid nädalawahetusel Warssawis Polska YMCA awaras saalis rekordarwulise pealtwaatajate-koguces — mõlemal õhtul arwestati umbes 1500 pealtwaatajat. Awaõhtu algas tawalise tseremooniaga — terwitused, kingituste wahetused, mille järele wäljale asusid AZS (Poola meister) ja „Kalewi" naiskonnad wõrkpalli-lahingusse. Kalewlannad on silmnähtawalt ärewil, tingitud wõõrastest oludest ja pinewast õhkonnast. On see neile ju esimeseks wäliswõistluseks. Poolatarid lähewad kindlalt juhtima ja wõidawad waewatult esimese mängu 15:8. Teises mängus näib AZS'i wõit päris kindel olewat seisul 18:7 nende heaks. Ootamatult tuleb aga üllatus. „Kalew" wõtab end kokku ja punkt-punktilt wõtab järele. Pinewa heitluse järele wiimaste punktide pärast wõidab „Kalew" teise mängu 18:16! Kolmandas mängus teeb „Kalew" head tööd seisuni 10:7. AZS wiigistab ja peale mõningate taktikaliste wigade annab Kalew juhtimise poolataridele ja alistub otsustawas mängus 11:15. Seega kaotus 1:2. Kalewlannade kaotuse otsustasid nõrgad surumised, mida AZS waewatult pareeris.

Meeste wõrkpallis kohtasid „Polonia" (Poola meister) ja Kalew. Jällegi sama nähtus, mis naiste mängus. Kalewi noored mängijad ei suuda end kokku wõtta ja Polonia wõidab esimese mängu kiirelt 15:7. Alles teises ja kolmandas mängus näitab Kalew head mängu ja wõidab üleolewalt 15:4 ja 15:3. Head mängu näitasid Altosaar ja Esko.

Naiste korwpalliheitluses Polonia wastu wõis ette arwata Kalewi kaotust, kuna suurele mänguwäljale oli wälja panna ainult 5 korwpallinaist, kes pealegi wäsinud wõrkpallimängust. Esimesel poolajal on wõistlus wõrdlemisi tasawäägine, lõppedes 18:8 Polonia kasuks. Teisel poolajal, kus naiskond on juba täiesti wäsinud, Polonia suurendab wahet ja wõidab 34:13.

Õhtu wiimases wõistluses oli Kalewi wastaseks AZS'i korwpallimeeskond. Mäng algab suure raginaga. Poolakad mängiwad kiirelt ja jõuliselt. Kalew püüab peale suruda aeglast tempot, kuid kohtunikud segawad. Poolakad kargawad toorelt selga, ilma et kohtunikud fikseeriksid seda weana. Peale Kalewi juhtimise 12:8, wõidab poolaja AZS 16:12. Teisel poolajal toores mäng jatkub. AZS wiib wahe lõpuks 30:30-le.

Kohtunikud olid wäga nõrgad. Ei wõi öelda, et nad soodustasid AZS'i rohkem, kuid peasüüks tuleb seda pidada, et nad ei suutnud mängu suruda korralikkuse piiridesse, lubades toorest mängu, millega meie mängijad pole harjunud. Olnuks meeskonnas ka Kärk, wõinuks loota wõitu ka nendeski oludes.

*

Teisel päewal oli naistele wastaseks uuesti AZS. Mäng on parem ja weel hasartsem kui eelmisel päewal. Kalew wõidab esimese mängu 15:11. Wõib arwata, et Kalew rewanscheerib, kuid AZS ei alistu nii kergelt — tugewad surumised wiiwad Kalewi segadusse. AZS wõidab teise mängu 15:11 ja samuti ka otsustawa 15:10.

Meeste wõrkpallis tuleb üllatus. Kalew wõites esimeses mängus AZS-i 15:5, ei suuda sellega toime tulla teises ega ka kolmandas mängus ja kaotab pinewa heitluse 8:15 ja 12:15. Mäng oli hea mõlemalt poolt. AZS-i meeskonnas esinesid kõik 6 mängijat tõstjatena ja surujatena. Kalew kaotas otsustawal hetkel pea ja tegi saatuslikke wigu.

Naiste korwpallis tuli wastu wõtta etteoodatud kaotus 15:33 (8:15).

Meeste korwpallis esines Kalewi wastu Warssawi meister Polonia. Mäng parem ja kombinatsioonirikkam kui eelmisel päewal. Kalew suurendab wahet järjest ja wõidab poolaja 20:11. Teise poolaja alul on Polonial haruldane õnn wisetes, saawutades 11 punkti järjest. Lõppspurt on Kalewi. Korw tuleb korwi järele ja lõpuwileks on seis 45:32! Head mängu näitas kogu meeskond. Punkte tegid Kärk 16, Altosaar 13.

Järgmine korwpalliwõistlus on Kalewil Triestis 4. märtsil.

*

Reedel pärast Warssawi jõudmist korraldas Eesti saadik Warssawis kalewlastele wastuwõtu saatkonna ruumes. Wastuwõtt wäga südamlik ja hea. Tehti Eesti laulu ja juttu oli palju. Pühapäewal peeti raekojas wabariigi aastapäewa aktus, millest ka Kalewi meeskond osa wõttis.

ALT.

J. Tartu ja W. Särak lennukiga Soome

Kolmanda eestlasena O. Veldeman 400-võistleja hulka Salpausselkä

Täna lõunase lennukiga pidib lendama Helsingi kaks meie silmapaistwamat suusasportlast Tallinna politsei spordiringist — Jakob Tartu ja Woldemar Särak, et osa wõtta laupäewal ja pühapäewal suurtest rahwuswahelistest Salpausselkä suusawõistlustest. Üldine wõistlejate arw ulatub Salpausselkä wõistlustel 400-le, kellest 22 on wälismaalased. Nendest wõistlustest wõtawad osa ka Norra ja Rootsi oma paremate suusatajatega ning wõistluste sarjas lõpetatakse ka Norra-Soome suusamaawõistlus, millest osa alasid juba peeti Holmenkolleni wõistlustel.

Jakob Tartu wõistleb Salpausselkäs 50-km suusamaratonis, millest A klassis wõtab osa 60 suusatajat. Loosiõnn on Tartule olnud kaunis räbal — tal tuleb startida nr. 3 all. Holmenkolleni 50 km wõitja norralane Samuelshaug stardib nr. 12 all. Woldemar Särak wõistleb 17 km ja temale langes loosimisel stardinumbriks 37. Nr. 28 all stardib Lähde, nr. 45 all Sulo Nurmela, nr. 96 all Karppinen.

Kolmanda eestlasena sõidab arwatawasti Soome reedel mäehüppaja O. Weldeman, et ammutada sealsetest suusawõistlustest kogemusi.

Täna wõimlemisõhtu Saksa teatris

Spordisõprade tähelepanu juhime täna õhtul Saksa teatris kell 20.00 algawale wõimlemisõhtule, mille korraldab Tall. Kalew. Harwa saab meil näha wõimlemisõhtuid, weel harwem wiimistletud ja nauditawat wõimlemisettekannet, mille andmist taotlewad täna õhtul Kalewi nais- ja meeswõimlejad. Kalewi naisrühmad esitawad täna pr. J. Alewi juhatusel põhiwõimlemist, harjutusi Hageman-Mensendiecki koolist hiplemist ja hüppeid, käteharjutusi ja wabaliikumist; meesrühmad R. Wihmani juhatusel harjutusi matil, roobaspuudel ja kangil. Awamänguks Kalewi malewkonna orkester J. Waksi juh. kannab ette „Kalew ja Linda". Kalewil saadab wõimlemisrühm, esin. prl. S. Kirsipuu. Pääsmed on Saksa teatri kassas täna päewal juba eelmüügil.

Suusarong Neeruti mäemaastikule.

Raudteewalitsus on otsustanud korraldada eelolewal pühap. suusarongi Neeruti looduskaunile mäemaastikule ja Rakwere ümbrusesse. Rong wäljub Balti jaamast kell 8.10 ja jõuab Tapale kell 9.40, Neeruti 9.35, Kadrina 10.00 ja Rakweresse 10,15. Tagasisõit Rakwerest on kell 16,00, Kadrinast 16.15, Neerutist 16.25, Tapalt 16.39. Tallinna jõudmine kell 18.18. Rong koostatakse klassiwagunitest ja talle on määratud ekspresskiirus. Sõiduhind edasi-tagasi 1.20 kr.

Suusawõistlused Pärnus

Teisipäewal peeti Pärnus Niidu küngastikul suusawõistlusi politseile patrullsuusatamises. Wõitjaks tuli pinewa heitluse järele eelmiste aastate wõitja konst. Anti Koitmäe-Spielberg ajaga 59.31,0; 2) konst. Rajs, Mõisaküla jsk. 59.45,0; 3) konst. Tael 1.13.41,0. Wiimastel päewadel on lumeolud muutunud rahuldawaks ka Pärnus ja pühapäewal oli suurearwuliselt suusasportlasi harjutamas Pärnu jõel ning Pärnu-Sindi wahelisel maa-alal Niidu küngastikel.

7. rügemendi parimad suusatajad

Wõrus Kaiaritsa mägedes 7. rügemendi suusatamiswõistlustest wõttis osa 70 suusatajat. Parimaks pataljoniks osutus 1. pataljon, kuid patrullsuusatamise wõitis 2. pataljoni meeskond, koosseisus ltn. A. Herm, wanemallohwitserid A. Pilw, A. Talwe, O. Kõwa ja O. Roosa. Kohtadele tulnutele jagati rohkesti auhindu. Wõistluste tulemused:

10 km A kl. (ohwitserid ja üleajat.) — 1. w.-a.-o. E. Terna 43.41,4; 2. w.-a.-o. O. Roosa 44.14,6; 3. w.-a.-o. A. Rannu 45.23,0. B kl. (ajateenijad) — 1. rms A. Kuslapuu 48.26,8; kapral A. Rannalaid 49.14,2; 3. rms E. Migur 50.01,4.

20 km A kl. — 1. w.-a.-o. Roosa 1.35.44; 2. w.-a.-o. E. Terna 1.36.39; 3. ltn. J. Raudsoo 1.37.20,8. B kl. — 1. rms E. Harkmann 1.40.25,4; 2. rms A. Iwanowitsch 1.41.17,2; 3. kapral F. Johanson 1.41.24,2.

Maadlusesiwõistlustel 57 osawõtjat

Eesti esiwõistlused greeka-rooma maadluses toimuwad Wiljandis laupäewal ja pühapäewal Tulewiku korraldusel. Kuni eileni oli osawõtjatena lasknud end registreerida 57 wõistlejat. On kindel, et esiwõistlusest wõtawad osa ka meie maadlussuurused K. Palusalu, R. Kareklin, Neo, Wäli j. t. Wõistluste läbiwiijal spordiseltsil Tulewikul on tekkinud raskusi waid ruumide saamisega. Mõnede kaitseliidu-tegelaste järeleandmatuse tõttu ollakse sunnitud leppima teisel wõistluspäewal ümberehitusel olewa „Koidu" seltsi ruumidega, kuna „Ugalas", kus wõistlusi peetakse laupäewal, korraldab kaitseliidu üks malewkond pühapäewa õhtul peo.

Töölisspordiliidu Tallinna poksimeistrid

Eesti töölisspordiliidus Tallinna ringkonnas peetud wõistlustel tulid töölissportlastest Tallinna poksimeistriteks: kärbeskaalus Ewertz (Rünnak), kukk-kaalus Simson (TTü), sulgkaalus Prii (Hermes), kergekaalus Truberg (TTü), kergekeskkaalus Kõluwere (Hermes), keskkaalus Ojaste (Hermes), poolraskekaalus Mäni (Hermes) ja raskekaalus Wellemaa (Leek).

Pärnus demonstreeriti iluuisutamist.

Pärnus korraldati Pärnu malewalt talispordi propagandanädala lõppwaatusena iluuisutamise demonstratsioone Eesti meistrite E. Hiiopi ja prl. Kaljuwee osawõtul. Publikule demonstreeriti iluuisutamist elementaarharjutusist kuni raskemate numbriteni üksik- ja paarissõidus. Päewal oli wähe pealtwaatajaid, kuid õhtul oli ligi 500 inimest liuwäljal ja aia taga üle 1000! Hilisõhtul oli malewa õppesaalis uisusportlastele loeng, millest oli 40 osawõtjat. E. Hiiop peatus ettekandes uisuspordi, koolisõidu peensuste ja kohtuniku hinnangu juures. Loengut selgitasid walguspildid.

Cecilia Colledge Sonja Henie troonil

London, 3. 3. (ETA) Maailmameistriks iluuisutamises naistele tuli inglanna Cecilia Colledge, 2) Megan Taylor (Inglise), 3) Vivian Hulten (Rootsi), 4) Hedy Stenuf (Austria), 5) Emmy Puzinger (Austria).

Rootsi jalgpalliliidu uueks esimeheks

walis Rootsi jalgpalliliidu aastakoosolek ühel häälel Elof Ericssoni. Senine kauaaegne esimees Anton Johanson keeldus enda tagasi walida laskmisest. Anton Johansoni loobumisega Rootsi jalgpallielu juhtimisest kaotab Eesti suure sõbra Rootsi jalgpallielu juhtide peres, sest senised Eesti-Rootsi maawõistlussuhted on püsinud tänu Anton Johansoni eestisõbralikkusele.

Gunnar Bärlundi järgmiseks wastaseks

on pärast hiljutist punktikaotust juudi rahwusest ameeriklasele Nathan Mannile määratud endine poolraskekaalu maailmameister Bob Olin. Matsch peetakse 10. märtsil. Olin saawutas maailmameistritiitli 1934. a. wõiduga juudi Marie Rosenblumi üle, kuid kaotas selle 1935. a. John-Henry Lewis'ile. Läinud aastal Olin polnud kuigi heas wormis ja sai mitu kaotust.

Rootsi suusaesiwõistlustel

tuli 30 km wõitjaks ja Rootsi meistriks Sven Hansson ajaga 2.15.36, teiseks A. Dahlquist ajaga 2.15.39 ja kolmandaks Arthur Häggblad ajaga 2.15.43.

Soome noorte-poksiesiwõistlustel

tulid Kotkas Soome meistriteks kärbeskaalus S. Kaulio, kukk-kaalus P. Keränen, sulgkaalus L. Nuutinen, kergekaalus L. Nowola, kergekeskkaalus O. Heimola, keskkaalus P. Lehtonen, poolraskekaalus S. Nyström ja raskekaalus Sahlström. Wõistlejaid oli 70!

Ivar Johansson kaotas

Norrköpingis peetud maadluswõistlustel wõisteldes poolraskekaalus klubikaaslasele Backlundile. Backlund wõitis ka soomlase Kallio 3:0, kes jäi neljandale kohale.

Sakslane Fischer ujus

Bremenis 100 m ajaga 58,8 sek., teiseks jäi Heibel ajaga 59,7 sek. Bremeni SV püstitas kaks rekordi: 4×50 m — 1.49,4 ja 10×50 m — 4.45,5.

Eestlane ônne otsimas

Elamusi vene kodusõja päevilt Krimmis 1917.—1920. a.

Wana Maltsveti järglaste mälestu

Kodumaale!

Simferoopolis peatusin mõne päewa. Oli mõnesuguseid asjaõiendusi ja jumalagajätte mahajääwate tuttawate-sõpradega. Olin neist õnnelikem inimene, — reisidokumendid taskus ja warustatud ka teatud reisirahaga. Woldemar Sawo aitas mul ka muretseda platskaardi rongile, mis pikal täituwal sõidul on wäga tähtis. See eestlasest komissari-abi oli minule otse haruldane õnn, sest tawaliselt ootasid inimesed sellist mugawat sõiduwõimalust kuudekaupa. Minul läks see nüüd õige ruttu.

Ühel ilusal laupäewa õhtul kella 10 paiku asusin siis suure hulga eestlaste saatel rongile. Hüüti jällenägemisi kodumaal. Lööbi koguni lahti emakeelsed lahkumislaulud.

Esmaspäewal kell 12 päewal wäljusin juba Moskwa-Kurski jaamast ja 31. jaanuaril 1923. a. toetasin üle mitme aja jällegi oma jala kodumaa pinnale. See tunne oli rinnas. Kaotatud oli küll palju, aga wõidetud oli weel rohkem: olin oma kodumullal, oma wabas Eestis."

Nüüd waatleme, kuidas käis nende eestlaste käsi, kes kartsid punastega kokku puutuda, kes kuidagi olid teinud tegemist poliitikaga.

Põgenemine Wenemaalt Wrangeli wäe jäänustega

„Nowember 1920 Simferoopolis oli wahest kõige pinewam," jutustab keegi teine sealolnu, praegu wälisfirmade esindaja Tallinnas. „Teenisin tookord Doni kasakawäe korpuse wastuluures. Kandsin küll sõjawäemundrit, aga rohkem tuli olla tsiwiilriietes. Ühel päewal komandantuuris olles kuulen nii poole kõrwaga, et punased on Perekopi maakitsusest läbi murdnud ja kogu Krimmi wallutamine on weel waid paari päewa töö. Niisiis Kaukasuse rindel populaarseks saanud kindral Wrangelil siin enam ei wea. Ka ataman Slaschtschew, kes alul küll oskas punaseid Perekopi taga kinni pidada, istus nüüd Wrangeli interneeritunna kuski Mustamere-äärses wähemas garnisonis. (Kuuldawasti jäi ta ka punaste sõbrana Krimmi maha.)

Öö möödus küll rahulikult, aga järgmisel hommikul algas asutuste ja ettewõtete ewakueerimine. Eraisikud olid kõwasti waluuta jahil. Olin minagi kolamas linnas ringi samade kawatsustega. Möödaminnes astusin ka kohaliku wastuluure ametkonna tööruumidesse, mis asetsesid ühes hotellis. Oli parajasti käsil paberite, kaustade ja mahukate lauaregisterraamatute häwitamine. Tulin siia waluuta hankimiseks sõpradelt nõu saama, aga seekord polnud kellelgi minuga aega tegemist teha. Wahtinud mõne hetke niiwiisi tegewusele ringi, hakkas mulle äkki silma tore pika wõlliga kirjutusmasin „Underwood". Kuna jätkus kõigile tsaaririigi warandusest, ei olnud siis ka sugugi kitsid, kui palusin masina endale. Sedamaid tõin woorimehe. Upitasin kirjutusmasina troskasse ning ise jooksin weel wiiwuks tagasi — jumalaga jätma. See ei wõinud kesta wiit minutitki, kui olin uuesti tänawal, aga woorimees, eestlane L., ühes kirjutusmasinaga oli kadunud. Oli nutikam mees kui mina. Too L. teenis Ed. Kolga juures põllumeeste seltsis.

Ei olnud enam aega astuda sisse Eesti konsulaati. Ühe konsulaadi ametniku kohta oli kuulda kompromiteeriwaid jutte — kui palju oli neis tõtt, ei tea. Olewat ka juutidele soowitanud õige ohtrasti Eesti wälispasse. Kas neid aga Eestisse saabus, jäi mul teadmata.

Kella 3—4 paiku hommikul teisel päewal olin ma juba Sewastoopolis. Simferoopolist Sewastoopolisse on 60—70 kilomeetrit. Kohe märkasin, et siin oli juba käimas kõwa enamline propaganda. Samal ööl põletas Ameerika Punane Rist oma laod. Rüüstamisi ei olnud. Kõik sündis enam-wähem korra järgi. Walwe oli ikka wäljas. Kuski ei märganud erilist põgenemisseelset paanikat. Siin oli lahti isegi ärisidki, wõisid osta koguni weinigi.

Minul õnnestus kohe saada koht järgmisele wäljuwale aurikule. Nüüd wõisin rahuliku südamega teha ettewalmistusi reisi wastu, hankida weel üht-teist ja hoolitseda warustuse eest. Olin juba õige tükk aega loiwanud linnas ringi, kui wiimaks õhtul kella 5 paiku saabusin laewale. Suur õnn, et tulin parajal ajal tagasi, muidu kes teab kuidas oleks weel läinud, sest laew oli juba tulwil põgenikke, otsad lahti ja juba sillast eemalgi.

Meie laew kandis endal Konstantinoopoli sihis n.-n. koorekihti. Kõik ilusasti warustatud toiduga. Laewal endal jatkus toidust kuni Konstantinoopolini. Laewal kuulsin mõnelt kõrgemalt sõjawäelaselt, et Wrangel saanud küll 1920. a. sakslastele appikutse ja Saksamaale sõitnud isegi wastaw delegatsioon selles suhtes läbirääkimisi pidama. Jugoslaawiast ei olewat tahetud aga seda delegatsiooni kuidagi läbi lasta. Inglaste salaluureagendid saanud haisu ninna ja jõudnud ette. — Poliitiline olukord oli Wrangelile ebasoodus abi saamiseks. — Küll oli ta sakslastele pakkunud Wenemaal häid kontsessioone, aga juba wastuluure ametkonnas oli kuulda poolteise kuu pärast, ja seda kirjutati ka lehtedes, et wälisabist ei tule midagi wälja — arst arstigu ise ennast. Pealegi oli sakslastel omaendagi kodus palju muresid, mis sa weel teist aitad. Ei jäänud siis Wrangelil muud üle kui katsuda punastega sobiwda mingit kokkulepet. Ja paistab olewat tõenäoline, et sobitatigi salajane kokkulepe, et punased ei tule enne kolme päewa Sewastoopolisse, et Wrangel saaks oma rahwaga ja warandusega ilusasti ning terwe ihu-hingega minema.

Et ewakueerimine toimuks korralikult, oli Wrangel oma päewakäsuga waljusti keelnud mahajääwast warandusest midagi häwitada wõi rikkuda.

Kaasa wiis ta ise 150 kauba- ning sõjalaewa ümber, umbes 150.000 inimesega, jättes maha punastele hobused ning kahurid ühes lukkudega. Wõis ju ka olla, et mõni tulisem mees „ülekeewas isamaalises waimustuses" ka kuskil mõne mürtsu ja „pogrommi" toime pani, aga see oli siis täiesti n.-ö. eraalgatus. Wrangeli „sõjawägi" asus neile laewadele täiesti relwadeta ja igasuguse laskemoonata. Relwad jäid waid igaks juhuks ohwitseridele.

Konstantinoopolis tulid laewadele liitlaste wägede esindajad ja teatasid meile, laewus olijaile, et oleme
nüüd kõik pagulased eraisikud — kodanikud riigi
sõjawäewarustus paluti wälja anda ja wõeti ä
wene tsaariaegsed ametitunnused ja aumärgid
wõtta maha. Pagulaste hooldajaks meie laewa
keegi prantsuse ohwitser, kes kandis komissari n
See ei meeldinud wene walgeile ohwitseridele, et
saride wastu sõditi ja nende eest on põgenetud
nüüd on komissar ikkagi ülemuseks! Pra
wastu muidu tunti teatud sümpaatiat, kuna ing
ei armastatud, sest nad ei olnud toetanud Wrang
Laewas andis end terawalt tunda mageda wee
seda toodi praamiga järele. Haigusi ei olnud
lewimas. Hiljem Bulgaarias oli kuulda, et pa
hulgas oli ette tulnud rõugehaiguse juhte, aga
interneeriti kohe, mistõttu raskemad tulemused
wältida.
Kolm päewa wiibisime Konstantinoopoli wi
Laew seisis Dardanellides. Maale ei tohtinud kee
na. Sõsi siiski mõnel õnnestus tuttawate kau
maal pisut redus hoida. Eriti agarad olid tat
emigrandid seda asja sokutamas. Neid huwita
bugi äri, sest meilt, põgenikelt, looteti midag
Olgu aga kohe märgitud, et türklastega sobis e
esimesest hetkest see wahekord.
Kolmandal päewal eraldati laewas olijad kah
ühele poole riwimehed-sõjawäelased, teisele —
kud-riigiteenijad ja muud emigrandid. Kuuluf
maste hulka ja meid eraldati ka kohe samas lahes
wale Bulgaaria kaubalaewale, mis oli üüritud p
te weoks. Pidime sõitma ebasi Varnasse.
prantsuse ohwitser jäi ka selle salga komissariks
oli umbes 2500 inimest. Selle hulgaga ei jõud
missar asju ajada. Nõuti põgenike endi hulgast
sari ja nõukogu, kes oleks siis prantsuse komissar
ga alatises ühenduses. Alul ei tulnud sellest
wälja, lööbi käega, et mis parlamenti me jälle
pidama! Wenelasele nagu meeldis olla nuu
Siiski hiljem püüti olla liitlase meele järgi ja
ikkagi komissar ja nõukogu, kes ajas teiste asju
korda.
Saabusime Varnasse. Seal olime jällegi
Sõidul wiimasel päewal olime päris söömata.
meele hapuks. Olime ju nüüd n.-ö. priileiwal —
toidul. Kuid pidime leppima. Alles Varnas
süüa. Tuli läbi ajada wee ja leiwaga. Häda
suur, et lewis wargus. Polnud sugugi imeks
kui mõni endine departemangu ülem oli mõne o
dise alluwa ametniku leiwakoti tühjaks teinud.
Varnas oli meil wastas Denikini mehi.
meie häda, hakkas kailt laewale sadama leibu.
rüselemist leiwakannika pärast!
Siin lubati linna, enne aga tuli karantiin
käia. Mul oli hea meel, et pääseb ometigi
maale realiseerima oma wäärtuslikumat pagas
sain samas laewas paarilt daamilt komisjoni
— briljante.

(Järgn

Wangid teenisid wabaduse. Wiimaste suurte uputuste ajal Tennessi osariigis tõmmati päästetöödele ka Memphise linna wanglas istuwad karistuskandjad. Mehed näitasid üles niisugust waprust, et 110 wangile otsustati anda tagasi wabadus. Pildil: Wangide jalad wabastatakse ahelaist.

Tallinna Majaomanikkude Panga
U/P.
peakoosole
peetakse kolmapäeval, 17. märtsil s. a., kel
õhtul, Kaubandus-Tööstuskoja ruumes, P
tän. nr. 20.
PÄEVAKORD:
1. Koosoleku juhataja valimine.
2. 1936. a. aruande kinnitamine.
3. 1936. a. puhtakasu jaotamine.
4. 1937. a. eelarve läbivaatamine ja ki tamine.
5. Välisrevisjoni protokolli ettelugemine
6. Ülevaade panga kinnisvara remondi ko
7. Valimised põhikirja järele.
Märkus: Koosolek on kokkutulnud liikm arvu peale vaatamata otsusevõimeline. (P hikiri § 46).
JUHATU
Tallinnas, 1. märtsil 1937. a.

Akadeemilise Meeskoori 25. juubelipidustused

**Juubeli puhul on koor walinud rea au- ja
liikmeid. — Wilistlased annetawad koorile li
Euwel minnakse 3-nädalasele kontsertmatkale
maale**

5. ja 6. märtsil pühitseb Akadeemiline Meesko
25-a. tegewuse juubelit. Ühenduses sellega olid
nikud palutud jutuajamisele koori juhtidega. Koo
belipidustused algawad 5. märtsil kontsert-j
lateenistusega ülikooli kirikus ühes lipu õ
mise talitusega. Lipp annetatakse koorile wilistlas
Kontsert-jumalateenistusel esineb koor koos wili
ja solistidega.
6. märtsil on juubelikontsert ülikoo
kell 8 õhtul. Peale kontserti on omawaheline ko
mine kursused külalistega „Sinimandrias".
Juubeli puhul on koor walinud endale au
teks lisaks senistele auliikmetele (J. Kõpp,
J. Simm) kirjanik K. E. Sööt, helilooja
Saare ja prof. Juhan Aawiku. Sõprusli
on walitud „Dziesmuvara" koorijuht Alfred
Budapesti ülikoolide meeskoori esimees Elemer
„Dziesmuvara" endine esimees R. Malwes, E
õpilaskonna endine esimees H. Paalmann,
Meestelaulu Seltsi esimees J. Reintalu ja
esimees Mart Rumbel, Tartu Meestelaulu S
mees J. Sutt, Tallinna Meestelaulu Seltsi en
juht prof. A. Topman ja Budapesti ülikooli
koori juht prof. W. Waszy.
Sõpruskoorideks on walitud P
laulu Seltsi koor, Helikunsti Seltsi meeskoor,
Meestelaulu Seltsi koor, Pärnu Helikunsti Seltsi m
Tallinna Meestelaulu Seltsi koor, Tartu M
Seltsi koor, Wiljandi Helikunsti Seltsi meeskoor
Meestelaulu Seltsi koor ning wäliskooridest:
ülikoolide meeskoor, „Dziesmuvara" Riiast ja „
kunnan Laulajat" Helsingist. Koori au juha
on walitud maestro Juhan Simm, kes on oln
asutajaks ja juhatajaks 1912.—1924. aastani.
kestes on olnud kooril liikmeid 560. Praegu on
52 ja wilistlasliikmeid 50 ümber.
Akadeemiline Meeskoor on asutatud 1912.
Juhan Simmi algatusel ja eestwõttel. Praegu
koori helilooja Richard Ritsing.
Suurema kawatsusena seisab kooril ees kon
mail Põhjamaadele, mille reisikawa
mine: Riia-Warssaw-Krakow-Berliin-Kopenhaage
Oslo-Upsala-Stokholm-Tallinn. Kontsertreis
nädalat. Enne wälismaale sõitu kawatseb koo
kontsertidega kodumaal Tallinnas ja Pärnus.

Wangid saawad pensioni

Wigastuste puhul wanglatöödel

Riigikohtu seletus wangistusseaduse kohta.

A. Kindsiweer pöördus wang. walitsuse direktori poole palwega, milles seletas, et kandes keskwanglas karistust, saadetud ta metsatöödele, kus mahalangew puu teda raskesti wigastanud, tekitades muu hulgas jalaluu murde. Wahepeal olewat tema karistusaeg täis saanud ja teda wanglast wabastatud, ilma et oleks wõimaldatud arstimist lõpule wiia. Palus end pensioni saamiseks arstliku komisjoni järelewaatusele määrata wigastuse kindlakstegemiseks ning ühtlasi wõimaldada tasuta arstimist.

Wõru wangla arst waakas, wastawa ettekirjutuse põhjal, paluja läbi, tehes kindlaks, et rawimine on wajalik ja et Kindsiweer järjekordselt 1-kuise karistuse kandmiseks wanglasse oli paigutatud, wiidi arstimine läbi wanglas ambulatoorsel teel.

Arstliku komisjoni istungil 18. juulil 1936. a. selgus Kindsiweere järelewaatusel, et ta ajutiselt 70% töõwõimest kaotanud on, wigastus aga parandataw ja selleks 8 kuud aega läheb. Ta paigutati nüüd Wõru linna haiglasse ja 26. aug. samal aastal waatas arstide komisjon Kindsiweere uuesti üle, tunnistades teda terweks, määrates ühtlasi aga 2 nädalat puhkust kehalisest tööst wabanemise otstarbel.

Komisjoni otsusele esitatud kaebuse jättis wangim. wal. direktor tagajärjeta, põhjendusel, et wangistusseadustik jätab lahtiseks arstliku komisjoni tegewuse lähema määramise nii ülewaatuse toimetamisel kui ka protokolli koostamisel ja et pensioni maksmiseks puudub seaduslik alus.

Kindsiweer andis kaebuse riigikohtule, kes leidis järgmist: Wangim. wal. direktori põhjistis, et wang.-seaduses ei ole ette nähtud eeskirju, kuidas peab toimuma arstlikes komisjonides töõwõime kaotuse kindlaksmääramine, on ekslik, sest selle seaduse § 55. on otse ette nähtud kord, kuidas see peab toimuma, ja nimelt arstliku komisjoni kaudu wabatööstuses maksmawate eeskirjade järgi. Kuna kaebaja poolt on waidlus tõstetud ülewaatuse toimetamise kohta, siis tuli wang. wal. direktoril kaaluda, kas ülewaatus wastas ülalnimetatud paragrahwi nõuetele, seda enam, et arstl. komisjoni otsusest ei nähtu, mis alusel komisjon, leides, et kaebaja on terwe ja töõwõimeline, märkis otsuses, et temale tuleb ikkagi wõimaldada 2-nädalane puhkus kehalisest tööst. Silmas pidades, et kaebaja on kehalise töö tegija, tuleb järeldada, et ülewaatuse ajal tema ei omanud täielist töõwõimet. Kuna ka pensioni maksmise kohta awaldatud palwe on jäetud rahuldamata põhjusel, et komisjon tunnistas Kindsiweere terweks, siis ka selles osas ei wõi kaewatud otsus jõusse jääda, sest kui ilmneb, et kaebaja on töõwõime kaotanud, on temal õigus pensioni saada wang.-sead. § 56. ja 60. alusel. Kõigil neil kaalutlusil otsustas riigikohus kaewatud otsuse tühistada ja asja saata wangimajade walitsuse direktorile uueks otsustamiseks.

Wapside käsigranaadid tekitasid kahju

endisele kohtupristawile, kelle mootorpaat konfiskeeriti

Wapside mässukatse läbi sai ainelist kahju endine Keila jaoskonna kohtupristaw August Maandi, kelle mootorpaat konfiskeeriti, kuna sellega oli toodud maale salakaupa — käsigranaate. Granaatide wedu ajas mäletatawasti August Kirilowitsch.

Nüüd süüdistas A. Maandi jaoskonnakohtuniku juures August Kirilowitschi pettuses, kuna see olewat paadi wälja petnud. Igatahes granaatide weoks ei ole Kirilowitschile paati antud. Süüdistades Kirilowitschi pettuses, püüab Maandi loomulikult päästa oma mootorpaati.

Kuidas sattus siis paat Kirilowitschi kätte?

Täit selgust selles asjas kohtus ei saadud, kuna Maandi paat oli kasutada kellegi Johannes Tammanni käes, wiimane aga on läinud elama Soome, nagu kahjusaaja Maandi seletas. Kuulati küll üle Tammanni abikaasa, kuid tema teadis walgustada seda asja ainult osaliselt. Kirilowitsch on küsinud paati selleks, et wiia kedagi isikut möödasõitwale laewale. Selle eest ta pidawat saama 40 krooni, millest poole pidi andma Tammannile. Tammann ei ole alul nõustunud paati andma, kuid hiljem ta wist on siiski lubanud.

Kirilowitsch kinnitab, et mingit pettust ta ei ole teinud, waid tal olnud kokkulepe Tammanniga.

„Milles teie pettust näete?" küsib kohtunik Maandilt. „Nõudke Tammannilt, tema andis paadi wõõra inimese kätte."

Maandi, kes on jurist, leiab et siin on siiski tegemist pettusega Kirilowitschi poolt, ja palub talle karistust.

Kohtunik leidis, et asjas ei ole pettuse koosseisu ja mõistis August Kirilowitschi õigeks.

Kallaletung Nõmmel

Nõmmel Oie tän. nr. 51 elaw Artemi Tisch awaldas politseile, et ööl wastu pühapäewa on temale Nõmmel, Männi tän. nr. 2 asetsewa Majaomanike Seltsi restorani juures tunginud kallale Alfred Lillep koos kellegi tundmata kaaslasega. Hiljem leidnud awaldaja, et temal on kadunud 8 kr. raha ja pandipilet.

Toimetusele saadetud kirjandus

„Eesti naine" nr. 3 (märtsikuu-number). Hind 40 snt. Sisus hulga huwitawaid artikleid ja praktilisi nõuandeid. Moodide osas hulga rahwuslikel motiiwel kleite ja moode tütarlastele.

„Teater" nr. 2.

„Looming" nr. 2. Sisu: J. Sütiste: Luuletusi. Fr. Tuglas: Illimari suwi (lõpp). J. Barbarus: Luuletusi. E. Krusten: Kodukäija. Nowell. B. Alwer: Luuletusi. H. Tampere: Eesti wana rahwalaulu rütmiprobleemist. Artikkel. A. Sang: Luuletusi. A. Annist: Soome kirjandusuudiseid. Artikkel. G. Kepes: Luuletusi. Tõlk. M. Under. B. Linde: Poola kirjanduslikke portreid. M. Choramanski. Artikkel. A. S. Puschkini luuletusi. Tõlkinud J. Semper ja A. Oras. G. Suits: Posthuumne Puschkin. Artikkel. O. Urgart: Puschkin eesti keeles. Artikkel. O. Urgart: Oskar Luts. Artikkel. Ringwaade. B. Linde: Mälestusi Jaan Oksast. Arwustus. H. Raudsepp: K. A. Hindrey „Urmas ja Merike" II. M. Sillaots: A. Mälgu Läänemere isandad. J. Kärner: J. Sütiste Sadamad ja saared. O. Liiw: Faehlmanni ja Kreutzwaldi kirjawahetus. Poleemika. R. Sirge: Eksliku arwustuse puhul. A. Suik: Wastuseks. Wälismailt. J. S.: Puschkini austus Nõuk. Wenes. A. Uspel: Pariisi lawaelust. H. Adamson: Kahe esperanto luuletaja juubeli puhul. Märkmeid wene, hispaania j. m. kirjanduselust. Estika. M. Metsanurga Ilmera jõel soome arwustuses. Varia.

Eesti iseseiswuse sünd. 3. köide.

Kohalikke teateid

„Poseidon" oli teel 12 tundi

Soome aurik „Poseidon", mis Helsingist wäljus eile hommikul kell 10, Tallinna jõudis alles õhtul kell 10 paigu. Laewa hilinemise põhjustasid rasked jääolud Soome rannas.

„Poseidon" tõi Helsingist 88 reisijat, 500 kasti apelsine, sidrumeid ja banaane.

Kunsttööstuskooli direktor terwist parandamas

Riigi kunsttööstuskooli direktor A. Kilgas läks terwislikul põhjusel kuuajalisele puhkusele. Tema kohuseid täidab Westholmi gümnaasiumi direktor P. Mägraken.

Liigub kuuldusi, nagu oleks kunsttööstuse õpetajaskonnas koos direktoriga leidnud aset ka mõningaid hõõrumisi, mida pole seni weel selgitatud.

Tapaloomade- ja lihahinnad

kolmapäewal, 3. märtsil

Põllutöökoja Tallinna tapaloomade- ja lihaturul tõukide lihaliikidega kauplemine on wäga elaw ning hinnad kaldumad tõwenemisele. Weiste pakkumine on wäike. Nõudmine suur.

Suurtest pullidest maksti rammususe järele 60—65 s. tapakaalu kg, ja 32—34 s. eluskaalu kg.

Wäiksemad pullid ja mullikad maksid tapakaaluga järgmiselt: nuumatud 60—63 s. kg, keskmised 59—62 s. kg ja lahjad 55—57 s. kg. Eluskaaluhinnad wastawalt rammususele 28—32 s. kg.

Nuumatud (pekkrammusad) lehmad maksid mitte alla 70 s. tapakaalu kg ja 35—40 s. eluskaalu kg. Keskmises rammususes lehmadest maksti 55—58 s. kg ja lahjadest 45—50 s. kg. Elusalt turustati keskmises rammususes lehmi 22—25 s. kg. Üldiselt ostetakse lehmi aga rohkem tapakaaluga ning eluskaaluga õige wähe.

Wasikate pakkumine on keskmine. Nõudmine hea ja hinnad püsiwad. Tapetud wasikad maksid 50—70 s. ja elusalt 35—45 s. kg.

Lammaste pakkumine wäike. Nõudmine keskmine. Hinnad püsiwad endised, rammususe järele 60—70 s. tapetud lamba ja 32—40 s. elus lamba kg.

Sigade pakkumine on nõudmisest wäiksem. Hinnad püsiwad. Täna maksid tapetult kõik sordid 82—87 s. kg. Elus sead maksid 62—65 s. kg. Tendents on püsiw.

Nahkade-hinnad:

Weisenahad toorelt 75 s. kg, wasikanahad 5.75—6.10 kr. tükk, lambanahad 2—4 kr. tükk, hind oleneb willast, hobusenahad 12—15 kr. tükk.

Jääkord Ülemiste järwel

on wiimaste mõõtmiste järele 22 tolli paks. Neil päewil lõpeb järwel Kilmnutusasutuste poolt jää wõtmine. Pühapäewiti harrastatakse järwel endiselt jääkelgu-sporti.

Tallinna Haridusselts korraldab

käesolewal poolaastal rea populaarteaduslikke loenguid. Lektoriteks on palutud rida tuntud seltskonnategelasi. Esimene loeng korraldatakse 4. märtsil kell 8 õhtul Pärnu mnt. 41, kino „Kungla" tagahoowis. Kõneleb dr. Alma Ast teemal: „Suguhaigused ja abielu".

Ei alandatud kinniswaramaksu

Wera ja Wassili Woinoffid palusid linnawalitsust, et wiimane wähendaks nende kinniswaralt, mis asetseb Mere puiesteel 10, kinniswaramaksu. Põhjenduseks toodi ette, et kino „Grand-Marino" sulgemisega on kinniswara tegelik wäärtus langenud.

Linnawalitsus leidis aga, et pole põhjust kinniswara maks ümberhindamiseks. Pealegi töötab hoones praegu kinoteater „Ars".

Lõbustusmaksust wabastati

E. Metapüühilise Seltsi awalikud loengud ja referaadid, Tallinna Naislauluseltsi kontsert, mis peetakse Estonias 6. märtsil, ja Naisharidusseltsi poolt korraldatawad loengud.

„Ekit"

Siseministeeriumis registreeriti elatiswahenditega kauplejate ühing „Ekit". Ühingu kauplusteworku kawatsetakse wõtta kuni 50 kauplust.

Ehitusmaterjalide selgituskõne majaomanikele

Eesti Majaomanike Seltsi järjekordsel neljapäewaõhtul, 4. skp., kell 7 õhtul, E. Laenupanga ruumes, Suur Karja 18, annab ülewaate ehitusmaterjalidest dipl. ins. A. Kitsnik.

Ehitusmäärus muutmisele

Linna ehituskomisjonis on praegu arutusel ehitusmääruse § 74 ja 79 muutmise küsimus. Nimetatud paragrahwid kõnelewad treppide ja mansardkorrade ehitamisest.

Tallinnas 144.237 elanikku

Aadressbüroo andmeil oli 1. märtsil Tallinnas elanikke 144.237, neist 63.209 meest ja 81.028 naist.

Mõne reaga

Majaomanike Panga peakoosolek peetakse 17. märtsil. P[illegible] [illegible] on aruanne, eelarwe, puhaskasu jaotus ja wal[illegible] [illegible]ed põhikirja järele.

Ta[illegible] [illegible]nna Majaomanike Seltsi korraline aastapeakoosolek on 15. märtsil Börsisaalis.

Linna majandusekomisjoni koosolek on täna õhtul kell ½7. Päewakorras on mõnede kinniswarade omandamine.

Apteekide öövalwe

Kesknädalal wastu neljapäewa: Kadrioru apteek — Narwa mnt. 52-b, tel. 308-01; Suur-Pärnu apteek — Pärnu 68, tel. 468-21; E Matsoni apteek — Niguliste t. 5, tel. 436-06; E. Urmi apteek — W. Tartu mnt. 28, tel. 308-55.

Nõmmel:

Trossini apteek, Apteegi tän. 4.

Matieseni
ÕUNA JOOK
LUSCHER & MATIESEN

Awati majaomanike kodu

Noored arutasid „Niskamäe" probleeme

Eile õhtul awati Tallinna Majaomanike Seltsi kodu ruumid Harju tän. 29, endistes Majaomanike Panga ruumes. Seltsi esimees J. Anton pidas lühikese awakõne ja kuulutas ruumid awatuks seltsi wanadele ja noortele liikmeile.

Järgnes juniioride klubi referaatõhtu. Klubi liige A. Tuulik refereeris „Niskamäe naiste" teemal, kus ta wõrdlemisi ülewaatlikus käsitluses tähendas, et tema arwates näidendi autor ei ole küllalt kindlaloomulisi isikutüüpe annud ja on pannud neile suhu oma tweendeid ja arwamusi. Mona nimi on saanud teatud liiki naistele iseloomustawaks nimeks. Maria oli referendi arwates positiiwsemaid tüüpe.

Klubi liikme U. Sillaste arwates on „Niskamäes" esitletud just erinewad karakterüübid, kellest ilmekam on Maria. Klassikaline ja originaalne kuju on aga wanaperenaine, kes wiimselt oma kindluses ja traditsioonides jääb wõitjaks. R. Aamma arwas, et „Niskamägi" on liigselt üles puhutud ega oma mingeid ideoloogilisi wäärtusi. Waidlusõhtust wõttis osa 70 noort.

Perekonnateateid

Kihlatuid:

Tallinna linna perekonnaseisuametis: Saul Sikk ja Maali Hallist, Arnold Kägu ja Ludmilla Erm, Andrei Lukk ja Inna Tikerberg, Gerhard-Friedrich-Theodor Hermeling ja Ursula Grewingk, Georg-Emil Salmen ja Aliide Nõgu, Reinhold-Eduard Imhof ja Ingrid-Ellen-Agnes Heyden.

Tallinna Toompea Kaarli kogudusеs. Johannes Sars ja Elfriede Rennenbaum.

Tallinna Jaani koguduses: Feliks-Aleksander Müürsepp ja Magda-Alice Kallasmaa.

Tallinna Pauluse koguduses: Aleksander Listak ja Weera Jõekallas.

Abiellunuid:

Tallinna linna perekonnaseisuametis: Karl-Eduard Kaares ja Ilse-Heleene Liba, Georg-Leopold-Erhard Tulju ja Juta Kont, Sergei Murow ja Heleene Sepp, Iwan Nekrassow ja Aleksandra Fedulow, Aleksander Kulkjusch ja Elfriide Peterson, Ernst-Ludwig-Baldur Bauer ja Else Westberg.

Tallinna Jaani koguduses: Jaan Kohw ja Adele Möllits, Leopold Peterson ja Aleksandra Rüütel, Heino Bloomtuu ja Helga Ossing, Paul Greil ja Miralda Luik, Karl Weerus ja Helmi Plamus.

Tallinna Toompea Kaarli koguduses: Albert Silmais ja Tatjana Laikotski, Woldemar Ewing ja Susanna Tiwas, Theodor Tondi ja Charlotte-Emilie Tikerpäe, Eduard Pahk ja Hilda-Elisabeth Kruusiauk, Edgar-Arnold Roode ja Leida-Sophie Jakobs, Ernst-Johannes Sandrak ja Alide-Elisabeth Witiin.

Sündinuid:

Tallinna linna perekonnaseisuametis: Harald ja Armilde Puskari poeg Jaan, Aleksander ja Hilda Weski poeg Ants, Peeter ja Leena Pakurti tütar Maie, Aleksander ja Ella-Adeele Jaaska tütar Elgi, Wassili ja Aliina Wapperi poeg Jaks, Karl-Aleksander ja Aliis-Marie Borgi poeg Ülo-Kristjan, Bernhard-Ottomar ja Leena Oki poeg Enno.

Tallinna Jaani koguduses: Ants Kibus, Erich Poobus, Kalju Soobik, Kristjan Laks, Tiiu Wingissaar.

Tallinna Toompea Kaarli koguduses: Marie Johanson, Peeter Batatschkow, Marika-Reet Dunkel, Rein Pruusner, Eerik Hiedell.

Surnud:

Tallinna linna perekonnaseisuametis: Rosaalie-Elisabeth Ustal, Miina Langen, Heleene Diets, Leena Troopp, Bernhard-Karl Kurman, Mari Kurg, Wilhelm Reich, Weera-Heleene Wahtel, Liisa Jesmin, Ado Luberg.

Tallinna Jaani koguduses: Jüri Maripuu, Maimu Regat, Willem Maripuu, Erna Ment, Ann Willman, Emilie Juust, Jakob Liikat, Mari Mäenukk, Kristjan Jürgenson, Julius Eskoson, Jüri Laur, Willem Koikas, Hans Siig, Maria Pulbert, Jüri Elberg, Juuli Birkfeld, Kustas Nõu, Roman Kammal, Lis Kanswei, Minna Werus, Miina Naur, Arnold Kullo.

Tallinna Toompea Kaarli koguduses: Hugo-Emil Luhasalu, Julie Busch, Miina Brachmann, Liisa Juhkama, August Erm, Hermine-Auguste Lai, Wassili Kirikal, Arnold-Woldemar-Julius Anderson, Jüri Kullerkupp, Jüri Gennes (Jänes), Liisa Wiliaar, Jaan Tubberikko, Anna Pernpu, Mai Seer, Liisa Tulliwer, Karl Sun, Marie Põlendik, Kustaw Jõewälja.

E. Lenderi gümn. wil! kogu

klubiõhtud peetakse nüüd wil! kogude liidu ruumes, Estonia teatrimaja 5. korral.

Järjekordne klubiõhtu on neljapäewal, 4. märtsil. Kawas waidlusõhtu teemal „Niskamäe naised". Sissejuhataw sõna proua E. Sulilt. Algus kell ½8 õhtul.

Tänu!

Tänan kõiki kunstnik Otto Krusteni sõpru Tallinnas, Tartus, Kuressaares ja Helsingis, kes tema wiimsest ärasaatmisest osa wõtsid.

Lesk.

Siseriigist

Harjumaalt

Jägalasse uus koolimaja. Neil päewil otsustas Idelehtme wallawolikogu asuda Jägalasse uue koolimaja ehitamisele. Uus koolimaja tuleks kolme klassiruumiga, kahe käsitööklassiga ja muude wajaliste ruumidega, kuid ilma wõimlata. Hoone tahetakse püstitada silikaat- wõi telliskiwidest ning warustada keskküttega. Uus koolimaja läheks maksma 50.000 kr., millest loodetakse saada 12.500 kr. toetusena kohalikult puupapiwabrikult, kuna puuduw 37.500 kr. palutakse laenuks koolimajade ehitusfondist.

Kuimetsa uue koolimaja ehitamine jääb lahtiseks. Kuimetsa wallawalitsus palub Harjumaa koolivalitsust uue Kuimetsa koolimaja ehitamise küsimust lahtiseks jätta kuni sügiseni, mis ajaks peaksid selguma ka waldade piiride muutmise j. m. kawatsusel olewad asjaolud waldade suhtes.

Ka Keila wald tahab põllutöökooli. Wiimasel Keila wallawolikogu koosolekul konstateeriti, et pealinna ja Haapsalu wahel ei leidu ainustki kutsekooli maalastele, mispärast otsustati aj. maawalitsuse kaudu esineda hasominile palwega, et lähemal ajal awataks Keilasse põllutöökool. Põllutöökooli jaoks soowitab wallawolikogu ära kasutada kas Keila mõisast kooli tarbeks planeeritud maa-ala wõi kohaliku postijaama maa-ala, sest postijaama järele pole wallaelanikel tarwidust.

Virumaalt

Jõhwi alewiwolikogu lükkas tagasi alewiwalitsuse ettepanekud. Esmasp. pidas Jõhwi alewiwolikogu oma koosoleku. Esimese punktina tuli arutusele alewiwalitsuse ettepanek wabastada ametist praegune maksunõudja Papp tema palwel töörohkuse pärast ja palgata tema asemele uus maksunõudja 40-kr. kuupalgaga, kes wabal ajal tegutseks ka kantseleitööjõuna. Wolikogus see ettepanek läbi ei läinud, wald wolikogu hääletas selle maha, waatamata sellele, et see punkt oli wõetud päewakorda teiskordsel maawalitsuse nõudmisel. Järgmise päewakorrapunktina tuli arutusele alewiwalitsuse ettepanek 1937./38. a. maksumäärade kohta, mida tabas sama saatus kui eelmist punkti ja see hääletati jälle maha. Woliniku J. Sepa ettepanekul wolikogu otsustas tõsta turu- ja laadamaksu 100% wõrra.

Viljandist

7 uut pensionäri. Teisip. oli Wiljandis riigi- ja omawalitsusteenistjate pensionikomisjoni järjekorraline istung, kus pensioniõiguslikeks tunnistati ja pensionile määrati 7 isikut. Pensionile määrati raudtee lihttööline Jürt Saar, Jaan Kala, S.-Jaani alewiwalitsuse kantseleiametnik, Johan Rips, Suislepa walla sekretär, Aadu Karu, Kõpu metskonna metsawaht, Rits Joala ja Jaan Aasow, mõlemad Kõpu riigimetsatööstuse töölised. Samuti määrati pensionile Anna Kukk, end. Wiljandi raudteejaama ametnik.

„Koidu" seltsi peakoosolek. Esmaspäewa õhtul pidas Wiljandi „Koidu" selts oma korralise aastapeakoosoleku. Kinnitati seltsi 1936. a. aruanne ja wõeti wastu 1937. a. eelarwe. Seltsil on praegu liikmeid 145. Seltsi eelarwe on paisunud suureks sel põhjusel, et praegu on teostamisel „Koidu" seltsimaja seesmine ümberehitus. Ümberehitus jõuab lõpule lähemal ajal ning „Koidu" saal muutub seeläbi prowintsioludes eeskujulikuks kontsertsaaliks.

Seltsi juhatusest wälja langenud K. Puskar, K. Saks ja P. Algma waliti tagasi. Juhatusse kuuluwad praegu dr. J. Wares esimehena, P. Algma, J. Treufeldt, K. Puskar, K. Saks, J. Luts ja J. Lepp.

Paidest

15 minutit linnawolikogu. Paide linnawolikogu erakorralise koosoleku päewakorras oli waid üks punkt — linnanõunik F. Trossile haiguse puhul teenistustasu maksmine ja tema asetäitjale tasu määramise küsimus. F. Trossile otsustati lubada täispalgaga puhkust kuni 1. aprillini ja tema asetäitjale linnanõunik O. Läubele maksta tasu 95 kr. kuus. Koosolek kestis waid ¼ tundi.

Pensionikomisjoni koosolekult. Pensionikomisjoni koosolekul oli läbiwaatamisel Türi raudteejaama depoo tööline Arnold Lauton, 43 a. wana, kes tunnistati 100% tööjõudu kaotanuks. Mees oli teiskordsel ülewaatusel, kuid ka seekord ei õnnestunud kindlaks määrata, kas tööjõu kaotus on tingitud teenistuskohuste täitmisest.

Türilt

Türi saab weel teise ühistegelise pagaritööstuse. Järwamaa majandusühing oma peakoosolekul otsustas ühingu tegewust laiendada pagaritööstuse awamisega peakaupluse juure Türil. Seega oleks Türil kaks ühistegelist pagaritööstust. Peakoosolekul kinnitati tegewusaasta aruanne. Möödunud aastal awas ühing juure kolm uut abikauplust. Ühingu tegewus on näidanud kaswu, kuna läbimüük on tublisti tõusnud. Eelarwe wõeti wastu 17.500 kr. suuruses. Juhatusele anti wolitus omandada kinniswara Wahastus. Juhatusest wälja langenud A. Reemäe waliti tagasi.

M. Rüüt Linnateenijate Ühingu esimeheks. Linnateenijate Ühingu juhatuse koosolekul waliti ühingu esimeheks linnasekretär ja perek.-seisuametnik M. Rüüt, abiks waliti J. Orgo.

Rakverest

Noorkotkad autojuhtideks. Rakwere noorkotkaste 1. malewkonna poolt tehti algust autojuhtimise kursuse korraldamisega, millest wõtawad osa üle 17 a. wanused poisid. Osawõtjaid kursusel on 18.

Pärnust

Rannahotellile palgatakse teenijaid. Kewadel awataw Pärnu rannahotell jääb esimesel hooajal linna majandada, ainult hotelli einelaud anti enampakkumisel H. Kulli pidada. Hotelli juhatajaks linnawalitsus nimetas supelinspektori P. Randpõllu, kes on asunud ettewalmistusi tegema hotelli teenijaskonna palkamiseks. Rannahotelli wõetakse ametisse majawalitseja, perenaine, perenaise abi, portjee, asjaajaja, keeli walitsew telefonist, 12 toateenijat, 5 poissi portjee abilisteks ja liftipoisteks, 2 pesunaist, 2 triikijat ja öövaht.

Protsess kohwiku pärast. Peale „Grand" kohwiku tegewuse lõpetamist tahtis samades ruumides awada uue kohwiku Elfriede Damm Tallinnast. Kuid linnawolikogu, kus E. Damme palwe tuli otsustamisele, keeldus luba andmast. Põhjenduseks toodi ette, et Pärnus on kohwikuid küllaldaselt. Wolikogu otsusega E. Damm ei jäänud rahule ja esitas kaebuse ringkonnakohtule, leides, et linnawolikogul olewat puudunud seaduslik alus tema palwe eitawaks otsustamiseks.

Pärnumaalt

Talud oksjonil. Pärnu kohtupristawite poolt tuli neil päewil Pärnus müügile rida talusid. Wäikestele oksjonile lastud taludele ostjaid ei leidunud, kuid suuremad talud osteti kõik ära ja pakuti palju juure. Karksi w. asetsewa Mäenuswere-Mardi talu omandas R. Lapp 16.000 kr. eest, pakkudes alghinnale 7500 kr., seega enam kui teist niisama palju juure. Tori wallas asetsewa Awiko talu uueks omanikuks sai A. Awiksoo, kes maksis talust 3200 kr. Wõlla wallas asetsewa Murru-Dawidi talu omandas J. Wellar.

Kuritahtlik kartulite rikkumine. Uulu w. Waskrääma asunduses elutsew Mihkel Teearu awaldas politseile, et temal on mingi wedelikuga üle kallatud ja niimoodi muudetud tarwitamiskõlbmatuks kaks kuhja kartuleid. Kahju on 120 kr. Pärnu linnaapteegis tehtud analüüs selgitas, et kartulite rikkumiseks on kasutatud petrooleumi. M. Teearu kahtlustab kartulite rikkumises naabreid, kellega tal on halb wahekord.

Maanteed tuiskasid kinni. Pärnumaa maanteed olid kuni 1. märtsini mootorsõidukite liiklemiseks wabad, lumi ei teinud takistusi isegi mitte kõrwalisematel teedel. Kuid 1. märtsil seisukord ootamatult muutus ja tuiskasid kinni kõik 1 kl. maanteed kas osaliselt wõi täiesti. Teede lahtiajamiseks neil maanteedel, kus liiklewad liiniomnibused, maawalitsuse teedeosakond saatis wälja lumesahad. Teede kinnituiskamine tegi lõpu ka palkide weole Pärnu saeweskitele.

Elvast

Pooltuhat treffoonlast wallutas Elwa. Teisipäewal oli Elwas Treffneri gümnaasium ja keskkool Tartust. Koolile oli korraldatud erirong, millega pooltuhat poissi toodi Elwa kaunisse talweloodusse. See on käesolewal talwel juba kolmanda Tartu kooli wäljasõit Elwa.

Tartu[...]

Sõjaringkonnakohtus tul[...] protsesse. Neljap. algawa[...] kohtu wäljasõiduistungid, m[...] Enamikus asjades toimib e[...] kuna esimees kindral N. He[...] tawasti laupäewal ja esma[...] leb wäiksemate süüasjade k[...] salakuulamisprotsessi ja ühe[...] süüdistus.

Maapank oksjoneerib [...] panga poolt korraldatakse T[...] mes neljapäewal suurem talu[...] gile paarikümne talu ümber[...] kuna nende omanikud ei ol[...] hustusi Maapanga wastu. E[...] maakondadest müügile kokku[...] maalt, kuid teisip. õhtuni [...] juba õiendanud oma kohu[...] nende kinniswarad oksjonil[...] kirjast kustutatud.

Tartum[...]

Puurmani ehitatakse [...] majaga. Puurmani wallawoli[...] tatud ehitada uus wallamaj[...] ehitamise wõimalusega ja [...] tid walmistada.

Uuelaadsed kirikupühad [...] duses tulewad 4. ja 11. m[...] laadsed pühad, millele anta[...] 4. weebr. on ette nähtud [...] newal pühapäewal h õ b e l e[...] mõeldud neile, kelle leerita[...] aastat.

Mõisnikud kelmi küüsis[...] mõisa omanikult J. Dehnilt[...] omanikult W. Munalt Pärn[...] teel juuremal arwul suust[...] omanikud läkitasid mitmesaj[...] teele, kuna kiri trükitud [...] Teiskordse saadetise ajal sel[...] nud üldse Osti äri. Andmet[...] musega hakkama end. Tee[...] E. Rahno, kes wiibib w[...] selgitamisel.

Wallaisabel ei tohi ol[...] peras olid seni wallawalitsu[...] med wabad küüdikohustuse[...] walweasutus selle eesõiguse[...] äsjasel koosolekul wõetigi [...] et wallas on nüüd ühtlane [...]

Järwam[...]

Käru wald soowib elektri[...] arutusel wallahoonetesse elek[...] kuna a.-s. „Eesti Turbatöös[...] relpärimisega pöördus wall[...] wasti tahetakse tänawu ehita[...] elektriliin, mis läbistaks ka [...] tunnistas soowitawaks elekt[...]

Lokuta koolimaja üles e[...] häwis tules Särewere walla[...] tiib. Wallawalitsus asus k[...] Ehitustöö on edenenud kiir[...] juba katuse lööming. Lähem[...] tusse wõtta jälle kogu maja.

Käru tahab jaoskonnaars[...] sustas pöörduda soowiawaldu[...] Käru alewikku asutataks jao[...] asus siin ka warem, kuid mõ[...]

Käru tänawaile nimed. [...] suse ettepanekul tunnistas [...] kuks Käru alewiku tänawatel[...] de leidmine jäeti wallawalits[...] ma ka alewiku majade num[...]

Saare[...]

Waljala wallawolikogu [...] Neil päewil pidas Waljala [...] oli eriti äge ja waidlusrikas[...] nike koosseisu ja pallade küs[...] nõuwidamist jõuti siiski kok[...] Koosolekul otsustati kew[...] hekordsel koolimaja Kallemä[...] laenu 2,5 miljonit senti.

Walla üldine eelarwe t[...] peale.

Leerilastele kleidiriideid
suure hinnaalandusega soowitab
M. KABAL
(V. Karja 7), ehituse ajal Sakala 25 (end. V. Tartu mnt.). Lembitu tänava nurgal.

Sünnipäewalapsi

Adwokaat A. Jung 60-aastane

Neljapäewal saab 60-aastaseks adwokaat ja awaliku elu tegelane Artur Jung.

Juubilar sündis Kabala walla Kurla külas 4. märtsil 1877. a. kooliõpetaja pojana. Saanud algharidusе, õppis J. Pilistwere kihelkonna- ja Eesti Aleksandri koolis Põltsamaal. Juba 17-a. noormehena waliti ta Harju-Ristile wallakooli juhatajaks, hiljem töötas kooliõpetajana Abjas. Warsti siirdus ta köstriks ja orelimängijaks Pärnu, olles tol ajal üheks Pärnu seltskondliku elu eestwedajaks. Tema eestwõttel asutati ka Pärnu ja kõikidesse Pärnumaa kihelkondadesse laenu-hoiuühingud. Gümnaasiumi lõpetas J. 1906. a. eksternina ja Tartu ülikooli õigusteaduskonna 1910. a. 1. järgu diplomiga.

Juubilar on muuseas ka Eesti Kirjanduse Seltsi asutajaid-liikmeid, korporatsioon „Sakala" asutajaid, 30 a. tagasi toimetas ta Pärnus „Postimeest" ja hiljem „Meie Kodumaad". Artur Jungi tegewus wiimaste aastakümnete jooksul on olnud sedawõrd laiapiiriline, et siinkohal kõiki üksikasju wõimatu on loetella. Oma kutsealal, s. o. adwokaadi-ametis, on A. Jung töötanud pidewalt 27 aastat.

Rudolf Ziugow, õpetaja, sündinud 4. märtsil 1888. a. Räpina w. Wõrumaal.

Riigikohus

Kriminaalosakonna awalikul kohtuistungil 17. märtsil on arutusele määratud: Jüri Prukk'i, Woldemar Korjase, Karl-Eduard Feldmanni, Mihail Lowrentsi, Arnold Wõsobergi, Heinrich Leesi, Karl Meisteri, Gustaw ja Paul Kiiweri, Leonhard Jäänimäe (Jaanimägi), Karl Kallismaa (8 asja), Marta Lindemanni, Kaarel Teinesoo, Aleksander Männa (Mänd), Alma Kannuluiki, Johannes Tambiku, Jüri Hubergi, Hans Antoni, Anna Asti, Johannes Kamali süüdistusasi.

Autoliiklemine üle piiri ela[...]

Meile saabus 1936. a. 450 mootorsõidukit, meilt [...] 104 mootorsõidukit

1936. a. oli mootorsõidukite liiklemine üle piiri harukordselt elaw. Meile saabus üldse wälismaalt 450 mootorsõidukit, eelmistel aastail alates 1935. a. järjekorras 304, 286, 217, 162 ja 180.

1936. a. saabunud mootorsõidukid wiibisid Eestis kokku 3645 päewa, aasta warem 4196 ja weel warem 3515 päewa. Keskmiselt wiibis iga mootorsõiduk 1936. a. Eestis lühemat aega kui warem ja nimelt 1936. a. 8 päewa. 1935. a. 13 päewa. Mootorsõidukid saabusid meile peamiselt suwekuil: maist oktoobrini saabus meile 86,4% mootorsõidukite üldarwust.

Saabunud mootorsõidukite hulgas oli 1936. a. 362 sõiduautot, 70 mootorratast, 9 autobussi ja 9 weoautot.

Kõige enam saabus moo[...] mest, Saksast, Inglisest, Pr[...]

Eestis registreeritud m[...] jooksul wälismaal 127, sam[...] mail aastail, sest 1935. a. [...] mootorsõidukit ja weel ware[...] torsõidukite wälismaal wiib[...] 3298 päewani ehk keskmiselt[...] 1935. a. 3245 päewa ja kesk[...] nud mootorsõidukite hulgas [...] ratast ja 20 autobussi. [...] maist oktoobrini.

Nõmme teateid

Otsuseid linnawolikogu koosolekult

Erakorraline linnawolikogu koosolek peeti eile õhtul 18 woliniku osawõtul. Päewakord koosnes peamiselt jooksvatest küsimustest, nagu maksudest wabastamised, kinniswarade hindamise wastulaused, kruntide müük pärisomanduseks jne.

Lisaeelarwe, järjekorras wiies, wõeti wastu tasakaalus 5.979 krooni. Kulusid suurendati: administratsioon 2035 kr., hoolekanne 2020 kr., haridus 1160 kr., teistel aladel wähem. Tulude arwel on loota enamlaekumist tulumaksust 5.385 kr.

Wõeti wastu linnateenijatele ja -ametnikele, ühes arwatud linnawalitsuse liikmed ja linna töölised, teenistuswanuse tasu maksmise määrus. Teenistuswanuse tasu makstakse ainult Nõmme linna teenistuses oldud aja eest, riigiteenijate teenistuswanuse tasu normide järgi.

Nõmme majaomanike panga korraline peakoosolek peetakse reedel, 5. märtsil, kell 18.30 Rahwateatri ruumes.

Pärnu wõitis Mõisaküla males

8½ : 5½

Pärnus peeti Maleseltsi korraldusel Pärnu ja Mõisaküla waheline malematsch, mis toimus seitsmel laual; mängiti kaks wooru. Esimeses woorus mustade malenditega saawutas Mõisaküla märkimiswäärse tulemuse — wõigi 3½:3½. Teine woor kuulus Pärnule 5:2. Wõitjaks tuli Pärnu meeskond 8½:5½ koosseisus: A. Roth, J. Amitan, A. Kaskema, E. Kiiler, A. Raudsepp, A. Mänd ja J. Wirkus.

Lambakaswatus uutele alustele

Saaremaa maawalitsuse ruumes peetud kõnekoosolekul lambakaswatuse üle asuti seisukohale, et Saaremaal tuleb lambakaswatust arendada kahes sihis: 1) Põllul karjatatawate lammaste tõuks tuleb walida Kõljala põllutöökooli tõulawast pärit olewad Schopshire lambad ja 2) neis kohtades, kus karjatamine on wõimalik looduslikel karjamaadel, tuleb panna erilist rõhku ja arendama hakata eesti maalammast, milleks wajaliste suguisärade soetamiseks wõiks loota riiklikku toetust.

Narwa-Jõesuu t[...] wusesse Na[...]

Teisipäewa õhtul oli koo[...] olulisema punktina tuli kõ[...] Jõesuu jaoskonnawolikogu ja[...] walitsemise ja majanduse al[...] on Eestis uudseks asjaks ja[...] keskwalitsuse ja jaosk.-walits[...] korraldamiseks, siis wiiwitati[...] on üle 2 aasta töötanud ko[...] iseeneslt arendanud wälja [...] seni tundmata liitomawalit[...] linnawalitsus koostas nüüd [...] tatakse linnitamiseks sisemi[...]

Olulise punktina on m[...] jaoskonna-wolikogule jää[...] ja maksude määramise[...] na-wolikogu otsused esitata[...] tamiseks, siis sellel jaosk.-w[...] kult suurt wäärtust. Haridu[...] liselt Narwa linna wõimupi[...] juwitatud, et N.-Jõesuu ja[...] eis ei oleks niisugune, mis [...] usjuures jääksid tahaplaani[...]

Määrusest nähtub, et[...] Narwa-Jõesuu peremees o[...] wolikogu ja -walitsuse tööst[...] endale kaasakõnelemise wi[...] kõigis iseseiswa omawalitsu[...] Määruse kehtima paneku ga[...] täiel määral sõltuw Narwa[...] masolu on rahkem wormili[...]

Wolikogu kinnitas määr[...] linna tapamaja taksid 1937[...] tu sundmääruse keerte liiku[...] halmi pealtsionäär A. Kno[...] krunt N.-Jõesuus, Aia ja [...] Krundi suurus on 7000 r[...] K. tahab ehitada sinna su[...] krunti selles piirkonnas ja s[...] jooni enda kulul korda. W[...] jaatawalt.

Dien[...]

„Päewalehes" 22. we[...] „Piiritusepaat „Nool" k[...] leidub ebaõigeid andmeid[...] mootorpaadi „Noole" o[...] Pärn. Nikolai Loorents te[...] end mootorpaat „Noole"[...] Rannametsas, 25. we[...]

Teater · Muusika

„Estonia" teater

Kesknädalal, 3. skp., alandatud hindadega Lajos Bilahy komöödia „Päike paistab".

Neljapäewal, 4. skp., operett „Dshaina". Sellele etendusele wõib juhtida publiku tähelepanu, kuna siin esineb terwelt neli uut tegelast. Nimiosa täidab pr. Gerda Walentin-Galinsky. „Dshaina" meespeaosas — mereväeohwitseri Pierrina — Harry Kaasik, teine külaline selle etenduse koosseisus. Kolmandaks esineb Musotte'i temperamendikas osas esmakordselt Niina Reinik. Orkestri juhiks on Estonia teatri koormeister ja repetiitor pr. Tiiu Targama.

See oleks muide esmakordne juhus näha meie teatris daami orkestrijuhi kohal.

Sümfooniakontsert külalisjuhatajaga

Reedel, 5. skp., Estonia kontsertsaalis sümfooniakontsert, mida juhatab külalisena Rudolf Schulz-Dornburg (Berliinist). Kontserdi kawas on Wagneri Siegfried-Idyll, Rudi Stephan — kontsertpala orkestrile, Brahms — 3. sümfoonia (F-duur). Kontserdi algus kell 8 õhtul. Pääsmed eelmüügil teatri kassas.

Draamastuudio teater

(Saksa teatri ruumes)

Neljapäewal, 4. skp., kell 7.30 õhtul „Kewade".

Laupäewal, 6. skp., kell 7.30 õhtul Mari Möldre kuluõhtuks „Kewade", millise etenduse puhastulu läheb M. Möldre rawikulude katteks.

Pühapäewal, 7. skp., kell 14.30 „Kewade" ja õhtul kell 7.30 „Kewade".

Pääsmete eelmüük on kella 11—1 e. l. ja 5—8 õht.

Draamastuudio teatri reigreisid

„Kõrboja peremehe" r.-r.-etendus reedel, 5. skp., Kilingi-Nõmmel; laupäewal, 6. skp., Mõisakülas, pühapäewal, 7. skp., Abjas.

„Üks tuwike lendab merele" lähemad r.-r.-etendused on: neljapäewal, 4. skp., Jõgewal; laupäewal, 6. skp., Tartus, pühapäewal, 7. skp., Räpinas. Algus kell 8 õhtul.

Töölisteater

Täna „Walge lagendik" 8. korda. Algus kell 8 õhtul. Pääsmed 20—125 snt.

Neljapäewal „Karu läheb mee lõksu" 7. korda. Tungi ärahoidmiseks enne etenduse algust soowitame kasutada wõimalikult eelmüüki.

Reedel „Othello" ainukordselt üldhindadega. Kuna reedene „Othello" etendus on ainus, mis läheb üldhindadega, siis ärgu jätku keegi seda erakordset juhust kasutamata. Pääsmed 25 ja 40 snt.

Pühap. päewal „Oitsew meri" 36. korda.

ÜENÜTO segakoori kontsert

ÜENÜTO segakoor korraldab pühap., 7. skp., õhtul kell 8 Estonia kontsertsaalis oma järjekordse kontserdi, mille kawasse on wõetud rida laule eelpleenа 11. üldlaulupeo kawast, mitu laulu Soome huwitawalt koorilomingust ning Ed. Griegi kuulus kantaat „Uus isamaa" koorile ja baritonisoolole klaweri kaasmängul. Kontserti juhatab maestro Anton Kasemets ja solistidena on kaastegewad Arno Niitof (bariton) ja Hans Höpfel (klawer).

Raadio

Kolmapäew, 3. märts.

17.30 jääteateid (ainult Tallinn). 17.45 heliplaate ja reklaami. 18.00 praktiline muusikaõppetund — Riho Päts. 18.30 juhiseid wabaharidustööks. Haridusministeeriumi sekretär R. Mas: Kirjanduse walik raamatukogude täiendamisel. 18.50 Sergei Rachmaninowi kalweriheliteoseid (heliplaadid): 19.30 päewauudiseid. 20.00 ajanäitajaõiendus ja ilmateade. 20.05 J. Brahmsi soololaule. Esitab alt Jenni Siimon. 20.25 agr. E. Rugis: Sõnnikuhoid laudas. 20.55 harmoonikamuusikat heliplaatidelt. 21.35 kirjanduslik weerandtund. P. Ambur: Albert Kiwika romaan: „Nimed marmortahwlil". 21.55 walsse ja mazurkasid. RR orkester. Juhatab Fr. Nikolai. 22.55 päewauudiseid.

Parimaid wälismaa saateid.

Kesknädalal, 3. märtsil:

19.40 Budapest: Helmi Einer laulab.
20.00 London-Reg.: Orkestrikontsert.
21.00 Beromünster: Sümfooniakontsert.
21.45 Stuttgart: Schuberti-tsükl. 11. õhtu.
22.00 Rooma: Respighi oop. „Lucrezia" j. m.
22.00 Warsawi: Chopini-eeskawa.
22.00 Oslo: Orkestrikontsert.
22.00 Praha: Orkestrikontsert. Kalik, Jeshek, Szymanowski.
22.15 Droitwich: Sümfooniakontsert. Solistid: A. ja H. Buschid. Brahms, Schubert j. t.
22.45 Radio-Paris: Silveri lüüriline komöödia „Taltsutamatu megäär".
23.15 Brüssel: Orkestrikontsert.
23.20 Wiin: Kammermuusika. Quartetto di Roma.
23.30 Pariis PTT: Kammermuusika.

Neljapäew, 4. märts.

7.00 äratusmäng. 7.05 wõimlemist. 7.20 hommikkontsert heliplaatidelt. 8.10 hommikpalwus Jaani kirikust — kand. G. Klaus. 8.30 Tallinna turu ülewaade (ainult Tallinn). 8.35 jääteateid (ainult Tallinn. 13.00—13.45 kooliraadio. „Kellcks tahan saada". 1. Westlus elukutsest. Külaskäik kutsewaliku nõuande büroosse. Korraldaja dr. E. Kirschenberg.

17.30 jääteateid (ainult Tallinn). 17.45 heliplaate ja reklaami. 18.00 instrumentaalsoolosid (soolokontsert heliplaatidelt). 18.30 prantsuse keele tund — Kallista Kann. 19.00 nimede eestistamise weerandtund. 19.15 fanfaaridemarsse (heliplaadid). 19.30 päewauudiseid. 20.00 ajanäitaja-õiendus ja ilmateade. 20.05 tenor Aarne Wiisimaa esitab soololaule. 20.25 pool tundi perenaisele. Kodumajanduskoja aiandusnõunik Mari Rauri: Esimesed rohelised toiduained ja seemnete muretsemine. 20.55 „üle jõe". Kohtustseen J. Galsworthy romaanist. Dramatiseerinud A. Üksip. Näitejuht — Felix Moor. 22.00 sisepoliitiline ringwaade. 22.15 Capricciosid (kontsert heliplaatidelt). 22.50 päewauudiseid.

Parimaid wälismaa saateid.

Neljapäewal, 4. märtsil:

17.15 Droitwich: Sümfooniakontsert. Haydn, Brahms.
18.15 Warsawi: Klawerimuusika. Reger, Mendelssohn j. t.
19.00 Hamburg: Alfred Hoen (klawer).
20.05 Lahti: Ellen Ballen (klawer).
20.15 Berliin: Chopini klawerimuusika.
20.25 Praha: O. Straussi op. „Walsiunelm".
20.30 Budapest: Verdi oop. „Saatuse wõim".
20.50 Lahti: Orkestrikontsert.
21.00 Riia: Sümfooniakontsert. Medinsch, Dohnani j. t.
21.00 Kopenhaagen: Wagneri-kontsert.
21.00 Oslo: Sümfooniakontsert. Solist: R. Orloff. Bach, Schumann.
21.15 Bukarest: Sümfooniakontsert.
21.30 London-Reg.: Sümfooniakontsert. Sibeliuse 7. sümfoonia j. m.
21.30 Schoti-Reg.: Sümfooniakontsert. Juhatab John Barbirolli. Beethoveni 7. sümfoonia j. m.
22.00 Milaano: Cimarosa oop. „Salajane abielu".
22.30 Stuttgart: Brahmsi-kontsert wiiulile ja tschellole.
22.45 Radio-Paris: Mozarti-kontsert.
23.00 Stokholm: Wagneri oop. „Siegfried", 3. akt.
23.00 Brüssel: Orkestrikontsert. Tschaikowski.

Raudtee liinitööliste koosoleku nõudmisi

Raudtee tee- ja ehituste päewatööliste kutseühingu peakoosolekul peeti hädatarwiliseks ja awaldati nõuet wäiksemapalgaliste kuuteenijate ja kõigi päewatööliste põhipalkade tõstmiseks wastawalt elukalliduse tõusule. Koosolekul wiibis tööliskoja esindajana tööliskoja sekretär J. Rebane, kes andis ülewaate tööliskoja tegewusest ja lähemalt töökatwast ning tutwustas töölistele lühidalt „Tööliste töölepingu seadust".

Organiseerimise alal otsustati asuda käesolewal aastal erilise hoolega tööle.

Politseipeegel

Warastati töökelk. Sambla tän. nr. 3 elutsew Aleksander Tedro awaldas politseile, et teisipäewal kella poole seitsme paigu õhtul warastatud Oskari t. nr. 69 asetsewa maja õuelt tema töökelk 9 kr. 50 s. wäärtuses.

Kadusid uksekäepidemed. Oskari tän. nr. 9—2 elutsew Emilie Joosepi t. Schmidt awaldas politseile, et teisipäewa õhtul kella 8 ja 10 wahel warastatud Oskari tän. nr. 7 asetsewa maja wälisukse wasskäepidemed 3 kr. wäärtuses.

Laimawad kuulutused. Telliskiwi tän. nr. 50-a—4 elutsew Ellen-Marta Treublut awaldas politseile, et Toom-Kuninga tän. nr. 21—6 elutsew Ülo Ratasepp on tema korteri uksele ja sama maja läheduses olewale laternapostile kleepinud laimawa tekstiga kuulutusi.

Joobnud isikuid paigutati politseiarestimajja 2.

Wargusi pealinnas

Wana-Posti tän. nr. 13 asetsewast majast warastati 13 kr. wäärtuses Juuli Tammeriku õuna- ja pohlakeedist.

Pauline Matsonilt warastati Raua tän. nr. 10 asetsewa maja juurest töökelk 8 kr. wäärtuses.

Mihkel Kipperilt warastati Poska tän. nr. 12 õuelt käru 10 kr. wäärtuses.

Hilda Normanni kelk warastati Hura tän. nr. 4 asetsewa maja juurest. Kahjusumma hindab omanik 8 kroonile.

Tartu mnt. nr. 38 asetsewast majast warastati Oskar Ohlaki jootmislamp 12 kr. wäärtuses.

Hilda Pedrolt warastati Oskari tänawa raamatukogu juurest kelk 9 kr. wäärtuses.

Tänapäeval ei ole enam mõeldav, et naine v… olla ebateadlik enese ja laste tervishoiu k… musis. Nendega tutvumiseks lugege raama… „RAAMAT IGALE NAISELE" mis Kr. 2.50 asemel on praegu müügil Kr. — eest. Postmarkide vastu saadab Kirjas… „TAPPER" (Tartus. pk. 202) raamatu k… deta kätte.

Wana-Kalamaja tän. nr. 25 asetsewast maja… rastati Jona Timaschowi riideid 47 kr. wäär…

Pääsukese tän. nr. 3 asetsewa maja pööningul… rastati Minna Lillipuu pleksist wann 10 kr. … tuses.

Haabersti tän. nr. 13 asetsewast kuurist war… 35 kr. wäärtuses mitmesugust kraami, mis kuulus … Soole.

Kadaka teel nr. 10 asetsewa maja kojast war… Jakob Lobjaka 30 malmist õhujagajat 600 … wäärtuses.

A. Weizenbergi 100. sünni… päew

Kanepisse püstitatakse kujurile mälestusmä…

Esmaspäewal peeti Kanepis suurem nõupid… kujur Aug. Weizenbergi 100-da sünnipäewa tä… miseks, mis möödub 6. aprillil k. a. A. Weizenbe… sündinud Kanepi kihelkonnas. Otsustati asetada … Mihkli talutare seinale, kus elas A. Weizenberg… lestustahwel. Ühtlasi algatati mõte, et A. Weiz… gile tuleb püstitada Kanepisse mälestusmärk.

Vastutav toimetaja H. TAMMER.
Väljaandja Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisus.

Korteripakkumised

TALLINNAS.

Ametiskäija preili soovib korralikku preilit **kaasüüriliseks** Teatada slt. „IV linnajagu 8522".

Mööblitega tuba üksikule, soliidsele, kindl. teenist. härrale välja üürida. Sulevimägi 10—4.

Suur möbleeritud **tuba** ära anda Lembitu 16—7 (hoovimajas).

Toiduainete-kauplus ära anda ilusa korteriga (mitte kelder). Odav üür. Soov. kirj. slt. „Hästi tasuv 9296".

Korter ära anda — 3 tuba, köök, esik. Poska tän. 37—3.

Väike tuba ära anda Tarabella tän. 26—1.

Tuba mööblita, omaette sissekäiguga, Viljandi-Väikejaama taga Veerenni tän. lõpus Luite tän. 10—1.

Väiksem sissetöötatud **söögisaal** kohe ära anda. Teateid Harju tän. 29, kioskist.

Kaasüüriliseks wõib tulla kindlas teenistuses meesterahwas. Tatari 49—7.

Hästi möbl. päikesepoolne erasissekäiguga **tuba** ära anda. Kunderi t. 25—3.

Lihakauplus heas rajoonis ja sundmäärusele wastaw, kohe heal tingim. ära anda. Küs. Endla tän. apteegi wastast kioskist.

Laadaplatsil rauareas ära anda puhtam **rauakauplus.** Kirjad slt. „Patent 9572".

Kaasüüriliseks wõib tulla waikne mees südalinna, soowikorral lihtsa aga toitwa kostiga. Küsida Apteegi tän. lehekioskist.

Ametiskäija preili võib tulla **kaasüüriliseks** Liivalaia 28—7.

Ära anda **3-toaline korter** köögi, wanni- ja teenijatoaga. Pikk tän. 36, küsida majahoidjalt.

Kesklinnas moodsas majas **päikeserikas tuba** päewaseks kasutamiseks wälja üürida. Kirj. slt. „Ilus tuba 9338".

3-toaline **korter** üürile anda Oskari tän. 65—1.

Väike tuba ära anda Vase 10-a—4.

Äriruum ära anda. Suur Tartu mnt. 2 (turu ligidal).

Suuremad ruumid südalinnas üürile anda. Sündsad ühingule, klubile, söögisaaliks jne. Teat. kirjal. slt. „Juhus 9688".

Suur mööbliga tuba ära anda, wanni kasut., erasissekäiguga. Lembitu 27/6. Näha kl. 3—½5 ja õhtul pärast kella 7.

Töötoaruum pindalaga 60 r.-m. tööstuswoolu, kanalisatsiooni ning weeühendustega wälja üürida. Küsida Narwa mnt. 36, kojamehelt.

Erasissekäiguga soe, wäike **möbl. tuba** wälja üürida Köleri 6—1.

Üürile anda 2-toaline päikesepoolne **korter** köök, esik; wesi ja elekter majas. Kodu tän. 19, küsida poest.

5-toaline **korter** ühes kõrwalruumidega wälja üürida. Raua 44 / Teraje 3-b.

Ära anda kohe **juuksetööstus** käidawas kohas. Soowikorral wõib ka rendile anda. Teatada slt. „Korralik äri 9708".

Sissetöötatud **valmiskleitideäri** ühes töötoaga edasi anda, kapitaliga Kr. 600. Rataskaewu 6—4, Laasberg. Kl. 9—10 homm. ja 6—8 õhtul.

Uues kiwimajas ära anda mugawustega **korterid:** 1-toalised, 8 ruutsülda põrandapinda, 27 kr. kuus ja 3-toalised 45 kr. kuus. Näha wõib 4. skp. kella 10—2 Paldiski mnt. 49-a.

Ilus tuba mööblita ära anda Wene tän. 16—5.

Wälja üürida **keldrikorter.** Lubja tän. 5—1.

Korteripakkumised

NÕMMEL JA MUJAL.

Nõmmel, Mäe 1, jaama lähedal, ära anda **5-toaline korter** wanniga, weewärgiga ja kõigi kõrwalruumidega. Üür Kr. 60 kuus. Näha kohapeal, lähemaid teateid saab telef. 455-96.

Korteriotsimised

Korralik, ametiskäija neiu soovib **kaasüüriliseks** saksa või vene keelt valitseva üksiku naisterahva juure. Teat. slt. „Keelte praktiseerimiseks 9309".

Kaasüüriliseks eraldi tuba soovib riigiteenija, karske. Balti j. rajoonis. Kirj. slt. „Väike tuba 9574".

Kindlapalgaline meester. otsib ühetoalist **korterit** või kaasüüriliseks, Nõmmele. Teat. slt. „Korter 9522".

Vajatakse 3—4-toalist **korterit** Soovitav Narva või Tartu mnt. rajooni. Teatada slt. „9285".

Otsin hiljemalt 15. märtsiks **korterit** 1—2 tuba, esik ja köök, wesi, klosett korteris, 1. wõi 5. linnajaos, soow. uues majas. Kirj. slt. „G. S. 9319".

Härrad majaperemehed! Kellel on wälja üürida **korter 1—2-toaline** wõi waheseinaga, kolmeliikmelisele perekonnale, palun teat. ühes hinnaga slt. „Kaks ametiskäijat, 9589".

Noor prl. soovib väikest **möbleeritud tuba** kesklinna lähedale. Pal. teat. slt. „Korralik maksja 9551".

Lasteta abielupaar wajab **korterit** — tuba waheseinaga wõi tuba köögiga. Teat. ühes hinnaga slt. „Riigiteenija 9642".

Riigiametnik-õpilane otsib vaikset erasissekäiguga **möbleeritud tuba** raudtee peatuskohtade rajoonis Tallinnas või Nõmmel. Teat. slt. „Aastaüürnik 9636".

Otsitakse puumajas 2—3—4-toalist mõnusustega, hästi kuiwa **korterit** soowitaw alum. korral, 5. linnajao rajoonis kuni raudteeni, hind ei ole tähtis, mõne kuu üüri ettemaks wõimalik. Pal. teat. kirj. slt. „9697".

1—3-toal. **korterit** keskl. ümbruses vajab lasteta abielupaar. Pakk. saata slt. „Kapten 9661".

Keilas soowin üürida pikemaks ajaks korteri ühes aia wõi põllumaaga. Suurus ja hind teat. kirj. slt. „Flora 9610".

Korralik abielupaar wajab **korterit** kiires korras — 2 tuba ja köök, Raua wõi Wilmsi tänawale wõi sinna ümbrusse. Kirj. slt. „Korralik maksja 9632".

Korterit wajab kindlas teenistuses lasteta perekond, 4. wõi 5. linnajaos, tuba waheseinaga wõi köögiga. Kirj. slt. „Korter".

Kaasüüriliseks soowib noor üksik lihtne teenistuses proua. Kirj. pal. slt. „Ettemaksja 9712".

Tarwis nüüd wõi ligemal ajal erasissekäiguga **mööbl. tuba ja büroo jaoks 1—2 tuba.** Teatada slt. „Korralik maksja 9710".

ETA

Rohu- ja värvikauplus **TARVILA,** Urla maja passaashis, tulekahjus rikutud kaupade

VÄLJAMÜÜK

algab 4. skp.

Müügile tulevad suure **hinnaalandusega** kodu- ja välismaa parfümeeria-, kosmeetika-, rohu- ja värvikaubad, foto-, haigetalitus-, maalri-, reisi- ja vannitarbed, tualettesemed, desinfektsiooni- ja maitseained ning putukatõrje- ja puhastusvahendid.

Tööstuse ja Kaubanduse O.-Ü. **Estonafta.**

Müüakse

Pianiino firma Görs & Kallman, müüa. Lennuki tän. 33—7.

Müüa täiesti sõidukorras **sportauto** „Ford". Küsida Viljandi pritsimajast, telef. 78, Viljandi.

Lehmad müüa, värskelt lüpsma tulnud. Paldiski mnt. 26—3.

Brüsseli pitsi müüa Sakala 21—4, kella 1—2.

Troska müüa Paldiski mnt. 52-a.

Piljard wäga odawasti müüa Wabriku tän. 8-b, krt. 1.

Müüa suur polsterdatud nurgadiivan, 4 tooli ja ümargune laud, antiikne mahagonipuust raamatukapp, mahagonipuust tualett, kirjutuslaud ja muid asju. Näha kl. 10—12 ja 3—5 Pärnu mnt. 9—3

Müüa majaehitajale umb. 6000 tolli ehitusprusse, plankusid ja talasid. Teateid saab Tallinnas, Tina tän. 26—2, telef. 317-37.

Müüa 2 väheprugitud rege ja schkolaadi klaaskapp. Küsida V. Demini ärist Roosikrantsi 19, telef. 435-02.

Maja müüa, uus, hind Kr. 37.000, üür Kr. 3.900, wäljamaks Kr. 20.000. Wõib ka wahetada krundi wõi talu wastu. Soow. kirj. slt. „9570".

Noote, wene ja saksa romansse, müüa Püssirohu tän. 3—1.

Juhuslikult müüa **lokomobiil,** täiesti töökorras, esimene tööluba, 8 hob.-jõudu. Soov. kirj. slt. „Lokomobiil 9311".

IV linnajaos müüa uus **puumaja** teise maja ehitamise võimalusega. Vaheltkauplejateta. Teateid saab Harjumäe trepi juures lehekioskist.

Toiduainete-piimakaupluse **sisseseade** juhuslikult imeodavasti müüa. Järele küsida Roosikrantsi tän. 17—7.

Müüa odavasti hea **kuulipüss** (karu, hülge, luige, hane jne. laskmiseks). Nõmmel, Metsa tän. 10.

Müüa juhuslikult ja odawasti wabr. 3,5-tonn. Reo schassii ja 2,5-tonnil. korras Reo **veoautod.** Teateid saab Tallinnas, Wene tän. Koch'i autotöökoda. Tingimused head. Omanik.

Odavmüügi-raamatuid, mida mujalt saada polegi, leidub weel paar tuhat erinimelist Ploompuu kaupl., Nunne 11.

Kudumis-masin müüa, 6. kl., vähe pruugitud. Vajangu p.-k. 8, Kõde küla, Reinumardi talu, Elmest.

Ehituskrunt ühes alusmüüriga müüa Rahumäe jaama lähedal, suurus 260 r.-s. Teat. S. Pärnu mnt. 40—1, E. Nõmmik.

Müüa juhuslikult uus Philips **raadio** 5+1 lampi (võrk). Vabaduse plats 1—2, Tatari tän. nurgal.

Odavasti müüa diivan peegliga, üks saaligarnituur, kaks riietekappi, mõned valged lauakesed ja teisi majakolusid. Näha Terase 3-a/2, kl. 10—12 homm. ja 3—5 p. l.

Kraisõidu puhul müüa tammepuust **kirjutuslaud** (barokk), mahag.-raam. peegel. Wismari 19—3, kella 11—2 ja 5—8, telef. 431-38.

Elumuutuse tõttu juhuslikult odawasti müüa kolme poolega peegliga poleeritud kasepuust **riietekapp.** Kappeli tän. 3—6.

Kasepuust **riietekapid** ja puhwet müüa Oskari t. 32, töötoas.

Müüa kiwimajas Tina tänaval 30 ruutsülla põrandapinnaga nelja toa, teenija- ja vannitoaga **korter** Teateid saab Sakala 18—7, telefon 446-40.

Kiiresti odawasti müüa **brovning** 6,35, hõbepaberossitoos, jalg- ja käsiõmblusmasin „Singer". Sakala 44—2.

Odawasti müüa moodsaid **mööbleid** tammest. Töö korralik. Teen ka tellimiste peale. Kunderi 16—25, 2. korral.

Suure uulitsa ääres müüa 2 hästi korras **MAJA,** nendest üks kivi- ja teine puuehitus. Hind 60.000 kr. Maksutingimused väga soodsad. Teatada slt. „Soodus juhus 9670".

Edamer-juustu 45% müüb tööstuse hinnaga Lauritsa või- ja juustulaud turul 4.—6. märtsini.

Saepuru ja paagid-sisternid 400-lt — 13.000-lt. mahuga müüa Pronksi 3—4, tel. 303-55.

Juukselõikusäri müüa. Teat. slt. „Juuksetööstus 9692".

Järelmaksuga 1 Kr. alates, saate suures walikus **riide- ja pudukaupu** riide- ja pudukaupluses **„JDEAL",** om. S. Bellinson. S. Tartu 18, tel. 304-07.

Müüa südalinna ligidal korras 25-aastane **puumaja** hinnaga 24.000 kr. Teatada slt. „Kiire müük 9671".

Elumaja 5-kordne ühes 2-kordse vabrikuhoonega müüa Riias. Kuusissetulek Ls. 1050. Soovikorral vahetan Tallinna maja vastu. Küsida Jahu 3—1, tel. 432-91.

Wäheldane **ehituskrunt** Nõmmel müüa wõi wahetada mootorratta wõi auto wastu. Jõe 9—2, Tallinn, J. Tepner.

Elektripuurmasin rauahöövel, vedruhaamer ja rahakapp müüa Narva mnt. 12—13, tel. 314-25.

Müüa **traktor** Fordson ühes 2-sahalise Oliveradraga, hinnaga Kr. 1200. Teateid saab õhtul Nõmmel, Vabaduspuiestee 57—2.

Müüa uus tugev **diivan.** Hind väga odav. Narva mnt. 38—3, kl. 2—6 p. l.

Vesiveski müüa, suurejõuline, uue moodsa seadega (püüli- jne. masinad), saeweskiga ja taluga. Wäljamaks 26.000 kr. Kirj. slt. „Soodusmaks 9604".

Müüa magamistoa **mööblid** (poleeritud kask) ja söögitoamööblid (peitsitud kask). Küsida arh. F. de Vries, tel. 454-20 wõi 447-75, Saksa teater.

Pesurull müüa Tehnika tän. 4, töötoas.

Plekitööstuse täieline sisseseade ühes mudelitega müüa Riias. Lähemalt tel. 432-91.

Müüa wann — wannitoa, malm, email., 182 sm., kaalub apteegi (kullale) 1 kg., herneid keeduks, mõni kott, 23 snt. kg. Küsida Kesk-Kalamaja 1, õunakauplusest iga päew kuni kella 9 õhtul

Alati suures walikus odawate hindadega parimaid Eesti **postmarke** (Eesti post, Alta hädalist) ja teised, samuti saadawal kõikide maade postmarke. Wene t. 1, krt. 9, 2. korral.

Majad, krundid, talud, weskid, ärid ja tööstused headel maksutingimustel odawasti müüa. Teateid J. Kühle kontorist, Wiru t. 2/6, kella 11—1 ja 5—6.

Müüa uue kolmekordse puust **elumaja** üks kolmandik osa Tallinnas heas rajoonis, wäljamaks 10.000 kr., ülejäänud osa pikaajaline hüpoteeklaen. Teateid saab Raudtee tän. 14, uue ehituse juurest peremehelt kella 6 õhtul, pärast kella 6 Endla tän. 51—10.

Juhuslikult hästi odawasti müüa moodsaid **valmiskleite** üksikult wõi partiiwiisi. Pärnu mnt. 36 „Helgi" äris.

Müüa odavasti Orlovi tõugu **traaveltäkk.** Küsida Jakobsoni tän. 48—3.

Sõiduauto müüa wõi wahetada weoautoga. Teat. kirj. slt. „Weoauto 9720"

Ostetakse

Kõrgema hinnaga **OSTAN** pruugitud palituid, kasukaid, ülikondi, üksikuid pintsakuid, pükse, pesu, saapaid, pandipileteid, jalgrattaid, õmblusmasinaid, mööbleid, tulen kohale. Suur Karja tän. 8—8.

Ostan väikese maja Tallinnas või Nõmmel omanikult, soovitav hüpoteekvõlaga. Väljamaks kuni Kr. 7000.— Müüjaid palun teatada hind, asukoht, kuusissetulek ja muud müügitingimused kirjal. slt. „Aus kaup 8604".

Ostan kuni laupäevani kõiksugu pruugitud mööbleid, õmblusmasinaid, lühtreid, pronks-, vask- ja portselanasju, vanu veiniklaase, vanu rahasid, pilte, pildiraame, raamatuid igas keeles. Kirj. slt. „Ostja provintsist 9529".

Jahuveski rendin või ostan pikemaajalise järelmaksuga. Pal. teat. kirj. slt. „Soovitav vesiveski 9568".

Soovin osta heas sõidukorras **tõldauto** 1934. aasta mudelist mitte vanem ega mitte alla 9 h.-jõu. Palun teatada mis firma, kui palju sõitnud ja hind. Kirj. slt. „Puhtas rahas 9517".

Soovitakse osta **veoauto** kandejõud 2,5—4,5 tonni. Teat. mudeli aasta ja hind slt. „Auto 2,5—4,5 + 9547".

Soovin rentida või osta **restorani.** Pakkumised saata slt. „Restoran, 9535".

Parima hinna eest **OSTAN** kõiksugu pruugitud riideid, ka lasteriideid, pesu, saapaid, õmblusmasinaid, jalgrattaid jne. Olen Tallinnas 5.—8. skp. Kirjal. pakk. slt. „Petserlane 9718".

Briljante, kuld-, hõbe-antiikasju ostab kõrge hinnaga **L. Krasnokutsky ja poeg** Kuninga tän. 6, telef. 431-59.

Ostan **grammofone,** plaate, vaskasju ja mööblit. Kirj. slt. „Väljaviija 9299".

Soowitakse osta wäike aedniku **vedruvanker.** Teat. Koidula 7—7, Tallinn.

Soowin osta korras **seimeri.** Teatada Endla 59. Telef. 435-03.

Paadimootori, 16—25 H.P. soowin osta, wõib olla petrooleumi- wõi naftaküttega. Teatada slt. „Kroon 9631".

Sega- või palgimetsa soovin osta kuni 3 tiinuni. Teatada Tallinn, Roosikrantsi 15, toiduainetekauplusse.

Toapalme keskmises suuruses soowitakse osta. Teat. slt. „Palm 9648".

Soovin osta vanu **Peterburi pilte** (gravüürid), üksikuid lehti ja albumeid, musti kui ka värvilisi. Pakkum. slt. „B. L.".

Soovin osta **mootorratta** hinnaga 300—500 kr. Kirj. slt. „200—500 kr. 9578".

Mitmesugust

Kas leiduks ausa minevikuga naishing, kes **tutvuks** musikaalse, elus edasipüüdja täiskarske, kuid vaese noormehega? Ainult tõsised kirjad, soovitav fotoga, saata Türi, raudteejaama raamatukappi, isikut. nr. 560603 ettenäit., „Arno 29".

Varanduslikult kindlustatud leskperenaine 2 alaealise lapsega soovib **abielluda** 45—55-a. karske isikuga. Täieline elulookirjeldus ühes aadressiga saata tõsistel soovijatel Keava, isikutunnistuse nr. 237726 ettenäitajale.

Äraköhi. Äraköhi soovitame köha vastu rinna- ja kopsuhaiguste puhul. Eht ainult **„punase ankruga".** Valmistaja Medikon, Tallinn.

Lgp. härrad! Leiate ustava terve karske sõbranna, kui tutvute 25-a. maalt sõitnud prouaga. Täieline elulookirjeld. palun slt. „Ustav naine 9713".

Meeldiv lesk, äriomanik, soovib **tutvust** härradega, van. 35—60 a. Ainult tõsiste kirjade peale vastan. Kirj. slt. „Meeldiv lesk 9539".

Telefon südalinnas ära anda. Soov. kirj. slt. „Telefon 9556".

Rahamehed, keda huwitab tulutoow keemiatööstus, teat. kirj. slt. „3 miljonit, 9585".

Aastaid Australias viibinud usaldusväärne, arenenud silmavaatega, viisakas mees, kindlal tööalal ja teenistusega, soovib abiellumise mõttes soetada **tõsist tutvust** intelligentse, umbes 30. aastates eestlannaga. Kirjad tutvuse alustamiseks palun saata ühes elulookirjeldusega ja päevapildiga kuni 1. juulini. Mittemeeldivusel tagan ausasti päevapildi tagasisaatmise. Palun seda kuulutust võtta usaldavalt. Aadress: G. P. O., Sydney. Australia, Mr. A. Strant.

Rikkad härrad ja prouad! Aus korralik prl. palub tungivalt **60—70 kr.** laenu 4 kuuks, tagasimaks kindel. Kirj. slt. „Kiire 30 — 9284".

Daamid!

Igasuguseid soengusid tehakse kiiresti ja odavasti. Elektrilokid 150 s. alates, suured rullid. Välismaa vedelik. Pärnu mnt. 26, juuksetööstus **„SAIME".**

Laenu või osanikku on kohe tarwis äri laiendamiseks. Osanikul koht äris arwepid.-asjaajaja jne. Pakkum. slt. „Tallinnas 9582".

Keskealine iseseisew daam soowib leida heasüdamliku, waimselt arenenud, pikemakaswulise **meessõbra** (wan. 35—50), kellega wõiks wastastikusel meeldiwusel peatselt abielluda. Kirjad slt. „Ühine kodu 9314".

Autoomanikud ja -juhid! Kes tahaks kaasa teha lõbusa sõidu noore daamiga linna lähedale maale tallu, kewadpühade ajal? Kirjad, soowitaw fotoga, slt. „Lõbus sõit 9591".

Kas leiduks waba soliidne keskeal. wõi wanem härra parem. seltskonnast, kes oleks **sõbraks-seltsiliseks** intell. 32-a. iseseisw. daamile? Kirj. kolmes kohal. keeles slt. „Sangwiinik + lesk 1931".

Ausländerin geb. alleinst. jg. Frau, vermög., sucht Bekanntsch. m. Herren intellig. Kreise zw. Geselligkeit. Zuschr. sub „Kopenhagen" a. d. Geschäftsstelle d. Blattes.

Kindlas riigiteenistuses isik palub laenu **100—150 kr.** kindlaks ettevõtteks, tagasimaks protsentidega kindlustatud. Kirj. slt. „Riigiteenija 9307".

Vajan kiires korras laenu kuni **100 krooni.** Laenaja, kui soovib, võib edaspidi kaasa töötada. Kirj. slt. „Praktiline uudis 9576".

Seda preilit, kes 2. III kaardi järele Merepst. „Kilgase" ja „Rauaniidi" wabrikute asukohta päris, palun oma aadressi teatada slt. „Ehk wõin aidata 9326".

40.000 kr. laenu otsitakse moodsamale suurweskile, saeweskiga ja taluga, wäärtusega 105.000 kr. Kirj. slt. „Hea %, 9603".

1500 kr. otsitakse laenu ilusa Nõmme maja kindlustusel. Kirj. slt. „Ilus %, 9602".

Palun restor. „Astorias" wahetatud **„R.S.U." klubimüts** ühes märgiga kohe sinna tagasi saata. Isik on tuntud ja peetakse kinni.

Ksja Tallinna sõitnud preili soowib tõsist **tutvust** härradega, wanadus 35—45 a. Kirj. palun slt. „Kewad 9689"

Teatan… lugupeetud daamidele ja … dele, et oleme lahkunud j… tööstusest Narva mnt. 23 … tame nüüd **juuksetööstus… „BON…"** Lühikejalg 3 või Rüütli … netr. 479-77. Preilid: Adele, Mia, Lydia, Alic…

Teatan minu lahus elava naise (Evi) Kippari kuul… „Pvl." nr. 59, et minul … mingisuguseid võlgasid ja … pole ka toime tulnud teg… mille eest minul või mõn… sel tuleks vastutada. H. Kip…

Noor sümp. kena wäli… korralik preili soowib **tutvuda** wanema sümp. jõuka h… hea sõbra leidmiseks. K… kohe ei ilmu. Kirj. slt. … sõber 9620".

Sümpaatne intelligentn… rimees, kes pärast pühi … merele, soowib **tutvuda** preili wõi daamiga, kes … mõneks kuuks mõnik… krooni. Protsendid kokk… Pal. teat. slt. „Üksi… 9656".

Saadaolewaid **võlgu,** täitmislehti, weksleid jn… tan ja selgit. maksuwõim… saata Tallinn, postk. 20…

Talu, 17 ha, ühes kriiphoonega… tida, Tallinnast 32 km. … Jahu 3—1.

Karske mees **tutvuks** abielu mõttes meeldiw… wõi pr., kel on endal ko… kes suudaks weidi kaasa… ühise kodu loomiseks, w… — 28 a. Kirj. slt. … soow nr. 9684".

1. märtsil k. a. Ta… Narwa minewalt rongil… külas maha minnes ek… ümber wahetatud **käsipakk.** Pali omanikku palun jel… kirjeldusega teatada, kuh… saata. Teat. Arukula … nõudmiseni „Ehitus" al…

Talu rendile anda. Teateid sa… hapeal Kernu v. Mõn… Sikala t.

Noormees (riigit.) hakata tegutsema ärialal… **osanikuna** ükskõik millises ärilise… wõttes, kuni 2000 kr… ühes kaasatöötamisega. … ka ainult palgalisena, … summa suuruse kaut… Ausad pakkumised palun … slt. „Higlus ühendab 96…

Korralikud hariud … kellel teist puudub hea … kaalne sõber, see laenak… le neiule (keskk. lõpuk…

80 kroon…

Kohtamisi mitte määrat… kirj. slt. „Mitte flirtija…

Kadunu…

Kaotatud **vaskpitser,** … palutakse waewatasu … anda Weneturul a… o.-ü. „Mootori" kontori… teat. kust wõiks kätte… kirj. slt. „Waewatasu 9…

Raha. suurem summa tasku … mentidega 1./2. märts… Narwast Tallinna sõitn… gilt Rakweres lahkudes… tud. Wõõra raha kao… jatindes suurtesse rask… palun ausat leidjat lei… kuda slt. märgusõnaga … nud" wõi Rakwere pol…

Pidud

ESTONIA TEATER

Kesknädalal, 3 märtsil,
kell pool 8 õhtul
9. korda alandatud hindadega
„Päike paistab"
Lajos Bilahy komöödia 8 waat.
Ungari Teaduste Akadeemia
poolt auhinnatud teos.
Pääsmed Kr. 1.— kuni 10 s.

Neljapäewal, 4. märtsil,
kell pool 8 õhtul
11. korda harilike hindadega
„Džaina"
P. Abrahami operett 8 waat.,
8 pildis.
Nimiosas külalisena Narwa
teatri primadonna Gerda Ga-
linsky ja Pierre'i osas külali-
sena Harry Kaasik.
Pääsmed Kr. 2.50—80 s.

Teisipäewal, 5. märtsil,
kell pool 8 õhtul
29. korda alandatud hindadega
„Niskamäe naised"
Hella Vuolijoe näidend.
Proloog ja 4 pilti.
Pääsmed Kr. 1.— kuni 10 s.
Teatri kassad avatud: kella
12—4 p. l. ja õhtul kella 6-st
poole 9-ni.

Draamastuudio teatri ringreisilt
„Kõrboja peremees"
A. Särewi dramatiseering
8 waatuses.
A. H. Tammsaare romaani
järgi.
Näitejuht — Andres Särew.
Lawapildid — Pärn Naudwee.
Simdis, kolmap., 3. märtsil.
Kilingi-Nõmmel, reedel,
5. märtsil.
Wõiskülas, laup., 6. märtsil.
Abjas, pühap., 7 märtsil.
Pärnus, esmasp., 8. märtsil.
Wiljandis, teisip., 9. märtsil.
Wõhmas, kolmap., 10. märtsil.
Suure-Jaanis, neljapäewal,
11. märtsil.
Türil, reedel, 12 märtsil.
Järwa-Jaanis, laupäewal,
13. märtsil.
Wajangul, pühap., 14. märtsil.
Tamsalus, esmasp., 15. märtsil.
Algus kell 8 õhtul.

„Oks tuvike lendab merele"
A. Adsoni näidend 8 waatuses
Näitejuht — Ruut Tarmo.
Lawapildid — Pärn Naudwee.
Põltsamaal, kolmap., 3. märtsil
Jõgewal, neljap., 4. märtsil.
Laius-Tähkweres, reedel,
5. märtsil.
Tartus, laup., 6. märtsil.
Räpinas, pühap., 7. märtsil.
Petseris, teisip., 9. märtsil.
Wõrus, kolmap., 10. märtsil.
Antslas, neljap., 11. märtsil.
Walgas, reedel, 12. märtsil.
Tõrwas/Tõrgulinnas, laup., 13. märts.
Rõngus, pühap., 14. märtsil.
Otepääl, esmasp., 15 märtsil.
Algus kell 8 õhtul.

TÖÖLISTEATER

Kolmapäewal, 3, märtsil,
kell 8 õhtul
8. korda
harilike hindadega
„Valge lagendik"
Ewald Tammlaane näidend
4 waat. 6 pildis.
Pääsmed 20—125 sendini.

Neljapäeval, 4. märtsil,
kell 8 õhtul
7. korda harilike hindadega
„Karu läheb mee lõksu"
Artur Adsoni komöödia 3 vaa-
tuses. Pääsmed 20—125 senti.

Reedel, 5. märtsil,
kell 8 õhtul
ainukordselt üldhindadega
„Othello"
W. Shakespeare'i tragöödia
5 waatuses
Pääsmed 25 ja 40 senti.

Pühapäewal, 7. märtsil,
kell ½3 p. l.
36. korda
harilike hindadega
„Õitsev meri"
A. Särewi dramatiseering
A. Mälgu romaani järgi 8 w.
8 pildis.
Pääsmed 20—125 senti.
Kassa awatud iga päew kella
12—4 päewal ja 6—8 õhtul.

KINO HELIOS

5, 7, 9.
Viimaseid päevi
Hans Söhnker
üllõbusas filmis
„Teenrid lasevad paluda"

SAKSA TEATRI RUUMES
kolmap., 3. märtsil 1937. a. kell 8 õhtul
spordiselts „KALEW'i"
nais- ja meeswõimlejate esinemine

Juhatawad pr. F. ALEW ja hra R. WIHMAR.
Pääsmete hinnad Kr. 0.50 — Kr. 1.75 müügil teatri kassas esinemise päewal kella 3 peale.

TALLINNA NAISHARIDUSSELTS
korraldab neljapäeval, 4. märtsil s. a., kell 8 õht., Pärnu mnt. 41, sihtasut. „Rahvamaja" saalis (kino „Kungla" tagahoovis) loengu, kõneleb dr. Alma Ast teemal:
Suguhaigused ja abieluõnn
Sissepääs 20 senti.

KUULUTAJAILE TULNUD KIRJAD

2. märtsil sisse tulnud kirjad.

102 ja 96 — 6997	8	Lii 16	3
1937+8347	4	Liisu 20	5
1306	1	Linda, Leida	2
1714	1	Läige 8582	5
1937. a. töö 8465	2	Lepib kõigega 8798	1
2307	9	Maret 18, Liisu 20, Tiiu 22, Viiu 23	8
25—37 a.	7	Müüjanna 1937 — 8533	6
2 põikpalkehitust	3	Meister 1366	6
27—37 a.	1	Müüja 1357	22
25.000+%	2	Many 20	3
379	1	Mitte joodik 8736	1
36+7968	1	Meeldiv kodu 8348	3
4274	1	Moodne raadio 6987	1
43+9144	1	Minevikuta 8648	3
5. linnajagu 8298	1	Maja 15.000 — 7941	1
6917	5	Majad 8504	1
7000	1	Mata 8664	1
7994	1	Maja Kr. 18.000 — 8824	3
7000 — 8615	2	Majake Nõmmel 8397	4
7779	1	Märtsikuu 8562	1
8778	26	M. S. 9179	1
8787	1	Noormees 8540	1
8766	7	Nüüd või edaspidi 8293	1
8729	8	Oleme teineteise õnn 26 — 8537	5
8773	9	Õuna 8390	2
8511	1	Otsesamm	7
8813	1	Ostja Petserist 9178	5
8438	1	Ootan 9043	2
8311	1	Ostja 8344	1
8369	1	Ostja provintsist 9025	1
8642	1	Oma korter 8515	1
8811	1	Ostja maalt 8679	1
8223	1	Ostja Otepäält 9012	1
8682	1	Osanik 9122	1
8337	1	Ootan 8559	2
8235	1	Omaette maja 9136	1
8406	1	Olen korralik naine 8467	1
9066	2	Peipsi äärest 9182	4
Aednik 8796	3	Pagaripoiss 18+8826	1
Arno 8374	1	Pangandus 8448	1
Ats 26, Juts 27	1	Puhas raha 8170	1
Ausad teenijad 8788	7	Pärnutar 5486	1
Aus juht 8808	2	Praktikant 7794	1
Aus ja virk	1	Püsiv teenistus 8351	1
Autojuht ja tööline 9015	1	Pühiks pulmad 8568	1
Auto 9111	1	Pensionär 9027	1
Autotehnika tundja	2	Rahul kõigega 8745	9
Aus sõprus 7840	1	Reklaam 8756	13
Auto 1267 — 6978	1	Raha + kiirelt 8632	1
Barin 8505	1	Riigiteenija 8563	1
Benno 28 a. + 8486	1	Rohuteadlane 8705	1
Diant 8422	1	Remonttöökoda 8665	1
Edasiõppija 8790	1	Saareneiu 8779	10
Elki 18	1	Sümpaatne lesk 8194	3
Erakordne juhus 964	1	Soov. usupoold. 6992	4
Elaksin sulle 9002	5	See mu elu	18
Elukevade 9049	2	Seiklustega Ameerika	1
F. + V. 8324	1	Siiri 27 a. — 6896	1
Frakk 8574	1	Sale 25	1
Hoolas tütarlaps 6963	1	Soovitav fotoga 8383	3
Hea ehitus 8718	2	Soliidne ostja 9131	1
Hea sõber onu 8613	2	Soodus müük 8471	1
Heljo	1	S. T. 8445	1
Hea modist 9188	1	Suur talu- ja ärikoht 6920	5
Hästi vilunud 6989	3	Soliid, kindel 8057	1
Hea juhus 9965	1	Teenistus 4—7 kr. päev	7
Hea sõber 9118	1	Tugev ja virk	100
Ideaalne abielu 8697	5	Talu 8437	2
I. K. T. 8685	3	Tubli 8367	10
Ideaalne abielu 8079	1	Tiju 22	2
Juts 27	1	Teenijad 8817	17
Kinnisvara 8794	3	Truxa 27 + 8325	6
Kestev töö 9116	7	Tuba 8761	12
Kestev töö 8588	3	Tuba 8747	1
Kiire 9137	2	Truu sõber 8436	2
Kuupalk 100—150 kr.	14	Talu maal 8341	6
Kentmanni tän. korter 9162	1	Talu mere ääres 8853	1
Kuupalk +%% 8832	10	Taluperenaine 46 — 8245	1
Kindel riigiteenistus 8737	3	Tööd ei põlga 8821	2
Kiire äriks 8760	1	Töö 8820	1
Kiire 8818	5	Tehnik 8480	1
Kindel kapital 8338	2	Tõsine ostja 8656	2
Kiire 8477	3	Tulevik 8692	1
Krunt 1937 — 8650	1	Tuba 21 + 4240	1
Kindel ostja 8459	1	Telefon	1
Kindel ost 8668	4	Tüse 31	2
Kiiresti vajan endale 8367	1	Teenija 1279	2
Kindel teenistus 6944	3	Talu 8191	2
Kestev töö 8572	2	Tühi pood 9019	1
Kunstlilleraud 7909	1	Ustav 8772	13
Kudumismasin 8789	2	Üksik neiu 8813	14
Kesklinna I järk 9180	3	Uus elu 48 + 9144	7
Kiire 8243	1	Ühine kodu 9177	3
Kangur 8750	1	Ühiselt parima tuleviku poole 8395	7
Kapp 8185	1	Üksik tütarlaps 8809	2
Kapral	2	Üksik korralik maksja 8752	1
Kanatüdruk 9163	1	Uues majas 9097	2
Kassapreili 8129	1	Ühine huvi edasijõudnutele 8001	1
Käealune 8748	1	Ühine tee 9103	2
Karjatalitaja 9084	1	Ühekroon. raha 11290408	1
Kasulik tööstus 10.500	1	Üksi igav 8439	1
Kojamees 8358	1	Ühes hinnaga 6957	1
Korralik noormees 8825	15	Viimane palve 8400	2
Korralik maja 9079	1	Vilunud käealune 8826	1
Korralik noormees 8850	1	Vilunud tööjõud 9135	12
Korralik maksja 8332	1	Veni vidi vici 8440	4
Kohe 8764	6	Vilunud kangur 8259	1
Kohalikes keelis 8696	3	Virk kärmas 8802	7
Kohe raha 8743	4	Viiu 23	1
Kohe tarvis 9045	3	Väike ruum 8738	2
Kodukolle 8514	2	Vallatu 159 — 8699	7
Korralik maksja 9105	1	Vaibasõlmija 9163	4
Korralik maksja 8747	1	Vaike 22, Eevi 22, Lii 16, Heljo 17, Elki 18	1
Korralik maksja 8339	1	Vilunud, kained	3
Kohane 8260	1	Vaikne iseloom 25 — 9006	1
Kodune + hoolas 8268	1	Vilunud, kaine	1
Kondiitriäri 9117	2	Väga korralik 8549	3
Korralik tütarlaps 9041	1	Vilunud õmbleja 8357	2
Korralik 8765	1	Vastav tasu 8481	2
Kontoriametnik 8134	1	Valitud varad 8606	2
Kohe 8264	1	Vaikne kodu 6761	2
Korralik ehitus 7064	1	Vabaduserist 7815	1
Korralik töö 45 + 9046	1		
Korter 8655	1		
Lihaäri 8763	12		
Lepin kõigega 8819	2		
Lepin ka praktikandikohaga 8732	1		
L. G. 8578	1		

Kokku 829 kirja.

„Laste Rõõm" on laste õnn!

DRAAMASTUUDIO TEATER
(Saksa teatri ruumes)
Neljapäewal, 4. märtsil,
kell 7,30 õhtul
„Kevade"
A. Särewi dramatiseering 8 w.
6 pildis. O. Lutsu „Kewade"
järgi.
Näitejuht — Leo Kalmet.
Lawapildid — Pärn Naudwee.
Laupäewal, 6. märtsil,
kell 7,30 õhtul
Mari Möldre tuluõhtu
„Kevade"
Pühapäewal, 7. märtsil,
kell 14,30
„Kevade"
Pühapäewal, 7. märtsil,
kell 7,30 õhtul
„Kevade"
Eelmüük awatud kella 11—1
e. l. ja 5—8 õhtul.

TALLINNA FOTOKLUBI
Neljap., 4. märtsil 1937. a., kl. 7 õht. Gustav-Adolfi gümnaasiumis (III korr.)
LOENG
kaamera objektiividest ja optika seadusist, ühes valguspiltidega. Sissepääs maksuta.
JUHATUS.

Tunnid

Gümnaasiumi lõpetanu annab odavasti
järeleaitamistunde
Kirj. slt. „Repetiitor 9555".

Matemaatika,
ja füüsika tunnid keskk., kolledži ja tehnikumi eksameile.
Harju 35—1

Soowin wõtta
laulutunde.
Palun teatada slt. „Kiire õppimine 9650".

Inglise, prantsuse, itaalia, hispaania, saksa, wene, eesti keelt õpetatakse (ka koju käies)
Berlitzi meetodil
Broschüürid ja isiklik proowitund maksuta. Wene tän. 16—5 Ettewalmistus eksamitele.

Wilunud õpetaja annab
eesti ja saksa
keele tunde täiskaswanuile ja õpilastele. Teat. kirj. slt. „Wilunud jõud, 9701".

Viiulitunde
annab edukalt dipl. helik. J. Liit Falkpargi 24—28. Kõnet. kl. 8—5 p. l.

Saksa keele
tunde antakse hästi ja ustawalt Wana Kalamaja tän. 7, krt. 4.

Tööotsimised

Kaks energilist
tütarlast
paluvad tööd tööstusse, vabrikusse või kontorisse. Teat. slt. „Mirja + Ira, 9565".

Mitmekülgsete huvidega noor leskpr., gümnaas. harid., kes valitseb 3 kohal. keelt, mängib klaverit, kohaneb kiiresti iga ametiga,
soovib kohta
Võib ka majapidamist juhtida. Kirjad slt. „Kohusetruu 9297".

Noor naine palub
passikohta.
Kirj. slt. „Hoolas 9523".

Õmblejad!
Palun, võimaldage töökale, korralikule käealusele tööd. Kirjad slt. „Edasiõppija 9531".

Tähelepanu!
JUUDIPROUA
palub kohta ettekandjaks, kinno, vabrikusse, hotelli, toatüdrukuks, restorani. Valitseb keeli, nõus ärasõiduks, on välismaal töötanud mitmesugustel aladel. Teat. kirj. slt. „Välismaalanna 9549".

Korralik, aus tütarlaps palub kes võimaldaks
töökoha.
tööstusse, ärisse, kinosse kohanäitajaks, söögimajja või asutusse ettekandjaks. Suuteline maksma väiksema tagatise. Kirj. palun slt. „Hea saatus 9290".

Haritud intelligentne
preili
otsib kohta, on nõus minema majja, aitama majapidamisse. Kirj. slt. „9571".

Palun kohta
talusse, kas karja juure või midagi muud kergemat tööd. Palun teatada Tännasilma küla, Otsa talu O. Lutsberg'ile, Pääsküläs.

Noor neiu
otsib kohta vabrikusse, tööstusse, kontorisse või kuskile õpilaseks. Teat. Nõmme, Koidula tän. 8—3.

Hiiu neiu
soovib kohta lihtsamasse perekonda või toiduainetekauplusse, omab tunnistused. Vaatama tulla Jakobsoni 61—2.

Krundi Nõmmel
suurus 400 ruutsülda, annan isikule, kes võimaldab koha noorele, energil., haritud neiule. Võib olla ka füüsiline töö. Palk alates 30 kr. kuus. Kohaneb kiiresti kõigega, eriti hea ärisse. Kirj. pal. slt. „Victoria 8843".

20-aastane noormees, wilunud lukksepa- ja
sepatöös,
otsib tööd ükskõik mis alal. Pakk. slt. „9583".

Lgp. pagarid!
Wõimaldage täiesti karskele noormehele käealusekoht, on enne olnud, jääb ootama. Kirj. slt. „9316".

Täiesti vilunud
pesunaine
soovib päeviti pesukohti, peseb hästi puhta ja klaari pesu ja hävitab igasugused plekid pesust. Igaühele, kes soovib, võib triikida ka tärgeldatud pesu. Teat. kirj. slt. „Töö väga korralik" või S. Tartu mnt. 58—8.

Masinist-kütja
soovib teenistust, omab veel lukusepatööoskuse, on töötanud mitmesugustel masinatel iseseisvalt, tehes ka vajalikud remondid. Teat. slt. „Masinist, 9310".

Vilunud
raamatupidaja,
bilansivõimeline, kauaaegse praktikaga, pealeselle tunneb hästi elektri- ja raadiotööd, otsib vastavat kohta, on nõus ka ära sõitma. Kirj. slt. „Raamatupidaja + raadio, 9557".

50 kr. sellele, kes soovitab noormehele mingisugust
tööd
kaubalaeva trimmeriks või masina õpipoisiks. Kirjad slt. „Korralik noormees 9541".

Naiskutsek. majapid. alal õppinud tütarlaps
palub kohta
ükskõik mis alal. Kirj. slt. „Rahul kõigega 9598".

22-a. korralik karske
noormees
palub mingisugust tööd tööstusse ärisse, ladusse wõi mujale. Kirj. slt. „Rahul kõigega 9601".

Noor neiu
soowib teenistust, kas perenaiseabiks wõi üksikteenijaks. On enne teeninud. Kirj. slt. „Töökas 9822".

Usklik maanoormees
palub tööd,
on kõigega nõus. Kirj. slt. „Tööline usklik, 9540".

Tuntud saarepuuseppade
artell
palub jälle võimaldada tööd, kas uute ehitust, remonti või muud vähemat otsa. Võib olla ka ühe mehe töö. Teat. slt. „Nüüd või hiljem, 9295".

18-aastane noormees soovib
mööblisadulsepa
õpipoisiks. Palun teatage ühes palgatingimustega slt. „Energiline 9289".

Aus saareneiu
palub mingit tööd ükskõik mis alal, kas päewa- wõi tükitööd, wõib olla ka maja- wõi taluteenijakoht. Omab tunnistused. Kirjad slt. „27 + 9587".

Neiu palub
südamest kohta teenijaks, passijaks wõi kuskile tööstusse. Lepib kõigega. Käib oma korterist. Pal. teat. slt. „Paluja 9590".

Lukusepp,
tööstuskooli lõpet., otsib kohta, teeb matriitsitööd kui ka igasugust masinatööd, nagu treimine, freesimine jne. Teat. pal. jätta slt. „Lukusepp 9594".

Lp. tööandjad!
Palun, wõimaldage noorele Hiiumaa tütarlapsele koht tööstusse, wabrikusse, perekonda wõi söögimajja. Nõus kõigega. Kirj. pal. slt. „Korralik 18 — 9638".

Keskealine korralik maaneiu
soovib kohta
Armastab lapsi, keedab iseseisvalt, võib ka iseseisev perenaine olla, või perekonda, soovitav kristlik. Pakk. 4. märtsini slt. „Keskealine 9633" või kaubelda 3. märtsil kella 5—8 Madara t. 16—9.

Wanem lesknaine
soovib kohta.
Oskab iseseiswalt keeta, räägib wene keelt. On puuduses. Palub kristlikku perekonda. Kirj. slt. „9607".

Wilunud
pesunaine ja köögiteenija
soowiwad kohta. Kirj. slt. „Oma korter 9617".

Korralik wanem
naisterahvas
palub passikohta, omab head tunnistused ja isiklikud soowitused. Kirj. slt. „Wäga korralik, 9625".

Raskesse seisukorda sattunud naine
palub tööd,
kas passijaks, nõudepesijaks wõi aedniku juure, tunneb hästi seda tööd. Pal. kirj. slt. „9624"

Noor lastearmastaja
neiu palub
majateenijakohta. Teat. slt. „Enne teeninud 9621".

Gümnaasiumi lõpetanud
noor neiu
soovib mingisugust teenistust. Oskab raamatupidamist ja masinakirja. Teat. slt. „Töökas 9635".

Wilunud ehitusmeister teeb soodsatel tingimustel
majadele sisemist ja välist parandust,
wärwib, tapetseerib. Täieline wastutus, head soowitused. Kirjad slt. „Meister 9637".

Aus saareneiu palub
teenijaks
lihtsamasse perekonda. On töökas. Teat. Apteegi tän. 14—1, Nõmmel.

Lgp. mantliõmblejad!
Palun wõimaldage wilunud töökale preilile tööd. Kirj. slt. „9615".

Korralik wanem naisterahwas
otsib kohta.
kas keetjaks wõi üksikteenijaks, linna wõi wäljasõiduks. Kirj. slt. „Ustaw 9646".

Vilunud naiskokk
otsib kohta
Teat. kirj. slt. „Hea kokk + 50, 9691".

Teenistust
otsib wanem pesunaine, kas laste juure wõi pesukohta. Uus Tatari tän. 18—5.

Ehitustehnik
hästi wilunud kõigis töis, otsib teenistust, wõtab enda peale teha remonttöid ja majade walitsemist. Teat. slt. „Korralik jõud 9628".

Tütarlaps
palub õpilasekohta ärisse, kontorisse wõi wabrikusse. Pakk. saata slt. „Oman soowitused, 9654".

Lgp. töösturid!
Võimaldage töökale ja korralikule maanoormehele mingisugust tööd, kas või ajutiselt paariks kuuks. Teat. kirj. slt. „Töökas 9693".

Korralik neiu
wajab kohta. Wõib olla ka passikoht, käib oma korterist. Kirjad slt. „M. H. 9618".

Kutsetunnistusega
trükkija-meister,
kes tunneb täielikult ka ladumist ja on pikemat aega wastutawa juhatajana töötanud, otsib wastawat kohta. Nõus ka prowintsi. Kirj. slt. „Trükkija-meister + 9622".

Lgp. lukuseppmeistrid!
Korralik kiire töömees, lukusepp veevärgi ja keskkütte alal, otsib tööd. Teatada Kana tän. 6—3, Alex.

Haritud neiu,
keskmistes aastates, soowib teenijaks-perenaiseks üksiku härra wõi proua juure. Tunneb majapidamist ja teeb kõik ettetulewad tööd. Teat. kuni 6. märtsini slt. „9658".

Maatütarlaps
palub tööd.
Kohaneb kõigega — ärisse wõi majateenijaks. Kirj. slt. „Töökas Linda 9676".

Korralik töökas
noormees
soowib teenistust ükskõik mis alale, on kõigega rahul. Kirj. slt. „Wajab tööd 9338".

Jalgrataste värvimisi ja remonteerimisi tehakse ruttu ja hästi. Kõik osad kohapeal saadaval. S. Tartu mnt. 42, telef. 311-96.
Vold. Laanberg.

Tehakse kõiksugu
mööblipolsterdamistööd.
Tulen ka koju tegema. Töö hea ja odaw. Kuninga t. 5—6.

Aus korralik neiu
palub tööd ükskõik mis alal, wõib olla toiduainetekauplusse, lihtpesu-triikijaks pesumajas, passijaks majas wõi mingisugune teine töö, on rahul kõigega. Kirj. slt. „Töökas 9629".

Kasutage juhust! On waba weel üks karske hea praktikaga
1-liigi autojuht
kes on wilunud igasugustel wedudel linnas ja maal ja remondis. Kirjad slt. „Täiesti wilunud 9709".

Leskproua 2 wäikese lapsega, gümnaasiumi haridusega, palub
teenistust
Kirj. slt. „Näljas ja külmas, 9706".

Täiesti karske
motorist
otsib mingit teenistust, tunneb ka lukusepa- ja puutööd, wõib ka maale. Kirjad slt. „Karske motorist 9641".

Autojuht,
1-liigi, otsib kohta, on täiesti wilunud metsaweos ja igal masinal. Kirj. slt. „10 aast., 9685".

Soowitustega ja 7-a. praktikaga
autojuht
otsib kohta ükskõik mis masinale. Teat. slt. „Täiesti usaldataw juht 9613".

Tütarlaps
soowib ettekandjaks wõi midagi muud. Kirj. slt. „Harjub ruttu 9707".

Naiskokk
kauaaegse wilumusega, otsib tööd söögisaali wõi restorani. Kirj. slt. „Ainult Tallinna 9704".

Kangrud!
Palun, wõimaldage noorele töökale naister. õpilaskoht, wõi mõnda muud tööd. Teat. slt. „Armastan tööd 9720".

Lugupeetud
õmblejad!
Palun wõimaldage wilunud mantliõmblejale tööd tellitud wõi laagritöö alal. Kirj. slt. „Lootus 9702".

Täiesti wilunud
juuksur-neiu
soowib kohta meestetööle. Teat. slt. „Kindel töö 9596".

Kaks puuseppa
otsiwad tööd, remonte wõi uute ehit. tööd enda peale wõttes. Teat. slt. „Saarlased 2+9595" wõi isikl. Tondi 38—5.

Tütarlaps
soowib kohta tööstusesse, wõib ka õpilaseks. Kirj. slt. „Rahul kõigega 9606".

Lp. tööandjad!
Palun wõimaldage 2 korralikule naisterahwale tööd tööstusse, wabrikusse, suuremate laste juure, passikoht wõi ükskõik missugust tööd. Kirj. slt. „Tänulikud 9614".

Tööpakkumised

Tarvis vilunud
naiskokka.
Kaarli tän. 10.

Ärilise kalduvusega isik leiab
kestvat teenistust
Teatada slt. märgusõna all „Esindus 9550".

Wajatakse ärisse noori ja korralikku
tütarlast
soowitaw kes on warem äris olnud. Tulla kella 6—9 õhtul Koidu t. 120—9.

WEETEEDE WALITSUS
annab wälja awalikel walikpakkumistel 16. märtsil 1937 a. kell 10 Tallinna sadama ja Lasnamäel asetsewate walitsuse hoonete juures
puhastamise tööd
3 aastaks, arwates 1. aprillist 1937. a. Pakkumiste tagatisrahwi suurus on 5% ja lepingu täitmise kindlustuse suurus on 10% pakutawast aasta-hinnast. Weeteede Walitsus jätab endale õiguse walida kontrahenti arwesse wõtmata pakutawate hindade odawust.
Pakkumised tuleb esitada pakkumiste päewaks hiljemalt kl. 10.
Walikpakkumiste ja lepingu tingimusi en näha igal äripäewal kella 9—13 Weeteede Walitsuse kantseleis, W. Sadama täu. 21.
Weeteede Walitsus.

A.-S. Franz Krulli wabrik wajab wilunud treialeid

Koha saab
iseseisev toiduainete alal kaupleja, kellel on vähemalt 150 kr. kautsjoniks maksa. Kirj. kuni 5. märtsini slt. „Agar kaupleja 9630".

Wajatakse daami
restorani — köögi kontrollikš. Teatada kella 10—12 homm. „Estonia" einelaua kontorisse.

Otsin wilunud
kammijat
(wesilained, tangilokid) prowintsi jaoks. Kõnet. kl. 4—7 Sauna 1/11.

Vajatakse nooremat
maaneidu
teenijaks. Teat. slt. „Maaneiu + 9538"

Tikkijad-väljaõmblejad!
Kes walmistaks oma tööus moodsaid taskurätte, teat. slt. „Taskuräti 9599".

Ränd-saeveskit
tarvis Tallinna ligidal. Läbi lõigata ligi
250 stand. materjali.
Läbiräägimisele ilmuda laupäeval, 6. skp. Narva mnt. 75—5.

Suuremasse aiapidamisse Tallinna ligidal vajatakse
aednikku,
kes ka kasvuhoonetööd täielikult tunneb. Pöörduda kella 9—14 Niguliste 12 krt. 4. Tallinnas.

Wajatakse wöörastemajja
teenijat
kes tube kraamib ja ka pesu peseb. Kaub. Kesk-Kalamaja 6

Tüdrukut
tarwis maale linna lähedale. Kaubelda täna, 3. skp., pärast lehe wäljatulekut ja 4. skp. kl. 9—11 Uusturg, söögisaalis „Talutare".

Teenijat
tarwis maale tallu. Kaubelda lehe ilmumise päewal kl. 4—6 ja 4. skp. kella 10—11 Kullosmiuse 15—5, 2. korral.

Waja kindlale kohale korralikku energilist
juuksur-neidu
wõi wanemat praktikanti. Tulla kl. 5—7 õht. Uus tän. 4.

Vaja aednikku,
kes oskab ka talutööd. Talu 17 ha. Soowikorral wõib rendile saada. Triiphoone olemas. Lähemalt Jahu 8—1, telef. 482-91.

Maale alewisse restorani
köögiteenijat
tarwis. Teat. saab W. Laane tubaka- ja wiinakpl., Wene turg 7.

Teenijat
kes kana- ja linnutalitust hästi tunneb, otsitakse Tallinna lähedale. Teat. Sakala 26.

Maale tallu
tüdrukut
tarwis. Kaupa tehakse 3. ja 4. skp. Wäike-Ameerika 7—13.

Maalu tallu waja
tüdrukut
kes kõiki talutöid tunneb. Kaubelda kella 12—3 p. l. S. Ameerika tän. 30—6.